

SAN JUAN

Jesucristo Marípuya wereníríre
weregu marí irirosú dupukugu
äärínugárímaré gojidea

1 ¹Neógoragueta i ùmu aaríburi dupiyuro Jesucristo Marípuya wereníríre weregu aarísiadi aarími. Marípu merá aarígú, Maríputa aarími. ²Neógoragueta ígü Marípu merá aarísiadi aarími. ³Irasirígu Marípu ígü merá i ùmuma aaríburi aarípererire iridi aarími. Irasiriro i ùmuma aarípereri Marípu ígü merá iridea aarâ. ⁴Jesucristo, Marípu merá perebiri okarire sígü aarími. I okari merá masakare síagori sígü aarími. Irasirígu ígüsârê Marípure masímakü yámi. Irasirígu masímerá naítíaríogue aarírâ irirosú aaríma. Jesucristo síagori sígü aarígú ígüsârê Marípure masímakü yámi. Naítíarí síagorire neó yaumasíbea.

⁶Jesucristo i ùmugue aariburi dupiyuro Marípu Juan^a wáikugare iriudi aarími. ⁷Juan, Jesús masakare síagori sígü aarígú ígü i ùmugue aariburire weremi, aarípererâ irire pérâ ígürê bñremuburo, árígü. ⁸Juan masakare síagori sígü aarígú meta aarími. Ígüsârê Jesucristo aariburi gapure weredupiyudi aarími. ⁹Jesucristo diayeta aarípererâ masakare síagori sígü aarígú i ùmugue aarírâre Marípure masímakü irigu aaridi aarími.

¹⁰Jesucristo i ùmugue aarídi aarími. Marípu ígü merá i ùmurê irikeremakü, i ùmu marâ gapu ígürê neó masíbirinerâ aaríma. ¹¹Ígüya níkugue aarikeremakü, ígüya níkú marâ gapu ígürê bokatíríneábirinerâ aaríma.

¹²Ígürê bokatíríneâ, bñremurâ gapure Marípu pürâ aarímakü yámi. ¹³Ígüsâ pagusámarâ ígüsârê pürâkurâ, Marípu pürâ aarímakü iribema. Irasú aarímakü, ígüsâ pagu ígü gäämerô iriri merá ígüsârê Marípu pürâ aarímakü iribemi. Marípu gapu ígüsârê ígü pürâ aarímakü yámi.

¹⁴Jesucristo, Marípuya wereníríre weregu marí irirosú dupukugu aarínugâdero puru, i ùmugue gua merá aarígú, masakare bñro maírí merá, diaye werenígü aarími. Gua ígü gosesiririre íâbu. Ígü Marípu magü sugu aarígú, ígü irirosúta turagu, ôágü aarími. ¹⁵Juan masakare wáiyedi Jesucristo íâgü, guare âsú ári weremi: —Íi aarími yu müsârê weredi. Músârê âsú ári werebu: “Ígü yu puru aarikeregu, yu deyoaburo dupiyuro aarísiadi aarími. Irasirígu yu nemorô aarími”.

¹⁶Jesucristo maríre maítarígu aarísíâ, marí aarípererâre ôârô iritamuníkoâmi. ¹⁷Marípu ígü dorerire Moisés merá maríre pídi aarími. Jesucristo merá gapure Marípu ígü maríre maíríre, ígü werenírí diaye aaríríre ímumi. ¹⁸Neó sugu masakü Marípure íâdi mámi. Jesucristo ígü magü sugu aarígú gapu ígü Pagu merá aarísíâ, maríre ígürê masímakü yámi.

**Juan masakare wáiyerimasú
Jesucristoyare weredea**

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹Judío masaka oparâ Jerusalén aarírâ paíare, Levíya bumarâdere Juan purogue ígürê: “¿Noâ aarírí mu?” ári sêrêñadorerâ iriunurâ. ²⁰Ígüsâ irasú

^a1.6 Jesucristo i ùmugue aariburi dupiyuro Marípu iriudi, Juan wáikugu masakare wáiyedi aarími.

ārī sērēnārā ejamakū, Juan ĩgūsārē pēmasīma ōārō āsū ārī yujūmi:

—Yū, Cristo Marīpu masakare taudoregū iriudi āārībea, ārīmi.

²¹ Irasirirā ĩgūrē dupaturi sērēnāma doja:

—Iro merē, ¿nīfno gapu āārīrī?

¿Iripoeguema Marīpuya kerere weredupiyudi Elías āārīrī? ārīma.

Juan ĩgūsārē yujūmi:

—Āārībea, ārīmi.

Īgū irasū yujūmakū pērā, dupaturi ĩgūrē sērēnāma doja:

—¿Mū, sōō āārīdeapoe masaka Marīpuya kerere weredupiyugū aaribu āārāyupu, ĩgūsā ārīdi āārīrī? ārīma.

Juan yujūmi:

—Āārībea.

²² Irasirirā ĩgūrē āsū ārīma:

—¿Nīfno gapu āārīrī? Guare iriuanerā ĩgūsā pūroque mū yujūrire gua āāimākū gāāmema. Irasirigū wereka guare! Mū basi, ¿naásū ārī gūñarī? ārīma.

²³ Irasirigū Juan iripoeguema Isaías Marīpuya kerere weredupiyudi gojadea merā ĩgūsārē āsū ārī yujūmi:

—Masaka marīrōgue sugū būro busūro merā were gaguinīgorenagū āsū ārī werea: “Marī Opū aariburi dupiyuro ĩgū aariburi maaré diayema maa ōārī maa āmurā irirosū diayemarē irika!” ārī werea, ārīmi Juan.

²⁴⁻²⁵ Īgū irasū ārī yujūmakū pērā, fariseo bumarā iriuanerā ĩgūrē sērēnāma doja:

—Mū, Cristo Marīpu iriudi, o Elías, o sōō āārīdeapoe Marīpuya kerere weredupiyudi āārā, ārībi, ¿nasirigū masakare wāiyeri?

²⁶ Juan ĩgūsārē ārīmi:

—Yū masakare deko merā wāiyeya. Sugū musā watopeguere musā masībi āārīmi. ²⁷ Īgū, yū pūru aarikeregū, yū nemorō āārīmi. Yū ubu āārīgū, ĩgūrē neō suropebirikoa, ārīmi.

²⁸ Juan ĩgū masakare wāiyenarōgue Betania wāikuro, dia Jordán wāikudiya

abe murīriro gapu i āārīpererire ĩgūsārē weremi.

**Marīpu Jesúre oveja majīgū
irirosū āārīgūrē iriudi
āārīrīmarē Juan weredea**

²⁹ Gajinū gapu Juan, Jesús ĩgū pūro aarimakū ĩāgū, guare āsū ārīmi:

—Īaka! Īi Marīpu iriudi, oveja majīgū^b irirosū āārīmi. Īgū boari merā i ūmū marārē ĩgūsā ñerō iridea wajare peremakū irīgukumi. ³⁰ Īta āārīmi yū musārē iro dupiyuro āsū āārīmi, ārī weredi. “Īgū yū pūru aarikeregū, yū deyoaburo dupiyuro āārīsiadi āārīmi. Irasirigū yū nemorō āārīmi”, ārī werebū. ³¹ Yūde ĩgūrē: “Marīpu iriudi āārīmi”, ārīmasībiribū. Īgūrē masībirikeregū, Israel bumarā masakare deko merā wāiyegū aarīgū iribū, ĩgūsā ĩgūrē masīburo, ārīgū, ārīmi.

³² Irasū ārī odo, Juan āsū ārī werenemomi doja:

—Ōāgū deyomarīgū ūmugasigū merā buja irirosū deyogū dijari, Cristo weka ejamakū ĩābū. ³³ Marīpu yure masakare deko merā wāiyedoredi dupiyurogū āsū ārīmi: “Mū Ōāgū deyomarīgū dijari, sugū masakū weka ejamakū ĩāgūkoa. Īgūta masakare Ōāgū deyomarīgū merā wāiyegukumi, ĩgū ĩgūsā merā āārīnkōāburo, ārīgū”, ārīmi Marīpu yūre. ³⁴ Irasū waamakū ĩāgū: “Īgūta Marīpu magū āārīmi”, ārī masībū. Irasirigū musārē irire werea, ārīmi Juan.

Jesús buerā ĩgū merā āārīpūroridea

³⁵ Gajinū gapu irogueta Juan dupaturi āārīmī doja. Gua pērā ĩgū buerā ĩgū merā āārībū. ³⁶ Jesús gua pūro tariamakū ĩāgū, Juan āsū ārīmi:

—Īaka! Īi oveja majīgū irirosū Marīpu iriudi āārīmi.

³⁷ Īgū irasū ārīmakū pērā, gua pērā Juan buerā Jesúre tūyabu. ³⁸ Irasirigū, gua ĩgūrē tūyamakū gāmenūgā ĩā:

^b 1.29 Exodo 29.38-43; Números 28.1-4,9, 16-19; 29.7-8: Iripoegue Marīpu Moisés ĩgū dorerire āsū ārī pīdi āārīmi: “Israel bumarārē āsū ārīka: ‘Musā yū dorerosūta yure būremurā, oveja majīgūrē ōāgūrē yū ĩūrō wējē soepeoka! Musā irasirimakū ĩāgū: ‘Musā ñerō iridea wajare opamerā āārā, musārē wajamoābirikoa’, ārī ĩāgukumi’, ārīka!’ ārīdi āārīmi.”

—¿Neénorē gāāmerī? ārimī.

Gua īgūrē āribu:

—¿Buegu, noogue āārārī mu?

³⁹Īgū guare ārimī:

—Īārā aarika!

Irasirirā gua īgū merā waa, īgū kārīrōgue ñamika cuatro hora āārīmakū ejabu. Irogue eja, iri ñamirē īgū merā āārībá. ⁴⁰Gua pērā: yu, Andrés merā Juan weredeare pénerā āārīsīā, Jesúre tuyabu. Andrés, Simón Pedro pagumu āārīmi.

⁴¹Gajinu gapu, Andrés īgū tīgū Simón Pedroe āmapurumugū waami. Īgū purogue eja, īgūrē āriyupu:

—Marīpu iriudi Mesiare bokajabu, āriyupu. “Mesías”, ārīrō: “Cristo”, ārīduaro yāa.

⁴²Irasirīgu Andrés Simórē Jesús purogue āijami. Jesús īgūrē īāgū, āsū ārīmi:

—Mu, Simón wāikugu Jonás magū āārā. Puru mu “Cefas” wāikugukoa, ārīmi. “Cefas”, ārīrō: “Pedro”, ārīduaro yāa.

Jesús Felipe, Natanaere siiudea

⁴³Gajinu gapu Jesús: “Galilea nikūgue waagura”, ārī, Felipe bokaja:

—Náka, yu merā! ārīmi.

⁴⁴Felipe Betsaida wāikuri makāmu āārīmi. Pedro, Andrésēde iri makā marāta āārīmá. ⁴⁵Jesús īgūrē: “Náka!” ārīmakū pégu, Felipe Natanaere siiugu waami. Īgū purogue eja, īgūrē āriyupu:

—Moisés īgūya doreri gojadea pūgue īgū gojadire bokajabu. Marīpuya kerere weredupiyunerāde īgūrēta gojanerā āārīmá. Īgūsā gojadi Jesús Nazaretmu, José magū āārāmi, āriyupu Felipe.

⁴⁶Īgū irasū ārīmakū pégu, Natanael gapu īgūrē āriyupu:

—Neō sugu Nazaretmu oārō irigu māmī, āriyupu.

Felipe gapu īgūrē āriyupu:

—Náka, imusi.

⁴⁷Jesús, Natanael īgū puro ejarimakū īāgū, āsū ārīmi:

—Ī oāgū, diayeta Israel bumugora, ārīkatori marīgū āārīmi.

⁴⁸Īgū irasū ārīmakū pégu, Natanael īgūrē sērēñami:

—¿Naásūpero merā yure masírī mu?

Jesús ārīmi:

—Felipe, murē siiuburi dupiyuro higueraqu doka mu āārīmakū īābu, ārīmi.

⁴⁹Īgū irasū ārīmakū pégu, Natanael īgūrē ārīmi:

—Buegu, mu Marīpu magū, Israel bumarā Opū āārā, ārīmi.

⁵⁰Jesús īgūrē ārīmi:

—Yu murē: “Higueraqu doka mu āārīmakū īābu”, ārīrī ditare pésīā, yure buremua. Puruquere i nemorō Marīpu turari merā yu iri imurirē īāgukoa, ārīmi.

⁵¹Āsū ārīnemomi doja:

—Diayeta musārē werea. Puruquere ūmugasi tūpāmakū īārākoa. Irasū tūpāmakū, Marīpore wereboerā yu āārīpererā tīgū purore murīāna, dijarina irimakū īārākoa, ārīmi Jesús.

Jesús Caná wāikuri makāgue mojosuadiya bosenuē īāgū waadea

2 ¹Jesús Felipe, Natanaere siiudero puru, urenu waarō merā, Galilea nikūguere Caná wāikuri makārē sugu mojosuadiya bosenuē āārībá. Jesús pagode iri bosenuē īāgō waamo. ²Gua Jesús buerādenē, īgū merā iri bosenuē īādororā siiuma. ³Puru iri bosenuē igui deko peremakū īāgō, Jesús pago īgūrē ārīmo:

—Igui deko pereakōābu īgūsārē.

⁴Igo irasū ārīmakū pégu, Jesús ārīmi:

—¿Nasirigo irire yure wereri mu? Masaka yure masīburo dūyakōāa dapa, ārīmi.

⁵Igo gapu, īgū irasū ārīkeremakū, tīāboerārē ārīmo:

—Yu magū musārē dorerosūta irika!

⁶Iri wiiguere su mojóma pere gajī mojó suru pērēbejari sorori ūtayeri merā iridea sorori āārībá. Judío masaka Marīpu dorederosū irirā īgūsā gurari koeburi deko duripiri sorori āārībá. Sororiku wáro deko cincuenta o setenta litros ejarī sorori āārībá.

⁷Jesús tīāboerārē ārīmi:

—I sororire deko piusā utudoboepokōāka! ārīmi.

Īgū irasū ārimakū pérā, iri sororire piusā, utudoboepokōāma. ⁸Īgūsā odomakū, Jesús ārīmi:

—Mérō āisīā, bosenu siu irigure tīārā waaka! ārīmi.

“Jáu” ārī, āāma.

⁹Iri bosenu siu irigu Jesús dekoreta igui deko iriadeare masibirimi. Tīāboerā dita irire masīma. Irasirigu iri bosenu siu irigu irire iirīnagū, mojōsuadire siu, āsū ārīmi:

¹⁰—Gajirā igui deko oārīrē tīādorepūrorikuma. Puru Īgūsā siuanerā wāro iirīadero puru, igui deko ubu āārīrīrē tīādorekuma pama. Mū gapu igui deko oārīrē duripīayo guare tītātūnubu, ārīmi.

¹¹Jesús Galilea nikūma makā Caná wāikuri makāgue irire irigu, Marīpu turaro merā iri imupūrorimi. Īgū irasirimakū iārā, gua Īgū buerā: “Diayeta Marīpu iriudi āārīmi”, ārī buremuba.

¹²Puru Jesús Capernaum wāikuri makāgue waakōāmi. Īgū pago, Īgū pagupūrā, gua Īgū buerāde Īgū merāta waabū. Iri makāgue eja, yoaweyaripoe āārībā.

Jesús Marīpuya wiigue duarimasārē béowiudea

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³Pascua bosenu mérō dūyaripoe Jesús Jerusalén wāikuri makāgue waami. ¹⁴Iroge ejagu, Marīpuya wiigue nīajāa, wekua, oveja, buja duarimasārē bokajami. Irasū āārīmakū, niyeru gorawayurimasā Īgūsāya kūmarī puro doarārē bokajami. ¹⁵Īgūsā irasirimakū iāgū, pūgubu merā tārāridari iri, Īgūsārē, Īgūsāyarā ovejare, wekuare makāgue tārānrūwiumi. Niyeru gorawayurimasārē Īgūsāya niyeru kūmarīrē túmeépīsirimi. ¹⁶Irasiri odo, buja duarimasārē āsū ārīmi:

—Īisārē āiwiriaka! Yurūya wiire doebiri duari wii iribirikōāka! ārīmi Jesús.

¹⁷Īgū irasū ārimakū pérā, gua Īgū buerā Marīpuya werenīri gojadea pūge āsū ārī gojadeare gūnabokabu:

Yu Opu, mūya wiire buro maīa.

Īgūsā iri wiire nērō irimakū iāgū, buro bujawereri merā āārā, ārī gojasūdero āārībā.^c

¹⁸Judío masaka oparā Jesús irasirimakū iārā, Īgūrē gērēñama: —¿Nasirigu Īgūsārē béowiuari? Marīpu irire mūrē iridoremakū, Īgū turari merā iri imuka, gua masīma oārō! ārīma.

¹⁹Jesús Īgūsārē ārīmi:

—I wiire musā béomakū, urenu merāta yu dupaturi odonūgukoa doja, ārīmi.

²⁰Īgū irasū ārimakū pérā, ārīma:

—I wiire irirā, cuarenta y seis bojorigora irima. ¿Nasiribu mū gapu urenu merāta odobukuri?

²¹Jesús iri wiire weregu, Īgūya dūpu gapure weregu irimi. ²²Jesús boa, masādero puru, gua Īgū buerā Īgū irasū ārīdeare gūña, pémasībū. Irasirirā Marīpuya werenīri gojadea pūge Īgūrē gojadeare, Īgū weredeaderē: “I diayeta āārīyo”, ārī buremuba.

Jesús āārīpererā masaka gūnarīrē iāmasīdea

²³Pascua bosenu āārīmakū, Jesús Jerusalégue āārīmi. Masaka Īgū Marīpu turari merā iri imumakū iārā, wārā: “Marīpu iriudi āārīmi”, ārī buremuma.

²⁴Īgūsā irasū buremukeremakū, Jesús gapu āārīpererā Īgūsā gūnarīrē iāmasīkōāmi. Irasirigu Īgūsārē: “Yure gūnaturari merā buremunīkōārākuma”, ārī iābirimi. ²⁵Masaka gūnarīrē oārō iāmasīgū āārīsiā: “¿Naásū gūnarī Īgūsā?” ārī sērēñabirikeregu, iāmasīmi.

Nicodemo Jesús merā werenīdea

3 ¹Sugu judío masaka oparā merā fariseo bumū Nicodemo wāikūgu

^c 2.17 Sal 69.9

äärími. ²Su ñami Jesúre ígü ejayupü. Ígü pürogue eja, ígürë áriyupü:

—Buegu, Marípu mü merä äärími.

Irasirigu ígü turari merä mü iri ímumasía. Mü iri ímurirë íarä, gua masía. Marípu murë iriudi äärími guare buedoregu, áriyupü.

³Ígü irasü ärimakü pégu, Jesús ígürë áriyupü:

—Diyeta murë werea. Sugü masakü dupaturi deyoagu irirosü äarígü dita Marípu ígüyarärë dorerogue waamasími, áriyupü.

⁴Ígü irasü ärimakü pégu, Nicodemo Jesúre sérëñayupü:

—¿Nasiri irasü waabukuri?

Sugü masakü bögürogue dupaturi deyoabu, ígü pagoya patoreguere ñajámasíbirikumi, áriyupü.

⁵Jesús ígürë yujyupü:

—Diyeta murë werea. Sugü masakü deko merä, Óägü deyomarígü merä deyoagu dita Marípu ígüyarärë dorerogue waamasími. ⁶Masaka pürákumakü, ígüsä pürä masakata ääríma. Óägü deyomarígü ígü merä deyoarä gapure Marípu pürä äärímakü yámi. ⁷Irasirigu mü: “Äärípererä dupaturi deyoarä irirosü äaríró gäämea”, äarírë pégu, pégukabirikóaka! ⁸Mirü noó gäämeró wëjapuwägäa. Iri busurire péa. Irire pékererä, söö merä aara, iro waaró yáa, äri masíña máa. Irasüta äärä, Óägü deyomarígü ígü merä deyoarärë Marípu pürä äarímakü iriri äsü waaró yáa, äri masíña máa, áriyupü Jesús.

⁹Ígü irasü ärimakü pégu, Nicodemo äsü äri sérëñayupü Jesúre doja:

—¿Nasiriro irasü äaríbukuri? áriyupü.

¹⁰Jesús ígürë yujyupü:

—¿Mü Israel bumarärë Marípyare buegu äaríkeregu, ire masíberi?

¹¹Diyeta murë werea. Gua masírirë, gua íadeare musärë werea. Musä gapü irire bürëmubea. ¹²Yü i ümuma ubu äarírirë weremakü mañurë bürëmubea. ¿Nasirimurä ümugasimarë yu wereri gapure bürëmubukuri?

¹³Neó sugü masakü ümugasiguere murä, püru dijaridi mámi. Yü suguta

äarípererä tígü ümugasigüe äarídi öö i ümügüe dijaribü.

¹⁴Iripoegüe masaka marírögüe Moisés kóme merä äña keori irideare yukügüe äisü, äiwägünúdi äarími. I äña keorire yukügüe äisü, äiwägünúderosü masaka yure äarípererä tígürë curusagüe pábiatü, äiwägünúrákuma. ¹⁵Irasirirä äarípererä yure bürëmuräno perebiri peamegüe waabirikuma. Ümugasigüe perebiri okari gapure oparákuma.

Jesús Nicodemorë: “Marípu i ümu marärë büro maími”, äri weredeä

¹⁶Marípu i ümu marärë büro maísíä, ígü magü sugü äarígürë iriudi äarími. Ígürë bürëmuräno perebiri peamegüe waabirikuma. Ümugasigüe Marípu merä perebiri okari gapure oparákuma. ¹⁷Marípu ígü magürë masakare peamegüe waabonerärë taudoregu i ümuguere ígürë iriudi äarími. Masakare wajamoädoregu meta i ümuguere ígürë iriudi äarími.

¹⁸Marípu ígü magürë bürëmurärë neó wajamoäbirikumi. Ígürë bürëmumerä gapure: “Wajamoägura”, äri weresiami. Ígü magürë suguta äarígürë bürëmubirideä waja ígüsärë wajamoägukumi. ¹⁹Marípu magü i ümuguere aarími, masakare Marípure masímakü iribu. Irasirigu ígüsärë siägori sigü äarími. Ígürë bürëmumerä gapü ígürë gäämëbema. Ígüsä ñeri iriri gapure büro gäämema. Irasirirä boyorogue äarímerä, naítarögüe äaríduarä irirosü äaríma. Irasirigu Marípu ígüsärë wajamoägukumi. ²⁰Äarípererä ñeró irirä Marípu magürë gäämëbema. Boyorogue äaríduamerä irirosü äaríma, gajirä ígüsä ñeró iririre masíbirikóáburo, äaríä. ²¹Marípyare keoro irirä gapü ígü magürë gäämema. Boyorogue äaríduarä irirosü äaríma, gajirä ígüsä öarirë irimákü íarä: “Marípu ígüsärë iritamumi”, äri masíburo, äaríä, äri weryeyupü Jesús.

Juan masakare wäiyerimasü Jesúyare weredeä

²²Püru Jesús guare ígü buerärë Judea nikügüe siiuwägämi. Irogüe eja, iro

marā merā yoaweyaripoe āārī, īgūsārē wāiyerā iribū. ²³Juāde masakare Enón wāikūri makāgue wāiyeyupū. Enón, Salim wāikūri makā pūro āārībā. Irogue dia wādiya āārībā. Irasirirā masaka īgū pūroge wāiyedorerā waanañurā. ²⁴Gajirā īgūrē peresu iriburi dupiyuro āārīyuro.

²⁵Iripoere surāyeri Juan buerā sugū judío masakū merā īgūsā koerikūri merā guaseopūroriñurā. ²⁶Pūro Juan pūroge waa, īgūrē āsū āri wereñurā:

—Buegu, dia Jordán wāikūdiya gaji koepūgue mū merā āārīdi, guare mū weredi, dapagorare masakare wāiyegu iriami. Āārīpererā īgū pūroge waarā iriama, āriñurā.

²⁷Īgūsā irasū ārimakū pégu, Juan ārīyupū:

—Sugū masakū Marīpu turari merā ōārīrē iriri, Marīpu īgūrē pīdea āārā.

²⁸Musā yū weredeare pébu. “Marīpu iriudi Cristo āārībea yū”, āribū. Yū Cristo āārībirikeremakū, Marīpu gapū Cristo aariburi dupiyuro yure īgūyare weredupiyudoregu iriumi. ²⁹Āsū āārā. Sugū mojōsuamakū, nomeō īgū merā āārīgō waakumo. Īgū merāmū, mojōsuamakū īāgū, īgū werenīmakū pégu, būro usuyakumi. Irasirigū mojōsuadi merāmū usuyaderosūta masaka Cristo merā waamakū īāgū, yūde usuyari opataria. ³⁰Masaka Cristore tūyaro gāāmea. Yū gapūre tūyaduūkōārō gāāmea, ārīyupū Juan.

Jesucristo ūmugasigue merā dijaridi āārīmi, āri werede

³¹Irasū āri ōdo, Juan āsū ārīnemoyupū doja:

—Ūmugasigue merā dijaridi āārīpererā nemorō masīgū āārīmi. Sugū masakū i ūmūmū, i ūmūmarē werenīkumi.

Ūmugasigue merā dijaridi gapū āārīpererā nemorō masīgū āārīmi. ³²Īgū īadeare, īgū pédeare weremi. Īgū irire werekeremakū, neō sugū īgū wererire būremubemi. ³³Īgū wererire būremurā gapū: “Marīpu diaye āārīrīmarē ārīkatori marīrō ārīgū āārīmi”, āri

īmuma. ³⁴Marīpu Cristore īgū iriudire Ōāgū deyomarīgūrē opatarimakū iridi āārīmi. Irasirigū Cristo Marīpūya werenīrīrē weremi. ³⁵Marīpu īgū magū Cristore būro maīmi. Irasirigū īgūrē āārīpereri, āārīpererārē doregu āārīmakū iridi āārīmi. ³⁶Marīpu magūrē būremurā ūmugasigue īgū merā perebiri okarire opama. Īgū magūrē būremudūamerā gapū iri okarire neō opabirikuma. Marīpu īgūsārē būro wajamoōgukumi, ārīyupū Juan.

Jesús Samaria nikūmo merā werenīdea

4 ¹Jesús buerā, Juan buerā nemorō wārā āārīrī kerere, Jesús, Juan nemorō masakare wāiyeri kerere, fariseo bumarā péñurā. ²Īgūsā iri kerere pékeremakū, Jesús gapū īgū basi masakare wāiyebirimi. Gua īgū buerā gapū īgūsārē wāiyebu. ³Fariseo bumarā iri kerere pédeare masīgū, Jesús Judea nikūgue āārādi, Galilea nikū gapū guare siiu, goedujāami.

⁴Galileague goedujāagu, Samaria nikūgue tariwāgāmi. ⁵Iro tariwāgāgū, iri nikūma makā Sīcar wāikūri makāgue ejami. Iri makā, Jacob iripoeguemu īgū magū Josére sīdea nikū pūro āārībā. ⁶Iroguere deko gobe Jacob iridea gobe āārībā. Jesús yoaro aaradi, garibore, iri gobe pūro siñajā eja doami. Goeripoe ejaburi dupiyuro āārībā. ⁷⁻⁸Īgū iroguere doaripoeta gua īgū buerā makāgue baari wajarirā waabu. Gua waadero pūru, iri gobeguere sūgo nomeō Samariamo deko wāgo ejayupo.

Igo iroguere ejamakū īāgū, Jesús igore ārīyupū:

—Yūre deko tīāka!

⁹Īgū irasū ārimakū pégo, īgūrē ārīyupo:

—¿Nasirigū mū judío masakū āārīkeregū, yure Samariamorē: “Deko tīāka!” āri sērērī? ārīyupo. Iripoere judío masaka Samaria marā merā neō gāmesuribirima. Irasirigo irasū ārīyupo īgūrē.

¹⁰Igo irasū ārimakū, Jesús ārīyupū:

—Mu Marîpu masakare sîrîrê masîgô, yûdere masîgô, yûre: “Okari sîrî dekore sîka⁴!” ârî sêrêboakuyo. Mu sêrêmakû, yû iri dekore sîboakuyo, ârîyupo.

¹¹Îgû irasû ârimakû, îgûrê ârîyupo doja:

—Mu deko âiburi sorore opabea, i gobe ûkûâgorâa. ¿Noôgue mu i okari sîrî deko bokagukuri? ¹²Iripoegue marî ñekû Jacob i gobema dekore iirîdí âârimî. Îgû pûrâ, îgûyarâ ejorâde iirînerâ âârimâ. Îgû marîrê i gobere pídí âârimî. ¿Mu gapu îgû nemorô masîgû âârirî? ârîyupo.

¹³Jesús igore yujuyupo:

—Ââripererâ i gobema deko iirîrâ, dupaturi ñemesiburi oparâkuma. ¹⁴Yû siburi gapure iirîrâ, neô ñemesiburi opabirikuma. Îgûsârê îgûsâya yujupûrârîguere deko ûmayora irosoû âârirokoa. Irasirîrâ i merâ perebiri okari oparâkuma, ârîyupo.

¹⁵Îgû irasû ârimakû pégo, îgûrê ârîyupo:

—Iri dekore sîka yûre! Mu yûre sîmakû, yû neô dupaturi ñemesiburi opabirikoa. Irasû âârimakû, i gobeguere neô dupaturi deko wágo aaribirikoa pama, ârîyupo.

¹⁶Jesús igore ârîyupo:

—Mu marâpûre siiugo waaka! Îgûrê siiu, ôôgue îgû merâ dupaturi aarika! ârîyupo.

¹⁷Igo îgûrê yujuyupo:

—Yû, marâpu marîgô âârâ.

Jesús igore ârîyupo:

—Mu yûre: “Marâpu marîgô âârâ”, ârîgô, diayeta yujûa. ¹⁸Mu su mojômarâ ûma merâ marâpûkusiadibû. Dapagora mu merâ âârîgû mu marâpu diaye âârîbemi, mu îgûrê neô mojôsuabiribû. Irasiriro mu yujuri diayeta âârâ.

¹⁹Îgû irasû ârimakû pégo, ârîyupo:

—“Mu Marîpûya kerere weredupiyurimasû âârîkoa”, ârî gûñâa yû. ²⁰Gua ñekûsâmarâ Samaria marâ sigû ûtâûgue Marîpûre buremunerâ

âârîmâ. Musâ judío masaka gapu guare: “Jerusalêgue Marîpûre buremurô âârâ. Iroque Marîpûre buremurâ waaka!” ârâ guare musâ, ârîyupo.

²¹Igo irasû ârimakû pégu, Jesús âsû ârîyupo:

—Yû werenîrîrê péka! Pûrûgue musâ i ûtâûguere, Jerusalêguedere Marîpûre buremurâ waabirikoa. Musâ irasiriburo mérôgâ duyâa. ²²Musâ Samaria marâ musâ buremugûrê masîbea. Gua judío masaka gapu gua buremugûrê ôârô masîa. Îgû masakare taubu judío masakû âârimî. ²³Marîpûre diayeta buremurâ îgûsâya yujupûrârîguere buremurâkuma.

Marîpu îgûrê buremurârê âsûta buremurô gââmemi. Îgûrê âsû buremurîpoe ejaro, dapagore ejasiâa. ²⁴Marîpu deymarîgû âârimî. Irasirîgu îgûrê buremurâya yujupûrârîguere âârimî.

Irasirîrâ îgûsâya yujupûrârîguere diayeta îgûrê buremurô gâamea îgûsârê, ârîyupo.

²⁵Îgû irasû ârimakû, îgûrê ârîyupo:

—Yû masîa. Mesîas, Marîpu iriudi Cristo aarîgûkumi. Îgû aarîgû, marîrê ââripererige weregukumi, ârîyupo.

²⁶Igo irasû ârimakû pégu, âsû ârî deyoromuyupo:

—Yû mu merâ werenîgû Marîpu iriudita âârâ, ârîyupo Jesús.

²⁷Îgûsâ irasû weretamurîpoe gua baari wajarîrâ ejanerâ Jesús pûroque goedujajabu. Îgû jugo nomeô Samariamo merâ werenîmakû îârâ, îagukakôâbû. Îgûrê neô: “¿Ñeéonorê gââmeari? o ¿Ñeéonomarê îgo merâ werenîari?” ârî sêrêñabiribû Jesore.

²⁸Pûru nomeô îgo deko wârisorore irota bêodobokôâ, makâgue waakôâmo. Iroque ejago, masakare wereyupo:

²⁹—Nâka, musâde îârâ aarika! Sôô sugû ûmûu âârâmi. Îgû âârîpereri yû irideare masîpeokôâmi, irire werepeokôâmi yûre. ¿Îgû Cristo, Marîpu iriudi âârîkuri? ârîyupo igoya makâ marârê.

⁴ 4.10 Jn 11.25: Jesús ârimî: —Yû boanerârê masâmakû irigu, îgûsârê okari sigû âârâ. Yure buremugû boadigue âârîkeregû, okagukumi. Jn 14.6: Jesús ârimî: —Yû dita Yûpu pûroque waarî maa irrosoû âârâ. Yû diayema âârîrîrê masakare masîmakû irigu, îgûsârê okamakû irigu âârâ. Yû merâta Yûpu pûroque waarâkuma.

³⁰Igo irasū ārimakū pérā, Jesús p̄rogue igūrē iārā waañurā. ³¹Īgūsā Īgū p̄ro aariburi dupiyuro gua Īgūrē āribu:

—Buegū, gua murē āiriadea baarire baaka! āri siadibū.

³²Jesús gapū guare ārimi:

—Yū baari opāa, irire musā masībea.

³³Īgū irasū ārimakū pérā, gua basi āsū āri gāme sērēñap̄roribū:

—¿Gajipoe irirā gajirā Īgūrē baari ejoayuri? āribū.

³⁴Jesús gapū guare ārimi:

—Yure iriudi gāamerirē irigū, Īgū yure moādoredeare iriyuwarikugū, baayapigū irirosū āārā. ³⁵Musā āsū ārā: “Wapikurā abe dūyāa, Īgūsā otedea duka siburo”. Yū gapū musārē āsū ārā: “Īgūsā otederore iāka! Duka borerire searipoe ejasiāa”. ³⁶Sugū otedea dukare searimasū Īgū moādea wajare wajatami. Marīp̄ya werenirirē weregū Īgū irirosū āārimī. Īgū wererire pérā, yure būremuma. Irasirirā ūmugasigū perebiri okarire oparākuma. Īgūsā, Īgū otedea duka seari irirosū āārīma. Irasirirā oterimasū, Īgū otedea dukare searimasū irirosū āārīrā, usuyama, masaka yure būremumakū iārā. ³⁷Masaka āsū āri werewuakuma: “Sugū masakū otekumī. P̄rū gajigū i otedea dukare seakumī”, ārikuma. Īgūsā irasū āri werewuadea diayeta āārā. ³⁸Iripoegue Marīp̄ya werenirirē weredupiyunerā oterimasā irirosū āārīnerā āārīmā. Dapagora yū musārē iriua. Musā Īgūsā iripoegue otedea dukare searimasā irirosū āārā. Irasirirā Īgūsā moādea wajare musā wajatarā irirosū āārā. Īgūsā moāderoguerē moāwekabejarā irirosū irirā yāa, ārimi Jesús.

³⁹Samariamo makāgue ejadero p̄rū: “Sōō āārādi āārīpereri yū irideare masīpeokōāmī”, ārimakū pérā, wārā iri makā marā Jesúre būremuñurā.

⁴⁰Irasirirā Jesús puro aarirā, Īgūrē: “Gua merā dujaka!” āri sērēma. Īgūsā irasū ārimakū pégu, Jesús Īgūsā merā penū dujami. ⁴¹Īgū wererire pérā, gajirāde wārā Īgūrē būremuma. ⁴²Irasirirā nomeōrē ārīma:

—Gua mu wereadea ditare pérā, Jesúre būremuadabū. Dapagora tamerārē gua basi Īgū wererire pésīa, Īgūrē būremua. Gua masīa. Īgū diayeta Marīp̄ iriudi, i ūmu marārē peamegue waabonerārē taugū āārīmī, ārīma.

Jesús Galilea nikū marā opu dokamū magūrē taudea

⁴³Jesús penū Samariague āārādi, Galilea nikūgue waami. ⁴⁴Iro dupiyuro Jesús āsū ārīdi āārīmī: “Marīp̄ya kerere weredupiyugure Īgūya nikū marā Īgūrē būremubema”, ārīdi āārīmī. ⁴⁵Galileague ejamakū, iro marā Īgūrē ōārō bokatirīñeāma. Iro dupiyuro Īgūsāde Jerusalégue pascua bosenu iārā ejanerā āārīmā. Irasirirā āārīpereri Jesús irogue irideare iānerā āārīmā.

⁴⁶Jesús Galileague ejadero p̄rū, Canā wāikuri makāgue Īgū dekoreta igui deko iridea makāgue goemi. Iri makāguere sugū Galilea marā opu dokamū āārīmī. Īgū magū Capernaum wāikuri makāgue āārīgū, p̄rīrīkugū iriyupū. ⁴⁷Irasirigū opu dokamū, Jesús Judeague āārādi Īgū Galileague ejari kerere pégu, Jesús p̄ro aarimī. Āsū āri sērēmi Īgūrē:

—Yū magū boabu iriami. Īgūrē taubosagu aarika! ārimi.

⁴⁸Īgū irasū ārimakū pégu, Jesús ārimi: —Marīp̄ turari merā yū iri Īmurirē iābirikererā, neō yure būremubea musā, ārimi.

⁴⁹Opu dokamū gapū Jesúre ārimi: —Gua Opu, yū magū boaburo dupiyuro aarika!

⁵⁰Jesús Īgūrē ārimi: —Mūya wiigūe dujāaka! Mū magū okagukumi, ārimi.

Opu dokamū, Īgū irasū ārīrīrē pégu, būremuri merā Īgūya wiigūe dujāakōāmī. ⁵¹Īgūya wiigūe ejawāgārīripoe Īgūrē moāboerā bokatirī wereñurā:

—Mū magū okami, ārīñurā. ⁵²Īgūsā irire ārimakū pégu: “¿Naásū āārīmakū ōārī?” āri sērēñayupū. Īgūsā Īgūrē ārīñurā:

—Ñamika goeripoe p̄rugāta nimakuri tariabu Īgūrē, ārīñurā.

⁵³Irasū ārimakū pégu, igū pagu āriyupū: “Jesús yare: ‘Mu magū okagukumi’, āri wereripoeta nimakuri tariakuyo”, āriyupū. Irasirigū, āāripererā igūya wii marā merā Jesúre buremuyupū.

⁵⁴Jesús Judea āārādi dupaturi Galileague ejadero puru, opu dokamu magūrē igū tauadea merā Caná wāikuri makāgue pea Marīpu turari merā iri imumi.

Jesús dupu buadire taudea

5 ¹Puru Jesús Jerusalégue judío masaka bosenu iāgū waami. ²Iri makā turo sārīrōgue su makāpuro “Oveja” wāikuri makāpuro puro wāri gobe deko gobe igūsā iridea gobe āārībū. Iri gobe hebreo ya merā “Betzata” wāikubū. Iri gobe turoguere su mojōma taridupabu tīaña marīrī āārībū. ³⁻⁴Iri taridupabugue wārā masaka pūrīrikurā oyama. Koye iāmerā, waamasīmerā, guburi buasūnerā āārīmā. Gajipoere Marīpue wereboegu iri gobegue dijajanyupū. Irogue dijajagu, dekore gāmeñamakū irinayupū. Igū irasiriadero puru, iri gobegue buañajāpūroriguno igū sirīrīre tarisīnayupū. Irasirirā deko gāmeñaburire yūrā irogue oyama. ⁵Irogue sugū dupu buadi oyami. Igū treinta y ocho bojorigora pūrīrikugū āārīyupū. ⁶Jesús iri gobe turo tariwāgāgū, īī buadi oyagure iāmi. “Yoaripoe pūrīrikugū āārīmi”, āri masikōāmi. Irasirigū igūrē āsū āri sērēñami: —¿Mu pūrīrikurire taumakū gāāmerī? ārīmi.

⁷Igū Jesúre yujūmi: —Yu Opu, sugū yare iritamugū neō māmi. Deko gāmeñamakū, yu iri gobe ñajāduamakū, gajirā yu dupiyuro ñajāpūrorinama, ārīmi.

⁸Jesús igūrē ārīmi: —Wāgānūgāka! Mu oyarore āāka! ārīmi.

⁹Irasū ārimakūta, igū pūrīrikuri taribu. Irasirigū wāgānūgā, igū oyarore

tuūtūrā, āākōāmi. Jesús igūrē tauadeanu judío masaka siñajārīnu^e āārībū.

¹⁰Irasirirā judío masaka oparā Jesús tausūadi igū oyarore āāmakū iārā, igūrē āriñurā:

—Dapagā marī siñajārīnu āārā. Mu oyarore kōāgū, marī dorerire tarinūgāgū yāa, āriñurā.

¹¹Igū igūsārē yujūyupū: —Yure tauadi: “Mu oyarore āāka!” ārāmi.

¹²Igū irasū ārimakū pérā, igūrē āsū āri sērēñañurā:

—Irire murē irasū ārādi, ĩnoāno āārārī?

¹³Jesús buadire tauadero puru, iro āārīrā masaka wārā watopegue waakōāmi. Irasirigū buadi āārādi igūrē tauadire: “Igūta āārīmi”, āri masībiriypū. ¹⁴Puru Jesús Marīpuya wiigūe igūrē bokajagu, ārīmi:

—Pemasika! Dapagorare mu pūrīrikuri marīgū āārā. Irasirigū ñerīrē irinemobirikōāka! Dupaturi ñerīrē irigū, mu pūrīrikudero nemorō ñerō tarigūkoa, ārīmi.

¹⁵Igū irasū ārādero puru, buadi āārādi judío masaka oparā purogue waa, igūsārē wereyupū:

—Yure tauadi Jesús wāikugū āārīmi, āriyupū.

¹⁶Irire pérā, judío masaka oparā igūsā siñajārīnu āārīmakū Jesús buadire tauadea waja igūrē ñerō iripūrori, wējēduadiñurā.

¹⁷Igūsā igūrē ñerō iriduamakū iāgū, Jesús igūsārē ārīmi:

—Yupu piriro marīrō moāgū yāmi. Yude moāa, ārīmi.

¹⁸Igū irire ārimakū pérā, judío masaka oparā dupiyuro igūrē wējēduadero nemorō wējēduadiñurā. Igūsā siñajārīnu āārīmakū buadire igū tauadea waja, igū Marīpue: “Yupu”, ārīrī waja igūrē irasū wējēduadiñurā. “Igū: ‘Yupu’, ārigū, igū basi: ‘Yu Marīpu suro merā āārā’, ārigū yāmi”, āri gūñañurā.

^e 5.9 Judío masaka siñajārīnu, sábado āārā.

**Jesús İgü Pagu İgürê dorerosüta
İgü iririre werede**

¹⁹İrasirıgı Jesús İgüsârê âsü ârî weremi:

—Diayeta müsârê werea. Yı Marıpu magü yı gâamerô neô iribea. Yıpu iririre İägü, iri ditare yâa. ²⁰Yıpu yıre İgü magürê maımi. İrasirıgı âârıpereri İgü iririre yıre İmumi. İ dapagorare İgü turari merâ yı iridea nemorô gajire yıre İridoregukumi. İgü turari merâ irire yı iri İmumakü İärâ, İägukarâkoa müsâ.

²¹Yıpu boanerârê masü, okari sİrôsüta yıde yı okari sİduarârê sigukoa. ²²Yıpu masaka İerô iridea waja İgüsârê wajamoâbemi. Yı gapıre âârıpereri İgü turarire pımi, İgüsârê wajamoâbure. ²³Âârıpererâ İgürê boremurôsüta yıdere boremuburo, ârİgü, yıre irasiridoremi. Yıre İgü magürê bremumerâ Yıpu dere bremubema. İgü yıre iriudi âârımi.

²⁴Diayeta müsârê werea. Yı werenırİrê pērâ, yıre iriudire bremurâ, İmugasigue Yıpu merâ perebiri okari opama. Wajamoâsübirikuma. İgüsâ perebiri peamegue waabonerâ tarisiamâ. ²⁵Diayeta müsârê werea. Peamegue waabonerâ yı Marıpu magü werenımakü pırıpoe dapagorare ejasıâa. Yı wererire pērâ, yıre bremurâ Marıpu merâ okarâkuma. ²⁶Yıpu masakare okari sigü âârımi. İrasirıgı yı İgü magürê İgü irirosüta İgüsârê okari sımakü yâmi. ²⁷Yı âârıpererâ tİgü âärâ. İrasirıgı Yıpu yıre masaka İerô iridea waja İgüsârê wajamoâdoremi. ²⁸Müsâ İre pērâ, pégukabırıkôäka! Sunu boanerâ âârıpererâ yı werenımakü pērâkuma. ²⁹İgüsâ, yı werenımakü pērâ, masâgoberigue âârİnerâ masâ, wıripereakôärâkuma. Öärİrê İrİnerâ masârâkuma, İmugasigue perebiri okari opamurâ. Nerİ İrİnerâ gapı masârâkuma, perebiri peamegue wajamoâsumurâ.

Jesús İgüyamarê werenemodea

³⁰Yı gâamerô neô irimasıbea. Yıpu yıre iriudi gâamerİrê, İgü yıre

masakare wajamoâdorerosüta yâa. İrasirıgı İgüsârê wajamoägü diayeta yâa.

³¹Yı basi: “Yı Marıpu magü İgü iriudi âärâ”, ârİ weremakü: “Mı werenırİrê neô diaye âärİbea”, ârİbukoa müsâ. ³²Gajıgı âârımi yaamarê weregu. İgü Yıpu âârımi. İgü yaamarê wereri diayeta âärâ. İrİre yı öärô masİa. ³³Müsâ gajırârê Juärê masakare wäıyerİmasürê yaamarê sêrêñadorerâ iriubu. İgüde yaamarê diayeta weremi. ³⁴Yı gapı sugı masakare yıre: “Marıpu iriudi âârımi”, ârİ werebure neô âmabea. İrasü âmabırİkeregu, Juan yaamarê weredeare: “Diayeta âärâ”, ârİ werea, müsâ yıre bremu, peamegue waabırıkôâburo, ârİgü. ³⁵Juan müsârê sİägodıru İrosısu âârımi. İgü wereri sİägodıru İjägoro İrosısu âärİbâ. İgü wererİre pērâ, yoawayarıpoe müsâ usıyadıbu. ³⁶Juan weredea nemorô yı iriri merâ yı âârırıkurİre masİsüa. Yıpu turari merâ İgü yıre İrıyuwarıküdoredeare İrıgı yâa. İ merâ yıre İgü iriudi âârırİrê masİsüa. ³⁷Yıpu yıre iriudi, yaamarê öärô weremi. İgü İrasü werekeremakü, İgü werenırİrê müsâ neô pébea. İgü deyorİre neô İäbea. ³⁸Yıre Yıpu iriudire müsâ neô bremubea. İrasırırâ İgüya kerere neô pédurıpİbea. ³⁹Yıpuya werenırİrê gojadea pürê müsâ öärô buenıkôäa. “Gua İ pürê buerâ, Marıpu merâ perebiri okarİre bokarâkoa”, ârİ güñâa müsâ. İri püguere yaamarêta gojasüdero âärİbâ. ⁴⁰İri püguere yaamarê İrasü gojasükeremakü, müsâ gapı yıre gâamebea. İrasırırâ İ okari yı sİrİrê opabırİoa.

⁴¹Masakare yaamarê öärô werenımurârê âmabea. ⁴²Yı müsâ masaka âârırıkurİre masİa. müsâ Marıpu magü maİrâ meta âärâ. ⁴³Yıpu gâamerôsüta yı aarİkeremakü, müsâ yıre gâamebea. Gajıgı gapı İgü basi İgü gâamerô aarımakü, müsâ İgürê gâamerâkoa. ⁴⁴İ Nasırırâ yıre bremubukuri müsâ? müsâ basi: “Öärô yâa”, ârİ gâme werenırİrê gâamea. Marıpu sugı âârıgü müsârê: “Öärô yâa”, ârİ werenırİrê gapıre gâamebea.

⁴⁵Musā yure gāamebiri waja: “Īgū Paguquere guare weresāgukumi”, āri gūñabirikōāka! “Moisés dorerire irirā, Marīpū merā ōārō āārīrākoā”, āri gūñakeremakū, Moisés gapu musārē weresāgukumi. ⁴⁶Moisés ĩgū gojadea pūgue yaamarē gojadi āārīmi. Irasirirā ĩgū gojadeare būremurā, yudere būremuboayo musā. ⁴⁷Moisés gojadeare musā būremerā, ĩnasirirā yu wereri gapure būremubukuri? ārīmi Jesús.

Jesús cinco mil ūmarē baari ejodea
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹Jesús Jerusalégue dupu buadire taudero puru, gua ĩgū buerā ĩgū merā Galilea wāikuri ditaru gaji koepugue taribujabu. Iri ditaruta “Tiberias” wāikubu. ²Masaka Jesús ĩgū turari merā pūrīrikurārē taumakū ĩāsīā, wārā ĩgūrē tuyama. ³Ditaru gaji koepugue ĩgū ejadero puru, gua merā ūtāūgue murīa, doami. ⁴Irinu judío masaka bosenu, pascua bosenu ejaburo mérōgā dnyabu. ⁵Jesús wārā masaka ĩgū puru aarimakū ĩāgū, Felipere sērēñami: —ĪNoogue marī ĩīsā masaka āārīpererā baaburire wajarirākuri? ārīmi.

⁶Jesús ĩgū basi ĩgū iriburire masikeregu: “Felipe yure, ĩnaásū yujugukuri?” ārīgū, irasū ārīmi. ⁷Felipe ĩgūrē yujumi:

—Marī dosciento nurī moādea waja wajataropa pá duparu wajari, masakare marī guereamakū, neō ejabirikoā, ārīmi.

⁸Īgū irasū ārīmakū pégu, gua merāmu Andrés, Simón Pedro pagumu Jesúre ārīmi:

⁹—Ōō ĩ majīgū su mojōma pá duparu, pērā waaí opami. Masaka gapu wārāgora āārīma. Irasiriro ĩgūsārē baari neō ejabirikoā.

¹⁰Īgū irasū ārīmakū pégu, Jesús guare ĩgū buerārē ārīmi:

—Masakare āārīpererārē doadoreka! ārīmi.

Iro ōārō tākuro āārībú. Irasirirā iri weka doama. Ūma ditare keomakū, cinco mil gora āārīmá. ¹¹Īgūsā eja

doaperemakū ĩāgū, Jesús pá duparure āi, Marīpūre: “Ōāa”, āri, usuyari sīmi. Irasiri odo, guare āārīpererā iro doarārē irire gueredoremi. Waaidere gueredoremi. Irasirirā āārīpererārē ĩgūsā baaduaropa guereyobu. ¹²Īgūsā yapimakū ĩāgū, Jesús guare ĩgū buerārē ārīmi:

—Īgūsā baaduarire seaka! Ubugorata kōmobukoā, ārīmi.

¹³Su mojōma pá duparure masaka baaduaadeare seasārā, pe mojōma pere su gubu peru pērēbejari puuirigora utuudobobu. ¹⁴Masaka Jesús Marīpū turari merā ĩgūsārē baari sīmakū ĩārā, āsū ārīma:

—Diyeta āārā. “Ī Marīpūya kerere weredupiyurimasū i ūmuge aaribu āārāyupū”, ĩgūsā ārīdita āārīmi.

¹⁵Irasirirā Jesúre turaro merā āia, ĩgūsā Opū āārībure sóoduārā iriadima. ĩgū gapu irire masikōāmi. Irasirigu dupaturi suguta ūtāūgue murīākōāmi.

Jesús deko weka waadea
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶Naītīwāgārīripoe āārīmakū, gua ĩgū buerā ditarugue buabu. ¹⁷Buaja, doódirugue ñajāa, Capernaugue taribujapuroribu. Naītīārōgue iribu. Jesús gua purogue ejabirimi dapa.

¹⁸Gua taribujamakū, mirū būro wējāpuwāgārību. Pagari makūrī wāgābu.

¹⁹Su mojōma kilómetro gua waadero puru, guayaru puru Jesús deko wekague aarimakū ĩābu. ĩgū irasū aarimakū ĩārā, būro guībū. ²⁰Jesús gapu guare ārīmi:

—Yuta āārā. Güimerāta!

²¹Īgū irasū ārīmakū pērā, gua ĩgūrē ōārō bokatīrī ñajāadorebu. ĩgū ñajādero puru, mata gua waaderoguerē ejabu.

Masaka Jesúre āmadea

²²Gajinu gapu masaka ditaru gaji koepugue dujanerā iri ñamirē guayaru suru dujadiru merā gua taribujamakū, Jesús gua merā waabirideadere masīnurā. ²³Iroque ĩgūsā āārīripoere gaji doóriduparu Tiberias wāikuri makāgue āārādea duparu, Jesús

Marĩpure: “Ōaa”, aĩrĩ, usuyari sĩ, masakare baari gueredero p̄roweyague ejayuro. ²⁴Irasirirã Jesús, gua ĩgũ buerã marĩmakũ ĩarã, iri doóriduparugue ñajãa, Capernaugue taribujañurã Jesúre ámarã waarã.

**Jesús pá irirosũ ĩgũ
äärĩrĩmarẽ weredea**

²⁵Ditarure taribuja, Jesúre bokajarã, ĩgũrẽ sērẽñama:

—Buegu, ñnaásũ aarĩmakũ oõguere arari m̄? aĩrĩma.

²⁶Jesús ĩgũsãrẽ aĩrĩmi:

—Diyeta musãrẽ werea. Yu Marĩpu turari merã iri ĩmurĩrẽ ĩakererã, ĩgũ iriudi yu aarĩrĩrẽ buremubea. Irasirirã, yu musãrẽ ejodeare baayapinerã dita aarĩsã, yure amãa. ²⁷Musã baari pereburi gapu ditare wajatamurã, moãbirikõaka! Gaji baari yu aarĩpererã tĩgũ sĩburi gapure amaka! Iri baarire ámarã, Marĩpu merã perebiri okari oparãkoa. Yũpu yure irire musãrẽ s̄doregu aarĩmi. ĩgũ iriudi yu aarĩrĩrẽ musãrẽ ĩmusiami, aĩrĩmi.

²⁸ĩgũ irasũ aarĩmakũ p̄rã, ĩgũrẽ sērẽñama:

—Ñasirirãkuri Marĩpu iridorerire oãrõ iriyuwarikũmurã?

²⁹Jesús ĩgũsãrẽ yũjumi:

—Marĩpu musãrẽ iridoreri asũ aarã. Yure ĩgũ iriudire buremudoremi, aĩrĩmi.

³⁰ĩgũ irasũ aarĩmakũ p̄rã, ĩgũrẽ aĩrĩma:

—Guare murẽ buremudoregu, ññeonorẽ mu turari merã iri ĩmugũkuri? ñNaásũperire iri ĩmugũkuri? ³¹Masaka marĩrõgue marĩ ñekũsãmarã manã wãikurire baanerã aarĩmã. Marĩpuya wenenĩrĩ gojadea pĩgue arĩderosũta ũmugasima baarire ĩgũsãrẽ s̄di aarĩmĩ, aĩrĩma Jesúre.

³²ĩgũsã irasũ aarĩmakũ p̄egu, Jesús ĩgũsãrẽ aĩrĩmi:

—Diyeta musãrẽ werea. Moisés ũmugasima baarire musãrẽ s̄biridi aarĩmĩ. Yũpũta baari ũmugasima, diyemare musãrẽ s̄gũ aarĩmĩ. ³³Yu ũmugasigue aarĩdi Marĩpu iriudi, ĩgũ baari irirosũ aarĩgũ, i ũmu marãrẽ okari s̄gũ aarã, aĩrĩmi.

³⁴ĩgũ irasũ aarĩmakũ p̄rã, ĩgũrẽ aĩrĩma: —Gua Op̄, iri baarire guare s̄nĩkõaka!

³⁵Jesús ĩgũsãrẽ aĩrĩmi:

—Yu okarire s̄gũ, baari irirosũ aarĩgũ aarã. Yure t̄yagu, neõ uaboabi irirosũ aarĩgũkumi. Yure buremugũ, neõ ñemesibubi irirosũ aarĩgũkumi.

³⁶Dupiyuro yu musãrẽ arĩderosũta, musã gapu yure ĩakererã, buremubea dapa. ³⁷Aarĩpererã Yũpu yure s̄nerã yure t̄yarãkuma. ĩgũsãrẽ yu neõ beobirikoã. ³⁸Ũmugasigue aarĩdi yu gãamerĩrẽ irigu aarigũ meta iribũ. Yure iriudi gãamerĩ gapure irigu aaribũ. ³⁹Yure iriudi asũ gãamemi. ĩgũ yure s̄nerãrẽ neõ sugure yu dedeburimãkũ gãamemi. I ũmu peremakũ, yu ĩgũsãrẽ masũmakũ gãamemi. ⁴⁰Yũpu yure iriudi aarĩpererã yure ĩgũ magũrẽ ĩarã, yure buremurã ĩgũ merã perebiri okarire opamakũ gãamemi. Irasirigu i ũmu peremakũ, ĩgũsãrẽ masũgũkoa, aĩrĩmi Jesús.

⁴¹Jesús: “Yu ũmugasigue merã dijaridea baari irirosũ aarĩgũ aarã”, aarĩrĩrẽ p̄rã, judío masaka oparã ĩgũrẽ werewũama. ⁴²Asũ aĩrĩma:

—Ĭĩ Jesús, José magũ aarĩberĩ? Marĩ ĩgũ pagu, ĩgũ pagore masĩa. ñNasirigu ĩgũ: “Ũmugasigue aarĩdi dijaribu”, aarĩrĩ?

⁴³ĩgũsã irasũ aarĩmakũ p̄egu, Jesús asũ aĩrĩ yũjumi:

—Musã yure werewuarire pirika!

⁴⁴Neõ sugũ ĩgũ gãamerõ yure t̄yabirikumi. Yũpu gapu yure iriudi masaka yure buremumakũ irigu aarĩmĩ. I ũmu peremakũ, yure buremurãrẽ masũgũkoa. ⁴⁵Marĩpuya kerere weredupiyunerã asũ aĩrĩ gojanerã aarĩmã: “Marĩpu aarĩpererãrẽ buegũkumi”. Irasirirã aarĩpererã Yũpuya buerire p̄ buremurã, ĩgũyare masĩrã yure t̄yarãkuma.

⁴⁶Neõ sugũ masaku Yũpũre ĩagũ mãmĩ. Yu sugũta ĩgũ merã aarĩdi ĩgũrẽ masĩa. ⁴⁷Diyeta musãrẽ werea. Yure buremugũ Yũpu merã perebiri okari opami. ⁴⁸Yu baari irirosũ aarĩgũ okari s̄gũ aarã. ⁴⁹Musã ñekũsãmarã masaka

marirōgue manārē baanerā āārīmá. Irire baakererā, boanerā āārīmá. ⁵⁰Yū ūmugasigüe merā dijaridea baari gapure werea. Irire baagu, neō boabirikumi. ⁵¹Yū ūmugasigüe merā dijaridea baari okari sirī irirosū āārīgū yuta āārā. I baarire baagu, Yūpū merā okanīgukumi. I baari yū sirī, yaa dūpū āārā. I ūmu marā Yūpū merā okanikōāburo, ārīgū, yaa dūpūre sīgukoa, ārīmi Jesús.

⁵²Īgū irasū ārīmakū pérā, judío masaka oparā Īgūsā basi gāme guaseo, āsū ārīma:

—¿Nasirigū marirē Īgūya dūpūre baadoregū sibukuri?

⁵³Īgūsā irasū ārīmakū pégu, Jesús ārīmi:

—Diyeta musārē werea. Yū āārīpererā tīgū āārā. Musā yaa dūpūre baamerā, yaa díre iirímerā okari opabea. ⁵⁴Yaa dūpūre baagu, yaa díre iirígū, Yūpū merā perebiri okari opami. I ūmu peremakū, Īgūrē masīgukoa. ⁵⁵Yaa dūpū diyema baari āārā. Yaa dí diyema iiríri āārā. ⁵⁶Yaa dūpūre baagu, yaa díre iirígū yū merā ōārō āārīmi. Yude Īgū merā ōārō āārā. ⁵⁷Yūpū yūre iriudi okanīgū āārīmi. Īgū okanīgū āārīsā, yūdere okanímakū yāmi. Irasirigū yūre baagure yū irirosū okanímakū irīgukoa. ⁵⁸Yū irire ārīgū, ūmugasigüe merā dijaridea baarire werea. I baari, maná musā ñekūsamarā baadea irirosū āārībea. Īgūsā irire baakererā, boanerā āārīmá. Ūmugasigüe merā dijaridea baari gapure baaguno, okanikōāgukumi, ārīmi Jesús.

⁵⁹Jesús Capernaugue judío masaka nerērī wiigüe buegu, irire weremi.

Jesús werenírírē pérā perebiri okari opaburire weredea

⁶⁰Īgū irasū ārī buemakū pérā, wārā Jesúre tayarā āsū ārī gāme wereníma Īgūsā basi:

—Īgū wereri marī pémakū, diasagoráa. ¿Noā ire bokatiūbukuri? ārīma.

⁶¹Īgūsā werenírírē Jesús pékōāmi. Irasirigū Īgūsārē sērēñami:

—¿Yū wererire péduabirikuri?

⁶²Yū āārīpererā tīgū yū āārīderogue

marīāmakū Īārā, ¿naásū gūñabukuri musā? ⁶³Ōāgū deyomarīgū masakare okarire sīmi. Īgūsāya dūpū gapū Īgūsārē okamakū irimasīña máa. Yū wererire pérā Ōāgū deyomarīgū okari sírírē opama. ⁶⁴Irasū āārīkeremakū, gajirā musā merāmarā gapū yūre būremubema dapa, ārīmi Jesús.

Neōgoraguere Īgūrē būremumerā āārīmurārē, irasū āārīmakū Īgūrē wējēduarāguere Īgūrē ĩmubure masīayupū. ⁶⁵Āsū ārīmi:

—Āsū ārī wereabu musārē. Neō sugū Īgū gāāmerō yūre tūyabirikumi. Yūpū, yūre būremumakū irigū āārīmi. Īgū irasiribirimakū, neō sugūno yūre būremubiribukumi, ārīmi Jesús.

⁶⁶Īgū irasū ārírírē pérā, wārā Jesúre tayarā neō tūyanemobirima. ⁶⁷Īgūsā irasirimakū Īāgū, Jesús guare pe mojōma pere su gubu peru pērēbejarā Īgū buerārē sērēñami:

—¿Musāde yūre tūyaduúrā yári? ārīmi.

⁶⁸Īgū irasū ārīmakū pégu, Simón Pedro Īgūrē yujūmi:

—Gua Opū, ¿noārē gua tūyabukuri? Mū wereri, guare Marīpū merā perebiri okari opamakū yāa. ⁶⁹Gua mūrē būremusiāa. Gua ire masisiāa. Mū ōāgū, Marīpū iriudi āārā, ārīmi.

⁷⁰Īgū irasū ārīmakū pégu, Jesús guare ārīmi:

—Yū musārē pe mojōma pere su gubu peru pērēbejarārē beyebu. Yū irasirikeremakū, sugū musā merā āārīgū wātīyagū āārīmi.

⁷¹Jesús irasū ārīgū, Judare Simón Iscariote magūrē ārīgū iriyupū. Judas pe mojōma pere su gubu peru pērēbejarā gua merā āārīkeregū, Jesúre wējēduarāguere Īgūrē ĩmubu āārīmi.

Jesús pagupūrā Īgūrē būremuduabiridea

7 ¹Jesús masakare irire buedero pūpū, Galilea nikūgue naagū waami.

Judío masaka oparā Īgūrē wējēduarire masīgū, Judea nikūguere āārīduabirimi.

²Iripoere judío masaka ñekūsamarā masaka marirōgue āārīrá, wiirigā

irideare gūnarī bosenu ejaburo dupiyuro āārībú. ³Irasirirā Jesús pagupūrā ĩgūrē ārīma:

—Ōōrē dujabita, Judeague bosenuērē ĩāgū waaka! Irasirirā irogue mu buerā mu turari merā iri ĩmurirē ĩārākuma.

⁴Masaka mūrē masīmakū gāāmegū, mu turari merā iri ĩmurirē āārīpererā ĩūrō iri ĩmugū waaka! ĩgūsā ĩāberogue iribirikōāka! ārīma.

⁵ĩgū pagupūrā āārīkererā, Jesúre buremubirima. ⁶Irasirigū Jesús ĩgūsārē ārīmi:

—Masaka ĩgūsā yure masīburo dūyakōāa dapa. Musārē iri bosenuērē ĩārā waaduamakū ōāgorāa. ⁷I ũmu marā musārē ĩaturibema. Yu gapure ĩgūsā ñerō irideare yu weremakū ĩaturima. ⁸Musā bosenuērē ĩārā waaka! Yure yu waaburo dūyakoāa dapa. Irasirigū iri bosenuērē ĩāgū waabea dapa, ārīmi Jesús.

⁹ĩgū irire ārādero puru, Galileague dujami.

**Jesús ĩgūsā wiirigā iriri
bosenuērē ĩāgū waadea**

¹⁰ĩgū pagupūrā bosenuērē ĩārā waadero puru, Jesúde masaka ĩmurō marirō waamī, ĩgūsā ĩgū waaríre masībirikōāaburo, ārīgū. ¹¹Iri bosenuērē judío masaka oparā ĩgūrē āmarā iriñurā. Āsū ārī sērēñañurā:

—¿Noógue āārīkuri ĩgū? ārīñurā.

¹²Wārā masaka Jesúyamarē werenírā iriñurā. Gajirā: “Ōāgū āārīmi”, ārīñurā. Gajirā gapu: “Ōāgū meta, masakare ārīkatorikugū āārīmi”, ārīñurā.

¹³Judío masaka oparāre giirā, āārīpererā péurogue: “Jesús āsū āārīmi”, ārī werebiriñurā.

¹⁴Jesús irogue eja, iri bosenu dekokuaripoe Marīpūya wiigūe ñājāa, masakare buemi. ¹⁵ĩgū buemakū pérā, judío masaka oparā péguka, āsū ārīma:

—Ī buebiridi āārīkeregū, ¿nasirigū ōārō masírī?

¹⁶ĩgūsā irasū ārīmakū pégu, Jesús ĩgūsārē ārīmi:

—Yu bueri, yaa meta āārā. Yure iriudiya bueri gapu āārā. ¹⁷Marīpu gāāmerirē iriduarā yu buerire pérā: “Marīpu ĩgūrē buedorerosūta buemi. ĩgū gāāmerō werebemi”, ārīrākuma. ¹⁸Sugu ĩgū gāāmerō weregu, gajirārē: “ĩgū ōārō weremi”, ārī buremumakū iriduagu āārīmi. Gajigu Marīpu ĩgūrē iriudi gāāmerirē weregu gapu masakare: “Marīpu ōatarimi”, ārī buremumakū yāmi. ĩgū ārīkatori marirō diayeta weregu āārīmi.

¹⁹Moisés Marīpu doreri gojadea pūrē musārē pídi āārīmī. Musā gapu neō sugu iri dorerire iribea. ¿Nasirirā musā yure wējēduari? ārīmi.

²⁰Masaka ĩgūrē ārīma:

—Mu wātī ñājāsūdi āārā. ¿Noā mūrē wējēduari?

²¹Jesús ĩgūsārē ārīmi:

—Suñarō siñajārīnu āārīmakū yu sugu purīrikugure taumakū ĩārā, musā āārīpererā ĩāgukakōābu. ²²Iripoegue Moisés musā pūrā ũmarē ĩgūsāya dūpuma gasirogārē wiiridoredi āārīmī. ĩgū irire doreburo dupiyuro musā ñekūsāmarā irasirisianerā āārīmā. Irasirirā musā majrīgārē su mojóma pere gajī mojó ureru pērēbejarinurī waarō merā ĩgūsā deyoadero puru siñajārīnu āārīkeremakū, ĩgūsārē irasirināa.

²³Irasirirā Moisés dorederosūta irirā, siñajārīnu āārīkeremakū musā majrīgā ũmarē ĩgūsāya dūpuma gasirogārē wiiria. Siñajārīnu āārīmakū yu sugure āārīpereri ĩgūya dūpumarē ōāmakū iribu. ¿Nasirimurā yu merā guari musā? ²⁴Musā yu irideare ĩādero puru: “Ñerō irimi”, ārī werewuabirikōāka! Yu irideare ōārō keoro pémasī odorāgue wereníka! ārīmi Jesús.

**Jesús ũmugasigū merā
aaribú, ārī weredea**

²⁵ĩgū irasū ārīripoere gajirā Jerusalén marā āsū ārī wereníma:

^{1/7.22} Gn 17.1-14: Iripoegue Marīpu Abrahamē ĩgū pūrā ũmarē: “Yaara āārīburo”, ārīgū, ĩgūsāya dūpuma gasirogārē wiiridoredi āārīmī. Puru iri dorerire Moisére pídi āārīmī. Irasirirā judío masaka Abraham parāmerā āārīturiarā iri dorerire irirā, ĩgūsā pūrā ũmarē su mojóma pere gajī mojó ureru pērēbejarinurī waarō merā ĩgūsā deyoadero puru irasū yāma.

—Ĉi marĭ oparā wĕjĕduagu meta āārĭrĭ? ²⁶Īgŭ āārĭpererā ĭūrōgue buegŭ yāmi. Suguno gapŭta ĭgŭrĕ gajino neō ārĭbema. Gajĭpoe irĭrā marĭ oparā: “Ī diayeta Cristo, Marĭpŭ iriudi āārĭmi”, ĉārĭ gŭñabukuri? ²⁷Marĭ ĩi aariderore masĭa. Cristo, Marĭpŭ iriugu gapŭre aarĭmakŭ, ĭgŭ āārĭderoguerē masĭbirĭkoa. Irasirĭgu Cristo āārĭbirĭkumi ĩi, ārĭma.

²⁸Jesŭs Marĭpŭya wiigue buerĭpoe ĭgŭsā irasŭ ārĭ werenĭmakŭ pĕgu, bŭro busuro merā āsŭ ārĭ weremi:

—Musā yŭre masĭa, ārā. Īgŭ aariderodere masĭa, ārā. Yŭ gāāmerō aarĭbirĭbŭ. Yŭre iriudi keoro irĭgu āārĭmi. Musā ĭgŭrĕ masĭbea. ²⁹Yŭ ĭgŭ pŭrogue āārĭdi āārĭsĭā, ĭgŭrĕ masĭa. Īgŭta yŭre iriumi, ārĭmi Jesŭs.

³⁰Īgŭ irasŭ ārĭmakŭ pĕrā, ĭgŭrĕ peresu iriduakererā, ñeābirĭma. Īgŭ ñero tariburĭnu dŭyabu dapa. Irasirĭrā ĭgŭrĕ ñeābirĭma. ³¹Gajĭrā wārā masaka ĭgŭrĕ bŭremuma. Āsŭ ārĭma:

—Neō sugŭ, ĩi nemorō Marĭpŭ turari merā iri ĭmugŭ māmĭ. Irasirĭgu ĩi Cristo, Marĭpŭ iriudi āārĭmi.

Fariseo bumarā Jesŭre peresu iridoredea

³²Fariseo bumarā, masaka Jesŭre: “Ī Marĭpŭ iriudi āārĭmi”, ārĭrĭrĕ pĕñurā. Irasirĭrā ĭgŭsā paĭa oparā merā Marĭpŭya wiire korerā surarare ĭgŭrĕ ñeā, peresu iridorerā iriudiñurā.

³³Irasirĭgu Jesŭs masakare āsŭ ārĭmi: —Yoaweyarĭpoe musā merā āārĭgŭkoa. Pŭrŭ yŭre iriudi pŭrogue waagŭkoa. ³⁴Yŭ āārĭburore musā waamasĭbirĭkoa. Irasirĭrā yŭre āmakererā, neō bokabirĭkoa.

³⁵Īgŭ irasŭ ārĭmakŭ pĕrā, judĭo masaka oparā ĭgŭsā basi āsŭ ārĭ gāme sĕrĕñama:

—Īgŭ marĭrĕ: “Yŭre musā neō bokabirĭkoa”, ārĭgŭ, ĉnoōgue waagŭkuri? Ĉĭgŭ judĭo masaka griego āārĭrĭōgue makārĭ waanerā pŭrogue griego masakare buegŭ waabukuri?

³⁶Īgŭ marĭrĕ: “Yŭ āārĭburore musā waamasĭbirĭkoa. Irasirĭrā yŭre

āmakererā, neō bokabirĭkoa”, ārĭrĭ, ĉnaāsŭ ārĭduaro iriyauri? ārĭma.

Jesŭs okari sĭrĭ dekomarĕ weredea

³⁷Īgŭsā bosenu iritŭnurĭnu dupanugora āārĭmakŭ, Jesŭs wāgānugā, bŭro busuro merā masakare āsŭ ārĭ weremi:

—Ñemesiburā yŭ pŭrogue iirĭrā aarika! ³⁸Marĭpŭya werenĭrĭ gojadesa pŭgue āsŭ ārĭ gojasŭdero āārĭbŭ: “Yŭre bŭremurāya yŭjŭpŭrārĭguere okari sĭrĭ deko ŭmayoro irirosŭ āārĭnkŭōarokoa”, ārĭ gojasŭdero āārĭbŭ, ārĭmi.

³⁹Jesŭs irire ārĭgŭ: “Yŭre bŭremurā Ōāgŭ deyomarĭgŭrĕ oparākuma”, ārĭgŭ irimi. Jesŭs ŭmŭgasĭgue mŭrĭaburo dupiyuro Ōāgŭ deyomarĭgŭ ejabirimi dapa.

Masaka dukawarĭdea

⁴⁰Jesŭs ārĭrĭrĕ pĕrā, gajĭrā āsŭ ārĭma:

—Ī diayeta Marĭpŭya kerere weredupiyurimasŭ: “Marĭ pŭro aarĭbu āārāyupŭ”, ĭgŭsā ārĭdi āārĭmi.

⁴¹Gajĭrā āsŭ ārĭma:

—Ī, Cristo Marĭpŭ iriudi āārĭmi.

Gajĭrā gapŭ:

—Cristo, ĉnasirĭbu Galileamu āārĭbukuri? ārĭma. ⁴²Marĭpŭya werenĭrĭ gojadesa pŭgue āsŭ gojasŭdero āārĭbŭ: “Cristo Marĭpŭ iriubu, opu David parāmi āārĭturiagu āārĭgŭkumi. David deyoadea makā Belĕn wāĭkuri makāgue deyoagŭkumi”, ārĭ gojasŭdero āārĭbŭ.

⁴³Irasirĭrā Jesŭre surosŭ gŭñabirĭsĭā, gāme dukawariakŭōama. ⁴⁴Surāyerĭ Jesŭre ñeā, peresu iriduakererā, irĭbirĭma.

Judĭo masaka oparā Jesŭre bŭremubirĭdea

⁴⁵Irasirĭrā Marĭpŭya wiire korerā surara Jesŭre ñeādorerā iriunerā, paĭa oparā, fariseo bumarā pŭrogue goedujāñurā. Īgŭsā goedujajamakŭ ĭārā, ĭgŭsārĕ sĕrĕñañurā:

—ĉNasirĭrā Jesŭre ñeā, ārĭbirĭrari?

⁴⁶Surara ĭgŭsārĕ yŭjŭñurā:

—Neō sugŭ ĭgŭ irirosŭ werenĭgŭ māmĭ.

⁴⁷Īgūsā irasū ārimakū pérā, fariseo bumarā Īgūsārē āriñurā:

—¿Musāde Īgū ārikatori merā weremakū: “Diyeta weremi”, āri būremurī? ⁴⁸Neō sugu marī oparā, neō sugu gua fariseo bumarā Īgūrē būremugū māmī. ⁴⁹Sīsā masaka gapu Īgū wererire būremurā, Marīpu Moisére doreri pīdeare masībema. Wajamoāsūmurā āārīma.

⁵⁰Nicodemo fariseo bumū iro dupiyuro ñami merā Jesúre Īgū ejadi, Īgūsā merā āārīyupu. Īgūsā irasū ārimakū pégu, Īgūsārē āriyupu:

⁵¹—Marīrē doreri āsū ārā. Sugu masakū Īgū irideare weremakū marī pébuo dupiyuro Īgūrē: “Ñerō iribu”, āri wajamoāmasībea, āriyupu.

⁵²Īgū irasū ārimakū pérā, āsū āri yujñurā:

—¿Mude Īgū irirosū Galileamu āārīrī? Marīpuya werenírī gojadea pūrē bueka! Iri pūrē buegu: “Neō sugu Galileamu Marīpuya kerere weredupiyurimasū māmī”, āri masīgukoa.

Ūmū merā ñerō irigore weresādea

⁵³Īgūsā irasū ārādero puru, Īgūsāya wiirigue dujaakōañurā.

8 ¹Jesús gapu ūtāñ Olivos wāikudigie waami. ²Gajinu gapu boyoripoe āārīmakū, Marīpuya wiigie waami doja. Īgū ejamakū Īārā, masaka āārīpererā Īgū puro nerēma. Irasirigu eja doa, Īgūsārē buenugāmi. ³Moisés gojadeare buerimasā, fariseo bumarā sugo nomeōrē gajigu igo marāpu āārībi merā igo ñerō irigore bokajañurā. Irasirirā Jesús bueripoe iri wiigie āārīpererā masaka Īūrō igore āññajānū, Jesúre ārīma:

⁴—Buegu, igo marāpukugo āārīkerego, gajigu merā ñerō irigore bokajabu.

⁵Moisés Marīpu doreri gojadea pūgie igo nomeō irirosū irigonorē ūtayeri merā dea wējēdoredi āārīmī. Mukoa, ¿naásū ārīrī?

⁶“¿Naásū yujgukuri?” ārīrā, Īgūrē irasū āri sērēnadima. “Īgū keoro yujbīrimakū, marī oparāguere

weresārākoa”, āri gūñañurā. Īgūsā irasū sērēñamakū pégu, Jesús gapu muúbia doja, nikūgie Īgūya mojōsūrū merā gojami. ⁷Īgūsā Īgūrē sērēñaduúbirimakū pégu, Jesús wāgāñugā, āsū ārīmi:

—Musā merāmu ñerō iribino igore ūtāye merā deapuroriburo.

⁸Irasū āri odo, dupaturi muúbia doja, nikūgie gojami doja. ⁹Īgū irasū ārimakū pérā, Īgūsā ñerī irideare pémasī, guyasirirī merā, murā sugu puru, gajigu puru wiriapñorima. Irasirirā Jesúre suguta nomeō iro dujago merā píkōā, waakōāma. ¹⁰Jesús wāgāñugā, igore ārīmi:

—¿Noogue āārīrī murē weresānerā? ¿Neō sugu murē wajamoādoREGU marī?

¹¹—Māmī, yu Opñ, āri yujñmo.

Igo irasū ārimakū, Jesús igore ārīmi: —Yude murē wajamoādoREBEA. Irasirigo waaka! Dupaturi ñerirē neō irinemobirikōāka!

Jesús i ūmu marārē siāgori sīgū āārīrīmarē werede

¹²Jesús dupaturi masakare āsū āri weremi:

—Yu i ūmu marārē siāgori sīgū āārā. Yure tayarā naññārōgie āārīrā irirosū āārībema. Boyorogue āārīrā irirosū āārīma. Irasirirā yu okari sirirē oparākuma.

¹³Īgū irasū ārimakū pérā, fariseo bumarā ārīma:

—Mu basi mu āārīrikurire werea. Irasiro mu werenírī neō wjamāa.

¹⁴Jesús Īgūsārē āsū āri yujñmi: —Yu aariderore, yu waaburodere yu masīa. Musā gapu irire neō masībea.

Irasirigu yu basi yu āārīrikurire werekeremakū, yu werenírī diayeta āārā. ¹⁵Musā i ūmu marā irirosū yure werewuāa. Yu gapu neō sugure musā irirosū werewuabea. ¹⁶Yu masaka āārīrikurire: “I gapu ōāa, i gapu ōābea”, ārigū, keoro ārā. Yu suguta yu gāāmerō irire ārībea. Yupu yure iriudi merā irire irasū yāa. ¹⁷Musārē doreri gojadea pūgie āsū ārā: “Pērā masaka Īgūsā Īādeare surosū weremakū: ‘Diyeta āārā’,

ārī būremurō gāāmea”, āri gojasūdero āārībā. ¹⁸Yū basi yū āārīrikurire werea. Yūpu yure iriudide yū āārīrikurire weremi, ārimi.

¹⁹Īgū irasū ārimakū pérā, īgūrē sērēñama:

—¿Noógue āārīri mūpu?

Jesús īgūsārē yujūmi:

—Musā yure, Yūpudere masībea. Yūre masīrā, Yūpudere masīboayo.

²⁰Jesús irasū āri weregu, Marīpuya wiigē āārīmi. Masā niyeru sīrā, īgūsā sārī kūmarī pūro āārīmi. Īgū ñerō tariburinū ejabiribū dapa. Irasirirā neō sugu īgūrē ñeā, peresu iribirima.

Jesús: “Yū waaburore musā waamasībirikoa”, āri weredea

²¹Jesús dupaturi judío masaka oparārē weremi:

—Yū āārīderogue waagukoa. Yū waadero pūru, musā yure āmarākoa. Musā ñerī iridea waja, waja oparā boarākoa. Yū waaburoguere musā waamasībirikoa.

²²Īgū irasū ārimakū pérā, gāme sērēñama:

—¿Nasirigu: “Yū waaburoguere musā waamasībirikoa”, āriri? ĽĪgū basi wējē boagukuri irasū ārīgū?

²³Jesús īgūsārē ārimi:

—Musā gapu i ūmugē āārīrā, i ūmu marā āārā. Yū gapu ūmugasigē āārīdi, i ūmumu meta āārā. ²⁴Irasirigu musārē: “Musā ñerī iridea waja, waja oparā boarākoa”, ārābū. Musā: “Yū īgū āārā”, āri wereadeare būremubirīsā, musā ñerī iridea waja, waja oparā boarākoa.

²⁵Irasū ārīgū pérā īgūrē sērēñama:

—¿Noāno āārīri mu?

Jesús īgūsārē yujūmi:

—Buengāgūgueta musārē: “Yū īgū āārā”, āri weresiabu. ²⁶Yū musāyamarē, musā ñerō iridea waja musārē wajamoāburire wereduarī, wārī āārā. Yūre iriudi gapu diaye weremi. Irasirigu

īgū weremakū yū pédea ditare musā i ūmu marārē werea, ārimi.

²⁷Jesús: “Yure iriudi”, ārīgū, īgū Pagureta werenīgū irimi. Īgūsā gapu irire pémasībirima. ²⁸Irasirigu Jesús īgūsārē ārimi:

—Yure āārīpererā tīgūrē musā curusague pábiatū āiwāgūnūrākoa. Musā irasū irirā: “Yū īgū āārā”, āri wereadeare: “Diayeta āārā”, āri masīrākoa. Yū gāāmerō neō iribi, irasū āārīmakū Yūpu yure buedea ditare yū weregu āārīrīrē masīrākoa. ²⁹Yūre iriudi yū merā āārīmi. Īgū gāāmerī ditare irinfa. Irasirigu īgū yure neō béobemi.

³⁰Jesús irasū ārimakū pérā, wārā masaka īgūrē būremuma.

Jesús Marīpu pūrāyamarē, ñerō iririmasāyamarē weredea

³¹Jesús, judío masaka: “Marīpu iriudi āārīmi”, āri būremurārē āsū ārimi:

—Yū werenīrīrē būremuduúmerā, diayeta yū buerā āārā. ³²Irasirirā diayema āārīrīrē masīrākoa. Irire masīrā, ñerō iririre pirīrākoa. Moāboanerā musā opure wirianerā irirosū āārīrākoa.

³³Īgū irasū ārimakū pérā, īgūrē ārima:

—Gua Abraham parāmerā āārīturiarāgue āārā. Irasirirā neō gajirāyarā īgūsārē moāboerā āārībea. Irasirigu: “Moāboanerā musā opure wirianerā irirosū āārīrākoa”, ārīgū, ¿naásū ārīduagu irasū ārīri mu?

³⁴Jesús īgūsārē ārimi:

—Diayeta musārē werea. Āārīpererā ñerīrē irirā, ñerīrē iridoreguyarā īgū dokamarā irirosū āārīma. ³⁵Sugu moāboegu wii opu magū irirosū neō āārībemi. Wii opu magū gapu īgū paguya wiimu āārīnīkōākumi.

³⁶Yū, ūmugasigē āārīgū magū āārā. Irasirigu musārē ñerīrē iridoreguyarā irirosū āārībirimakū irigu, diayeta moāboanerā musā opure wirianerā irirosū āārīmakū irīgukoa. ³⁷Yū musā

^{8.24} Exodo 3.13-15: Iripoegue Moisés Marīpure sērēñadi āārīmi: “Israel bumarā yure: ‘Mu iriudi wāi, ¿naásū āārīri?’ āri sērēñamakū, ¿naásū āri weregukuri?” Marīpu īgūrē āsū ārīdi āārīmi: “Yū wāi ‘YO SOY EL QUE SOY’ āārā. Irasirigu Israel bumarārē āsū āri wereka: ‘YO SOY yure musāguere weredoregu iriumi, ārika!’ ārīdi āārīmi. ‘YO SOY EL QUE SOY’, ārīrō: “Yū āārīnīgūta āārā, o īgūta āārā yu”, ārīduaro yāa.

Abraham parāmerā āārīturiarire masīa. Irasū āārīkererā, musā yu wererire péduabea. Irasirirā yure wējēduáa.

³⁸ Yurpu yure masimákū irideare musārē werea. Musā gapu musāpū dorerire yáa.

³⁹ Īgūsā ĭgūrē ārīma:

—Abraham gua ñekū āārīdi āārīmí.

Jesús gapu ĭgūsārē ārīmi:

—Musā diayeta Abraham parāmerā āārīturiarā āārírā ĭgū iriunaderosūta iririkuboayo. ⁴⁰ Yurpu yure diaye wererire musārē yu werekeremakū, yure wējēduáa. Abraham gapu musā irirosū neō irasiribiridi āārīmí. ⁴¹ Musā musāpū irirosūta yáa.

Īgū irasū ārīmakū pérā, ārīma:

—Gua, pagu marírā irirosū āārībea. Marípū suguta guarpū āārīmí.

⁴² Jesús ĭgūsārē ārīmi:

—Yurpu diayeta musāpū āārīmakū, musā yure maiboayo. Yu ĭgū merā āārīdita oō musā p̄rogue aaribú. Yu gāāmerō aaribiribú. Yurpu yure iriumi. ⁴³ ¿Nasirirā yu wererire pémasīberi musā? Musā yu wererire péduabirisīā, pémasībea. ⁴⁴ Musāpū wātí āārīmí. Musā ĭgūyarā āārā. Irasirirā ĭgū gāāmerírē iriduáa. Neōgoraguetā masakare wējēbéodi āārīgū yámi. ĭgūguere diayema neō máa. Irasirigū ĭgū neō diayemarē werebemi. Neōgoraguerē masakare ārīkatop̄roridí āārīmí. Irasirigū ĭgū irasū ārīkatorikugū āārīsīā, ārīkatori ditare weremi. ⁴⁵ Yu gapu diayemarē werea. Irasirirā yu wererire pérā, musā irire būremubea. ⁴⁶ ¿Noā yure: “Mu āsū irigū, ñerō iriabu”, ārī masībukuri? Yu musārē diayemarē werekeremakū, ¿nasirirā yu wererire būremuberi? ⁴⁷ Yurpu pūrā ĭgū werenírírē péma. Musā gapu ĭgū pūrā āārībirisīā, irire péduabea, ārīmi Jesús.

Cristo Abraham dupiyuro āārīdeamarē weredea

⁴⁸ Jesús irasū ārīmakū pérā, judío masaka ĭgūrē ārīma:

—Gua: “Mu Samariamū, wātí ñajāsūdi āārā”, ārírā, diayeta ārírā yáa.

⁴⁹ Jesús ĭgūsārē ārīmi:

—Yu wātí ñajāsūdi āārībea. Yu iriri merā masaka Yurp̄re: “Oātaria mu”, ārīmakū yáa. Musā gapu yu iririre ĭākererā: “Ñerírē irigū āārīmí”, ārā. ⁵⁰ Yure: “Oārō yáa”, ārī būremurārē āmabea yu. Yurpu gapu masakare yure būremumakū gāāmemi. ĭgūta yu iririre ĭāgū, yure: “Oārō yáa”, ārīmi. ⁵¹ Diayeta musārē werea. Yu wererire irigū neō boabirikumí.

⁵² ĭgū irasū ārīmakū pérā, ĭgūrē ārīma:

—Dapagora gua ire masīa. Mu wātí ñajāsūdi āārā. Abraham iripoegue boakōādi āārīmí. Maríp̄yua kerere weredupiyunerāde boakōānerā āārímá. Mu gapu: “Yu wererire irigū neō boabirikumí”, ārā. ⁵³ ¿Gua ñekū Abraham nemorō āārírí mu? ĭgū, Maríp̄yua kerere weredupiyunerāde boakōānerā āārímá. ¿Noā āārírí mu irasū ārī weregu?

⁵⁴ Jesús ĭgūsārē ārīmi:

—Yu, yu basi oārō werenírí wajamáa. Yurpu gapu musā: “Guarpū āārīmí”, ārīgū gapu yure oārō weremi. ⁵⁵ Musā gapu Yurp̄re neō masībea. Yu ĭgūrē masīa. Yu: “ĭgūrē masībea”, ārīgū, musā irirosū ārīkatorikugū āārībukoa. Yu gapu ĭgūrē oārō masīa. Irasū āārīmakū, ĭgū wererire yáa. ⁵⁶ Musā ñekū Abraham yu i ūmugue aariburire masīdi āārīmí. Irasirigū yu aarimákū ĭāgū, būro usuyari merā āārīdi āārīmí.

⁵⁷ ĭgūsā Jesúre ārīma:

—Mu cincuenta bojori opabirikeregu, ¿nasirigū Abrahārē ĭādi āārībukuri?

⁵⁸ Jesús ĭgūsārē ārīmi:

—Diayeta musārē werea. Abraham dupiyuro āārīdi yuta āārā.

⁵⁹ ĭgū irasū ārīmakū pérā, ĭgūsā ūtāyeri āi, ĭgūrē dea wējēduamakū, Maríp̄yua wiigue āārādí ĭgūsā watope duriwiriakōāmi.

Deyoaguguetā koye ĭāmasībire Jesús taudea

9 ¹ Gajinu Jesús maague waagú, deyoaguguetā koye ĭāmasībire bokajami. ² Gua ĭgūrē ĭārā, Jesúre sērēñabu:

—Buegu, ¿noá ñerō iridea waja ĩgũ koye iãmasĩbi deyoayuri? ¿Īgũ pagusãmarã ñerō iridea waja, o ĩgũ basi ĩgũ ñerō iridea waja ĩgũrē irasũ waayuri? ārĩbu.

³Jesús gware ārĩmi:

—Īgũ ñerō iridea, ĩgũ pagusãmarã ñerō iridea ĩgũ deyoagugueta koye iãmasĩbi aãrimakũ iribiribu. Marĩpu ĩgũ turari merã ĩgũrē õarĩ iririre masakare ĩmugukumi. Irasirigu ĩgũ koye iãmasĩbi deyoami. ⁴Ūmũ merã masaka moãmasĩrã irirosũ dapagora Marĩpu yure iriugu pĩdeare marĩrē iriro gããmea. Ñami merã moãmasĩmerã irirosũ pũrugue ĩgũ pĩdeare irimasĩbirikoa pama. ⁵Yũ i ũmũguere aãrĩgũ, masakare siãgori sĩgũ aãrã. Irasirigu ĩgũsãrē Marĩpũre masĩmakũ yãa, ārĩmi.

⁶Irasũ arĩ odo, nikũgue sĩkure eomeépĩ, iri merã morē, koye iãmasĩbiya koyeguere túwũkãmi. ⁷Irasiri odo, ĩgũrē ārĩmi:

—Siloé wãĩkuri deko gobegue ĩgũsã iridea gobegue m̃ya koyere koegu waaka! ārĩmi. “Siloé”, ārĩrõ: “Iriugu”, aãrĩduaro yãa.

Īgũ irasũ aãrimakũ pégũ, koye iãmasĩbi irogue ĩgũya koyere koegu waakõami. Koe odo, koye iãmasĩgũgue dujariyupũ.

⁸Īgũya wiigue dujamakũ, ĩgũya wii pũro aãrĩrã, iro dupiyuro ĩgũ niyeru sērēdi aãrimakũ iãnerã, sērēñañurã: —¿Ī dupiyuro niyeru sērē doanĩdita aãrĩrĩ?

⁹Gajirã aãrĩñurã:

—Īgũta aãrĩmi.

Gajirã gapũ aãrĩñurã:

—Īgũ aãrĩbemi. Īgũ irirosũ deyogu aãrĩmi.

Īgũsã irasũ aãrimakũ pégũ, koye iãmasĩbi aãrãdi gapũ aũ arĩyupũ:

—Īgũta aãrã yũ.

¹⁰Īgũ irasũ aãrimakũ, masaka ĩgũrē sērēñañurã:

—Mũ iãmasĩbiradi aãrĩgũ, ¿nasirigu dapagorare irasũ iãmasĩrĩ?

¹¹Īgũsãrē yũjũyupũ:

—Jesús wãĩkugu ĩgũya sĩku nikũ merã moãmorē, yũ koyere túwũkãmi. Túwũkã

odo, yure: “Siloé wãĩkuri deko gobegue ĩgũsã iridea gobegue m̃ya koyere koegu waaka!” aãrĩmi. Yũ irogue waa, koyere koe odo, iãmasĩpũroriabũ.

¹²Īgũ irasũ aãrimakũ, ĩgũrē sērēñañurã doja:

—Mũrē irasiriadi, ¿noógue aãrãrĩ?

—Masĩbirikoa. Noó aãrĩgũ aãrĩkumi, aãrĩyupũ.

Fariseo bumarã koye iãmasĩbi aãrĩdire sērēñañeada

¹³Pũrũ ĩgũsã koye iãmasĩbiridire fariseo bumarã pũrogue aãñañurã.

¹⁴Jesús ĩgũya sĩku nikũ merã moãmorē, koye iãmasĩbire taudeanu judío masaka siñajãrĩnu aãrĩbũ. ¹⁵Irasirirã fariseo bumarã koye iãmasĩbiridire sērēñañurã:

—¿Nasirigu dapagorare õarõ iãrĩ?

Īgũsãrē yũjũyupũ:

—Sugu ĩgũya sĩku nikũ merã moãmorē, yaa koyere túwũkãmi. Irasirigu yaa koyere koadero pũrũ, iãmasĩpũroribu.

¹⁶Īgũ irasũ aãrimakũ, surãyeri fariseo bumarã merãmarã aãrĩñurã:

—Īgũrē irasiridi, marĩ siñajãrĩnũrĩma dorerire iribi aãrĩmi. Irasirigu Marĩpu iriudi aãrĩbemi.

Gajirã gapũ aãrĩñurã:

—Īgũ ñerō irigũno aãrĩgũ, i iri ĩmurĩrē irimasĩbiriboayupũ. Irasirirã ĩgũsã surosũ gũñabirisã, dukawarĩñurã.

¹⁷Irasirirã dupaturi koye iãmasĩbiridire sērēñañurã doja:

—Mũkoa, ¿naásũ arĩrĩ mũrē koye iãmasĩmakũ iridire?

Īgũ yũjũyupũ:

—Īgũ Marĩpu kerere weredupiyugu aãrĩmi, arã yũ, aãrĩyupũ.

¹⁸⁻¹⁹Judío masaka oparã gapũ: “Ī koye iãmasĩgũ, dupiyuro koye iãmasĩbi aãrĩdi aãrĩbemi”, arĩ gũñadiñurã. Irasirirã ĩgũ pagusãmarãrē siiu, sērēñañurã:

—“¿Ī mũ magũ neõ deyoagugueta koye iãmasĩbi aãrĩdi aãrĩmi”, arĩrĩ? Īgũ diayeta koye iãmasĩbiridi aãrĩgũ, ¿nasiri dapagorare õarõ iãmasĩrĩ?

²⁰Īgũ pagusãmarã yũjũñurã:

—Ire gua masã. Ī gua magũta aãrĩmi. Īgũ deyoagugueta koye iãmasĩbiridita

äärími. ²¹Ígũ dapagora koye iãmasírí gapure, ígũrê iãmakũ irididere masíbea. Ígũrê sêrêñaka! Buguro aäärími. Ígũ basi musârê yujumasími.

²²Judío masaka opará dupiyurogue asũ aríñurá:

—Jesúre: “Marípu iriudi Cristo aäärími”, arígũnorê marí nerêrî wiirigue neõ ñajãdorebirikõará! aríñurá. Irasirirá, ígũsã arídeare pénerã aäärísã, koye iãmasíbiridi pagusámarã ígũsârê gũigorañurá. ²³Irasirirá ígũsârê: “Buguro aäärími. Ígũrê sêrêñaka!” aríñurá.

²⁴Judío masaka opará irire pérã, dupaturi koye iãmasíbiridire siu, ígũrê aríñurá doja:

—Marípu mu wererire pémi. Irasirigu ígũ péurogue guare diaye werekã! Gua ire masía. Jesús ñerõ irigu aäärími.

²⁵Ígũsã irasũ arímakũ pégu, ígũsârê asũ arí yujuyupu:

—Jesúre ígũ ñegũ, o õãgũ aääríríre masíbirikoa yu. I ditare masía. Yu dupiyuroguere koye iãmasíbi aääríbũ. Dapagorare iãa, aríyupu.

²⁶Ígũ irasũ arímakũ pérã, dupaturi ígũrê sêrêñañurá doja:

—¿Nasiriri ígũ murê? ¿Nasirigu ígũ murê koye iãmasímakũ iriri?

²⁷Ígũ yujuyupu ígũsârê:

—Irireta musârê weresiabũ. Yu irasũ arí werekeremakũ, musã gapu yu wererire péduabirabu. ¿Nasirirá dupaturi yu irire weremakũ péduari? ¿Musãde ígũ buerã aääríduakuri?

²⁸Ígũ irasũ arímakũ pérã, ígũrê turiñurá:

—Mu ígũ buegu aãrã. Gua gapu Moisés gojadeare buerã aãrã. ²⁹Ire gua masía. Marípu Moisére weredi aäärími. Jesúre iriudi gapure gua masíbea.

³⁰Ígũsã irasũ arímakũ, ígũsârê asũ arí yujuyupu:

—Musã irasũ arímakũ, pégukakõãkoa. Ígũ yure koye iãmasímakũ irikeremakũ, musã ígũrê iriudire masíbea, arã. ³¹Marí ire õãrõ masía. Marípu ñerõ irirá ígũrê sêrêmakũ pébemi. Ígũrê buremugũ, ígũ dorerire irigure ígũ sêrêrî ditare pémi.

³²Marí neõ sugu deyoagugeta koye

iãmasíbere iãmakũ irigu aääríríre pébea.

³³Marípu Jesúre iriubirimakũ, yure koye iãmasímakũ iribiriboañumi, aríyupu.

³⁴Ígũ irasũ arímakũ pérã, aríñurá:

—Mu deyoagugeta ñerí merã deyoadi aääríkeregũ, ¿irire wereduari guare buebu? aríñurá.

Irasirirá judío masaka nerêrî wiigue ígũrê ñajãdorebiríñurá.

Jesús ígũyare pémerã koye iãmasímerã irirosũ aääríma, arí weredeã

³⁵Jesús koye iãmasíbiridire ígũsã béowiuadeare pémi. Irasirigu ígũrê bokajagu, sêrêñami:

—¿Marípu magũ aäärípererã tígũrê buremurí mu?

³⁶Ígũ Jesúre arími:

—Yu Opũ, ¿noã aäärírî ígũ? Werekã yure! Ígũrê masígu, buremugura.

³⁷Jesús ígũrê arími:

—Mu ígũrê iãsiãa. Yu mu merã werenígu, ígũta aãrã.

³⁸Irirete arímakũ pégu, Jesús puro ñadukupuri merã ejamejá, ígũrê:

—Yu Opũ, murê buremua, arími.

³⁹Puru Jesús asũ arími:

—Yu masaka irideare: “I gapu õãa, i gapu õãbea”, arígu, i ñmuguerã aaribũ.

Yupu gããmeríre masímerã, koye iãmasímerã irirosũ aääríma. Irasirigu koye iãmasímerã irirosũ aäärírãrê ígũ gããmeríre masíburo, arígu, “Gua õãrõ masía”, arí gũñarã gapure koye iãmasímerã irirosũ waaburo, arígu aaribũ.

⁴⁰Ígũ irasũ arímakũ pérã, suráyeri fariseo bumarã ígũrê aríma:

—¿Mu irire arígu, guadere: “Koye iãmasímerã irirosũ aãrã”, arígu yári?

⁴¹Jesús ígũsârê arími:

—Musã koye iãmasímerã irirosũ Yupu gããmeríre masímerã aäärírã, musã ñerí iridea wajare opabiribukoa. “Gua õãrõ masía”, arírá aäärísã, musã ñerõ iridea wajare opãa dapa, arími.

Jesús oveja korerimasũ iririkuri keori merã weredeã

10 ¹Jesús irire arí odoadero purũ, keori merã asũ arí weremi:

—Diayeta musārē werea. Oveja korerimasū īgūsārē duripiri sārīrō makāpurore nājāgū irirosū iribino, yajarimasū āārīkumi. Makāpuro marirōgue nājākumi. ²Makāpuro nājāgū gapu oveja korerimasū āārīkumi. ³Makāpurore koregu tūpākumi, oveja korerimasūrē nājāridoregu. Oveja korerimasū nājāmakū, oveja īgū werenīmakū pékuma. Īgūyarārē īgūsā wāi merā oekumi. Irasū oegu, īgūsārē siu wiukumi. ⁴Īgūyarā āārīpererārē oe, siu wiu odo, īgūsārē dupiyuwāgākumi. Oveja īgū werenīrīrē masirā āārīsīā, īgūrē tuyakuma. ⁵Gajigure īgūsā iāmasībire tuyabirikuma. Īgū werenīrīrē masīmerā āārīsīā, īgūrē gūi ūmaduriwāgākōākuma.

⁶Jesús iri keori merā īgūsārē weremakū pérā gapu pémasībirima. “Āsū ārīduaro irikoa i”, ārīmasībirima.

Jesús ovejare ōārō koregu irirosū āārīrīmarē weredea

⁷Irasirigu Jesús īgūsārē werenemomi doja:

—Diayeta musārē werea. Yū ovejare duripiri sārīrō makāpuro irirosū āārā. ⁸Āārīpererā nērā yū dupiyuro aarinerā, yajarimasā irirosū āārīma. Yaarā oveja irirosū āārīrā gapu īgūsārē pébema. ⁹Yū makāpuro irirosū āārā. Yure būremurā iri makāpurore nājārā irirosū āārīma. Īgūsārē peamegue waabonerārē tauguko. Oveja gūiro marirō īgūsārē duripiri sārīrō makāpurore nājārā, wirirā īgūsā baaburi bokarā irirosū āārīrākuma.

¹⁰Yajarimasā ovejare yajamurā, wējēmurā, poyanorēmurā aarīma. Yū gapu īgūsārē okarire opamakū irigu aarībū. Āārīpereri ōārīrē opaburo, ārīgū, aarībū. ¹¹Yū ovejare ōārō koregu irirosū āārā. Ovejare ōārō koregu wējēsūbu āārīkeregu, īgūsārē béobirikumi. Īgūsā ōārō āārīburire boabosagukumi. ¹²Gajigu moārīmasū gapu īgū moāwajatari ditare gūñami. Ovejare ōārō koregu irirosū āārībemi. Oveja īgūyarā āārībema. Irasirigu

makānūumu diayēe ovejare nēā wējēgū aarimakū īāgū, ovejare béo, gūi ūmaduriwāgākōāmi. Īgūsārē béowāgādero puru, makānūumu diayēe ovejare nēāmakū īārā, gajirā oveja ūmasiriwāgākōāma. ¹³Moārīmasū īgū moāwajatari ditare gāāmeme. Irasirigu ovejare īgūsā ōārō āārīburire gūñabemi.

¹⁴⁻¹⁵Yū ovejare ōārō koregu irirosū āārā. Yūpu yure masīmi. Yūde Yūpūre masīa. I irirosū yaarā ovejare yū masīa. Yaarāde yure masīma. Irasirigu yū okarire maībea. Īgūsā ōārō āārīburire boabosaguko. ¹⁶Gajirā oveja gajī duripiri sārīrō marā irirosū āārīma. Īgūsāde yaarā āārīma. Īgūsādere āīguko. Yū werenīrīrē pérākuma. Irasirirā yaarā āārīpererā su buta āārīrākuma. Yū suguta īgūsārē koreguko.

¹⁷Yaarā ōārō āārīburire boabosaguko. Yū okarire maībi āārīsīā, irasiriguko masā, dupaturi okabu. Yū irasiribu āārīmakū, Yūpu yure maīmi. ¹⁸Yū gāāmebirīmakū, neō sugu yure boamakū irimasībiribukumi. Yū gāāmerō merā boaguko. Yū turaro merā yū gāāmerīrē irimasīgū āārīsīā, yū gāāmerō merā boa, puru masāguko. Yūpu yure irireta iridoremi, ārīmi Jesús.

¹⁹Īgū irasū ārīmakū pérā, judío masaka dupaturi surosū īgūrē gūñabirisīā, dukawarima.

²⁰Gajirā wārā īgūsā merāmarārē īgūyamarē ārīma:

—Īgū wātī nājāsūdi, niāsūgū yāmi. ĀNasirirā īgūrē péri musā?

²¹Gajirā gapu ārīma:

—Wātī nājāsūdi, īgū irirosū ōārō werenībiribukumi. Koye iāmasībidere iāmakū irimasībiribukumi, ārīma.

Judío masaka Jesúre gāāmebiridea

²²Puibū āārīmakū, Jerusalégue judío masaka bosenu irima. Irīpoege marā Marīpūya wiire iripeodeare gūñarī bosenu āārībū. ²³Iri bosenu Jesús, Pórtico de Salomón wāikuri taribu Marīpūya wii turo bīāña marīrī taribuge waagorenamī. ²⁴Iroge īgū

äärimākū iārā, judío masaka oparā igū p̄ro nerē, igūrē sērēñama:

—¿Naásū aärimākū guare òarō diaye weregukuri? ¿M̄u Cristo, Marīpu iriudita aärīrī?

²⁵Jesús igūsārē yujumi:

—Musārē weresiabu. Musā gapu yu wererire b̄remubea. Yu, Yupu yure dorerosūta igū turari merā iri imurirē irinagū yāa. I merā yu aäririkurire masisūa. ²⁶Yu igū turari merā iri imurirē iākererā, musā gapu yure b̄remubea. Musā yaarā aärībirisīā, yure b̄remubea. Yu dupiyuro werederosūta musā gajiguyarā oveja irirosū aārā.

²⁷Yaarā oveja yu werenirirē masīma. Yu igūsārē masīa. Irasirirā yure t̄yama.

²⁸Yu igūsārē ūmugasigie perebiri okari opamakū yāa. Irasirirā perebiri peamegue neō waabirikuma. Yu igūsārē korea. Gajirā igūsārē neō yure ēmamasībema. ²⁹Yupu igūsārē yure sīdi aärīrī. Igū aärīpererā nemorō turagu aärīrī. Igūde igūsārē koremi. Gajirā igūsārē neō igūdere ēmamasībema. ³⁰Yu, Yupu merā suguta aārā, ārimi Jesús.

³¹Igū irasū ārimākū p̄rā, dupaturi judío masaka ūtāyeri āima, igūrē dea wējēduarā. ³²Igūsā irasiriduumakū iāgū, Jesús igūsārē ārimi:

—Yu, Yupu yure dorederosūta wāri igū turari merā iri imurirē iribu. Musā irire iābu. ¿Neéno yu iridea waja musā yure ūtāyeri merā dea wējēduari?

³³Igūsā igūrē ārima:

—M̄u òarō iriri waja gua m̄rē ūtāyeri merā dea wējēduabea. M̄u Marīpure ñerō werenirī waja m̄rē ūtāyeri merā dea wējēduāa. M̄u masaku aärīkeregu: “Marīpu aārā yu”, āri wereniā.

³⁴Igūsā irasū ārimākū p̄egu, Jesús igūsārē ārimi:

—Marīpu āsū āridi aärīmī igū musārē doreri gojadea p̄gue: “Musā yu irirosū aārā”, āridi aärīmī. ³⁵Marī ire masīa. Marīpu igūya werenirī gojadea p̄gue ārīrī diayeta aārā. Marīrē neō irire: “Diaye aārībea”, āri masīña m̄a. Irasiriro iri p̄guere igūya kerere p̄rārē: “Yu irirosū aārīma”, ārīrī diayeta aārā.

³⁶Marīpu yure beyesiā, i ūmuguerē iriumi. Irasū aärīkeremākū: “Yu Marīpu magū aārā”, āridea waja musā gapu yure: “Marīpure ñerō werenīmī”, ārā. ¿Nasirirā yure irasū ārīrī musā? ³⁷Yupu yure dorerosūta igū turari merā yu iri imubirimākū iārā, yu wereri gapure b̄remubirikōāka! ³⁸Yupu yure dorerosūta yu iri imumakū iārā, yu wererire b̄remubirikererā, yu iriri gapure: “Marīpu turari merā iriri aārā”, āri b̄remuka! Musā irire āri b̄remurā, Yupu yuguerē òarō aärīrīrē, irasū aärimākū yu igū merā suguta aärīrīrē masirākoa.

³⁹Igū irasū ārimākū, igūrē peresu iriduarā ñēduarā iriadima doja. Igū gapu igūsārē duriwiriakōāmi.

⁴⁰Wiria, Juan masakare wāiyep̄roriderogue dia Jordán wāikudiya gaji koep̄gue dupaturi waa, irogue dujami. ⁴¹Masaka wārā igūrē iārā ejama. Āsū ārima:

—Juan masakare wāiyedi Marīpu turari merā iririre iri imubirikeregu, aärīpereri Jesúyamarē werede diayeta aārā, ārima.

⁴²Irasirirā wārā iroguerē Jesúre b̄remuma.

Lázaro boadea

(Lc 10.38-42)

11 ¹⁻²Iripoere Betania wāikuri makāmu Lázaro wāikugu p̄rīrikugu iriyupu. Iri makā, igū t̄rā nome María, Marta wāikurāya makā aärībū. María marī Op̄u Jesúya gubure s̄rōrī merā piupeo, igo poari merā túkoeba aärīmō. ³Lázaro p̄rīrikumākū iārā, igū t̄rā nome gajirā merā Jesúre kere iriunūrā:

—Gua Op̄u, m̄u maīgū p̄rīrikugu yāmi, āri kere iriunūrā.

⁴Jesús iri kerere p̄egu, ārimi:

—Iri p̄rīrī igūrē boamakū iriburi aārībea. Iri merā Marīpu masakare igū turarire imugukumi. Igū irire imugū, yu igū magū aärīrīrē, igū turari opagu aärīrīdere imugukumi.

⁵⁻⁶Irasirigu Jesús Martare, igo pagumorē, Lázarore b̄ro maīsīā, Lázaro

pūrīrikuri kere péadero puru, penu ĩgũ āārīrōguere dujanemomi. ⁷Penu puru guare ĩgũ buerārē ārīmi:

—Nāka, dupaturi Judea nikũgue waará doja!

⁸Gua ĩgũrē ārībũ:

—Buegu, irinũgue marī irogue āārīmakũ, judío masaka murē ũtāyeri merā dea wējēduama. ¿Nasirĩgu mu irogue dupaturi waaduari?

⁹Gua irasũ ārīmakũ, Jesús keori merā guare āsũ ārī weremi:

—Sunurē pe mojōma pere su gubu peru pērēbejari horagora āārā. Irasirirā, i ũmũguere siāgori āārĩyumakũ, iri boyori merā masaka noó waaró waará, gubutuabirikuma. ¹⁰Ũami merā siāgori marĩrō waará gapũ gubutuama.

¹¹Īgũ irire ārī odo, guare ārīmi:

—Marī merāmu Lázaro kārīakōāmi. Yũ ĩgũrē yobegu waagukoa.

¹²Gua ĩgũrē ārībũ:

—Gua Opũ, Lázaro kārīmakũ, ĩgũ sīrĩrĩ tarirokoa, ārībũ.

¹³Jesús: “Kārīakōāmi”, ārĩgũ, ĩgũ kōmoadeare weregu iridi āārīmi. Gua gapũ: “Īgũ kārĩrĩrē weremi”, ārĩ gũñadibũ. ¹⁴Irasirĩgu Jesús pémasĩma ōārō guare weremi:

—Lázaro boakōāmi. ¹⁵Yũ usuyáa, yũ marĩrō boami. Īgũ boari merā musā yure buremunemorākoa. Nāka, marī ĩgũrē ĩārā! ārīmi.

¹⁶Jesús irire ārīmakũ pégu, Tomás “Suduadi” ĩgũsā ārĩgũ guare ārīmi:

—Marī Jesús merā waará! Īgũ irogue boamakũ, marĩde ĩgũ merāta boakōārā!

**Jesús boanerārē masāmakũ irigu,
okari sigũ āārĩrĩmarē werede**

¹⁷Jesús Betaniague ejamakũ, iro marā ĩgũrē werema:

—Wapikurinũ taria, Lázaro dagure ĩgũsā yáadero puru, ārīma.

¹⁸Betania, Jerusalén purogā, pe kilómetro gaji kilómetro deko yoaro āārībũ. ¹⁹Irasirirā judío masaka wárā Lázaro boadea kerere pérā, Marta,

Marĩare ĩārā waañurā, ĩgũsārē ĩā gũñaturaburo, ārĩrā. ²⁰Jesús ĩgũsā puru ejaburi kerere pégo, Marta ĩgũrē bokatĩrĩgo aarimó. María gapũ wiigueta dujakōādeo āārĩmó. ²¹Marta Jesús puru ejago, ĩgũrē ārĩmo:

—Yũ Opũ, mu ōōgue āārīmakũ, yũ pagumu boabiriboadi āārāmi.

²²Yũ masā. Mu Marĩpure sērēmakũ, āārĩpereri mu sērērōsũta irigukumi.

²³Jesús igore ārīmi:

—Mu pagumu dupaturi okagukumi.

²⁴Igo ĩgũrē ārĩmo:

—Yũ masā. I ũmu peremakũ āārĩpererā boanerā masāmakũ, ĩgũde dupaturi okagukumi.

²⁵Igo irasũ ārīmakũ, Jesús āsũ ārīmi:

—Yũ boanerārē masāmakũ irigu, ĩgũsārē okari sigũ āārā. Yure buremugũ boadigue āārĩkeregũ, okagukumi.

²⁶Irasirirā okarā yure buremurāno neó boabirikuma^h. ¿Mu ire buremurĩ?

²⁷Igo ĩgũrē ārĩmo:

—Yũ Opũ, murē buremua. Mu, Cristo Marĩpu magũ, i ũmũgue aarigukumi, ĩgũsā ārĩdi āārā.

**Jesús Lázaroa dupure yáadea
masāgobe puro oredea**

²⁸Marta irasũ ārī odo, igo pagumo Marĩare siugo waamo. Gajirā péberogā igore āsũ ārĩyupo:

—Marĩrē buegu ejasiami. Murē siuami.

²⁹Igo irasũ ārīmakũ pégo, mata María ĩgũ purogue mumurō merā aarimó. ³⁰Jesús makāgue ejabirimi dapa. Marta ĩgũrē bokatĩrĩaderogueta āārĩmi. ³¹Judío masaka wiigue Marĩare ĩā gũñaturaburo, ārĩrā, igo merā āārānerā, igo mumurō merā waamakũ ĩārā, igore tuyawāgāñurā. “Igo pagumu yāa masāgobegue orego waagó irikumó”, ārĩ gũñañurā.

³²María Jesús purogue ejago, ĩgũrē ĩā, ĩgũ guburi puru ñadũkupuri merā ejamejā:

—Yũ Opũ, mu ōōgue āārīmakũ, yũ pagumu boabiriboadi āārāmi, ārĩmo.

^h11.26 Jesús: “Okarā yure buremurāno neó boabirikuma”, ārĩgũ, ĩgũsā ũmugasigue pereguri okaburire, pereguri peamegue neó waabiriburire werenĩgũ irimi.

³³⁻³⁴ Igo, igore tuyanerā merā oremakū iāgū, Jesús buro bopoña, bujawereri merā igūsārē iā:

—¿Noogue igūrē yáari musā? āri sērēñami.

Ígūsā igūrē ārīma:

—Gua Opu, iāgū aarika!

³⁵ Jesús oremi.

³⁶ Ígū oremakū iārā, judío masaka ārīma:

—Íaka! Noopagora igūrē mañayuriye!

³⁷ Gajirā igūsā merāmarā gapu ārīma:

—Koye iāmasibire iāmakū iridi āārīmi.

¿Lázaro boaburi dupiyuro igūrē iāgū taukōāboayuri?

Jesús Lázarore masúdea

³⁸ Jesús buro bujawereri merā masāgobe puro waami. Iri gobe ütatore āārībú. Iri gobe ñajārōrē wári mají ütā mají merā biasúbu.

³⁹ Jesús ārīmi:

—Ütā majirē āi weanúka!

Ígū irasū ārīmakū pégo, Marta boadi tígō ārīmo:

—Yu Opu, igūya dupu daro ũriasiakuyo. Wapikurinu tarisiáa, igū boadero puu.

⁴⁰ Jesús gapu igore ārīmi:

—Murē wereabu: “Yure buremugō Maripu turarire iāgooka”, ārābu.

⁴¹ Ígū irasū āri odomakū, igūsā ütā majirē āi weanúma. Jesús ũmugasigue iāmu, Maripure āsū ārīmi:

—Au, yu sērērírē mu pésiabu. Irasirigu murē: “Ōāa”, āri, usuyari sia. ⁴² Yu masía. Yu murē sērērírē irasū pénikōāa. Yu irire masikeregu, ōō nírā yu mu iriudi āārírírē masiburo, ārīgū, igūsā péurogue murē: “Yu sērērírē mu pésiabu”, āri werea.

⁴³ Irasū āri odo, Jesús buro busuro merā ārīmi:

—Lázaro, irore wirika!

⁴⁴ Ígū irasū ārīmakūta, masāgobegue wiririmi. Ígūya mojóri, guburire surí gasiri merā durasūdi, igūya diapure suríro gasiro merā ōmasūdi āārīmí. Irasirigu Jesús igūsārē:

—Kuranoka igū waamakū! ārīmi.

Judío masaka oparā Jesúre ñeāduadea

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Wárā judío masaka María merā masāgobegue wapikunerā Jesús iriadeare iārā, igūrē buremuma. ⁴⁶ Gajirā igūsā merāmarā gapu fariseo bumarā purogue waa, Jesús iriadeare igūsārē wereñurā. ⁴⁷ Irasirirā fariseo bumarā, irasū āārīmakū paía oparā gajirā judío masaka oparā merā nerē, āsū āri wereníñurā:

—¿Nasirirākuri marí? Jesús wári turari merā iri imugū yámi. ⁴⁸ Marí igūrē: “Iropata irika!” āribirimakū, āārípererā masaka igūrē buremurākuma. Irasirirā romano marā oparā aarirākuma, Maripuya wiire béo, marirē maríya nikūrē emamurā, ārínurā.

⁴⁹ Sugū igūsā merāmu, Caifás wāikugū iri bojorire paía opu āārīmí. Ígūsā irire irasū ārīmakū pégu, igūsārē āriyupu:

—Musā irima āārípererire neō masíbea. ⁵⁰ Ire pémasíbea. Suguta marí judío masakaya āāríburire boabosamakū ōārokoa. Ígū boabirimakū, marí āārípererā judío masaka gapu preakōābukoa.

⁵¹ Ígū Jesús judío masakaya āāríburire boabosaburire weregu, igū basi gūñarí merā irasū āribiriyupu. Iri bojorire igū paía opu āārīmakū, Maripu igūrē irire ārīmakū iriyupu. ⁵² Jesús boagu, judío masakaya āāríburire, irasū āārīmakū āārípererā Maripu pūrā āāríperero āārírādere igūsāya āāríburidere boami, su buta āāríbuuro, ārīgū. ⁵³ Caifás igūsārē irasū ārādero puu: “¿Nasiri Jesúre wējērākuri marí?” āri werenírā iriñurā.

⁵⁴ Jesús, igūsā igūrē wējēduarire masikōāmi. Irasirigu judío masaka oparā iūrōgue neō waagorenabirimi. Judea nikūma makā, masaka marírō puro āārírí makā Efraim wāikuri makāgue waakōāmi. Iroque gua igū buerā merā dujami.

⁵⁵ Iripoere pascua bosenu gua judío masaka bosenu āāríbuuro mérōgā dūyabu. Irasirirā bosenu dupiyuro masaka wárā

gaji makārī marāde Jerusalégue iri bosenumarē baaburo dupiyuro Marīpū dorederosūta koerā waama īgū īgūsārē: “Nerī opamerā, oārā āārīma”, ārī īāburo, ārīrā. ⁵⁶Īgūsā irogue ejarā, Jesúre āmagorenañurā. Marīpūya wiigue āārīrā, āsū ārī gāme werenīñurā:

—¿Naásū gūñarī? ¿Bosenurē īāgū aarīgukuri, o aaribirikuri?

⁵⁷Paía oparā, fariseo bumarā masakare doreñurā. Āsū ārīñurā: —Jesús āārīrōrē masírā, guare werēka! Īgūrē ñeā, peresu iriduarā irasū ārīñurā.

María Jesúya guburire sūrōrī piupeodea

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Su mojōma pere gaji mojō suru pērēbejarinurī pascua bosenu waaburi dupiyuro Jesús Betaniague waami. Iri makā, Lázaro boadiguere Jesús masūdiya makā āārībú. ²Irogue Jesúre bosenu iripeoma. Marta baarire guere. Lázaro īgū merā baa doami. Guade īgūsā merā baabū. ³Gua īgūsā merā baaripoe María suru sūrōdiru wádiru su litro deko opadirure Jesús puru āija, īgūya guburire piupeomo. Iri sūrōrī “nardo” wāikuri sūrōrī, gajino merā morēña marīrī, wajapari sūrōrī āārīyuro. Irire piupeo odo, igoya poañapu merā īgūya guburire túkoemo. Iri wii āārīperero sūrōseyakōābu. ⁴Igo irasirimakū īāgū, gua Jesús buerā watopemū Jesúre wējēduarāguere īgūrē imubu Judas Iscariote āsū ārīmi:

⁵—¿Nasirigo i sūrōrīrē duabirari? Irire duago, trescientos nurī moādea wajare wajataropa wajataboakuyo. Irasirigū iri niyerure boporārē sīboakuyo, ārīmi.

⁶Yajarikusīā, irasū ārīmi. Boporārē iritamudwagu meta āārīmī. Īgū guaya niyeru ajurore koregū āārīmī. Iri ajurogue gua niyeru duripírīre yajanokōāmi.

⁷Jesús īgūrē ārīmi: —Iropata ārīka! Igo iri sūrōrī duripíadeare yure piupeogo, īgūsā yure yāaburi dupiyuro iriburire irasū yāmo.

⁸Boporā musā merā āārīnikōārākuma. Yu gapu musā puro āārīnibirikoa.

Judío masaka oparā Lázarore wējēduadea

⁹Jesús Betaniague āārīrī kerere pērā, judío masaka wārā irogue īgūrē īārā aarīrā, īgū ditare īārā aaribirima. Lázaro boadiguere Jesús masūdidere īārā aarimā. ¹⁰⁻¹¹Jesús īgūrē masūmakū īādero puru, wārā judío masaka paía oparā bueri gapure tuyanemobiri, Jesúre burempurorinurā. Irasirirā paía oparā Jesúre wējēduarosūta Lázarodere wējēduañurā.

Jesús Jerusalégue ejadea

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Gajinu gapu wārā masaka Jerusalégue pascua bosenu ērē īārā ejanerā, Jesús irogue waaburi kerere pēñurā. ¹³Irasirirā beje pū diti āiwāgā, īgūrē āsū ārī gaguinī bokatīrīrā aarimā: —Marī Opure usuyari sīrā! Īi Marīpū marīrē taugū iriudi oārō aariburo. Īgū marī Israel bumarā Oputa āārīmī, ārīma.

¹⁴Jesús burrore bokaja, īgū weka mūrībejami. Irasirigū Marīpūya werenírī gojadea pūgue ārīderosūta irimi. Āsū ārī gojasūdero āārībú:

¹⁵Jerusalén marā güibirikōāka! Īāka! Musā Opū burro weka peyawāgārīmi, ārī gojasūdero āārībú.ⁱ

¹⁶Gua īgū buerā iri gojadeare pēmasībiribu. “Dapagora Jesús iri gojaderosūta irigū yāmi”, ārī gūñabiribu. Ūmugasigue īgū mūrīaderō puru, iri gojadeare gūñaboka, pēmasību. “Marīpūya werenírī gojadea pūgue ārīderosūta Jesúre waabū”, ārī gūñabu.

¹⁷Jesús Lázarore īgūsā yāadea gobere wiridore, īgūrē masūmakū īānerā gajirārē īgūsā īādeare wererā irima. ¹⁸Irasirirā wārā masaka Lázarore Jesús masūdeade kerere pēnerā āārīsīā, Jesúre bokatīrīrā aarimā. ¹⁹Īgūsā irasirimakū īārā, fariseo bumarā īgūsā basi āsū gāme ārī werenīñurā:

ⁱ 12.15 Zac 9.9

—Īaka! Āārīpererā ĭgū merā dita waarā yāma. Marī neō ĭgūsā iririre kāmutasībea.

**Surāyeri griego masaka
Jesúre iāduadea**

²⁰Jerusaléguē pascua bosenū āārīmakū, Marīpure būremurā ejanerā watopere surāyeri griego masaka āārīmá.

²¹Īgūsā Jesúre iāduarā, Felipere wererā aarimá. Felipe Betsaida wāikuri makāmu āārīmí. Betsaida, Galilea nikūge āārīrí makā āārībú. Āsū ārīma ĭgūrē:

—Jesúre iāduakoa gua.

²²Īgūsā irasū ārīmakū pégu, Felipe Andrére weregu waami. Irasirirā ĭgūsā pērāgueta Jesúre wererā waama.

²³Jesús, griego masaka ĭgūrē iāduarire pégu, guare ārīmi:

—Mérōgā duyáa yu āārīpererā tīgū boa, masā, ūmugasigūe murīaburo.

²⁴Diyeta musārē werea. Oteri yere otebirimakū, suyeta dujarokoa. Iri yere otedero puru, yeba poekague boa, puru puri wiri, wāri duka síkoa.

²⁵Sugu ĭgū i ūmūge okarīe maīgūno, perebiri peamegūe waagukumi. Īgū i ūmūge okarīe maībi gapu ūmugasigūe perebiri okarī opagukumi. ²⁶Yu dorerire iriduagu, yure tuyaburo. Yure tuyagu, yu āārīburoguere yu merā āārīgukumi.

Yupu yu dorerire irigūe: “Ōarō irīgū yāmi”, ārī, ĭgūrē ōarō irīgukumi.

Jesús ĭgū boaburire weredea

²⁷Dapagorare yu būro bujawereri merā āārā. ĩNaásū ārīgukuri? “Au, yu nērō tariburore tauka!” ĩārīgukuri? Irirē ārībea. Nērō taributa i ūmūguere aarībú, ārīmi. ²⁸Irasū ārī odo, ĭgū Pagure: “Au, mu turagu āārīrīrē masakare ĩmuka!” ārīmi.

Īgū irasū ārīmakū, Marīpu ūmugasigūe āārīgū werenírīrē pébu. Āsū ārīmi:

—Yu turagu āārīrīrē masakare ĩmusiabū. Irirē dupaturi ĩmugura doja.

²⁹Masaka irogue āārīrā ĭgū werenírīrē pérā, ārīma:

—Bupu busukumi.

Gajirā ārīma:

—Marīpure wereboegu Jesúre wereníami.

³⁰Jesús gapu āsū ārīmi:

—Yupu irire werenígū, yure pédoregu meta wereníami. Musā gapure pédoregu wereníami. ³¹Dapagorare waarī merā, i ūmu marā ĭgūsā nērī iridea waja wajamoāsūrākuma. Irasū āārīmakū, nēgū i ūmu marārē doregu beosūgukumi.

³²Curusague ĭgūsā yure pábiatú, āiwāgūnūmakū, āārīpererā masakare siiugukoa, yu merā āārīburo, ārīgū.

³³Irasū ārīgū, ĭgū curusague boaburire weregu irimi. ³⁴Īgū ārīrīrē pérā, masaka ĭgūrē ārīma:

—Marīpuya werenírī gojadea pūgue ĭgūsā bue ĩmumakū pébu. “Marīpu iriudi Cristo okaníkōagukumi”, ārī bue ĩmuma. ĩNasirigu mu gapu: “Āārīpererā tīgūrē curusague pábiatú, āiwāgūnūrākuma”, ārīrī? ĩNoā āārīrī āārīpererā tīgū?

³⁵Īgūsā irasū ārīmakū, Jesús ārīmi:

—Yu masakare sīāgori sígū āārā. Yoaweyarīpore musā pūroge āārīgukoa dapa, Marīpure masīburo, ārīgū. Irasirirā sīāgori merā ōarō waamasīrā irirosū āārīka! Naīfārōge waagorenagūno, ĭgū waaburore neō masībīrikumi.

³⁶Yu musārē sīāgori sígū āārīgū musā merā āārā, Marīpure masīburo, ārīgū. Irasirirā, musā merā yu āārītūnuburo dupiyuro yure būremuka! Yure būremurā, boyorogue āārīrā irirosū, yaarā āārīrākoa.

Irasū ārī odo, ĭgūsārē duriwāgākōāmi.

Judío masaka Jesúre būremubirīdea

³⁷Jesús wāri Marīpu turari merā iri ĩmumakū ĩakererā, ĭgūrē būremubirīma.

³⁸Marīpuya werenírī gojadea pūgue Isaías gojaderosūta irima. Āsū ārī gojadi āārīmí Isaías:

Gua Opū, masaka gua muya kere wererire pékererā, būremubema. Mu turari merā mu iri ĩmurirē ĩakererā: “Gua Opū iriri āārā ĩ”, ārībema, ārī gojadi āārīmí.^j

³⁹Īgūsā Marīpure
buremumasībirideadere Isaías gajirogue
Marīpuya werenírí gojadea pūgue āsū ārí
gojadi āārímí:

⁴⁰⁻⁴¹Marīpu ĩgūsārē koye ĩāmasīmerā
irirosū āārimakū iridi āārímí.
Īgūyare pēmasībirimakū iridi
āārímí.

Irasirirā ĩgū turari merā iri
ĩmurírē ĩākererā, irire neō
ĩāmasībema. Īgūyare pēkererā,
irire neō pēmasībema. Īgūrē neō
buremuduabema.

Īgūrē buremumakū, ĩgūsārē
taubukumi, ārí, Isaías Jesús
turarire, ĩgū gosesiririre ĩādi
āārīsīā, irasū ārí gojadi āārímí.^k

⁴²Gajirā Jesúre buremubirikeremakū,
wárā judío masaka, ĩgūsā oparāgueta
ĩgūrē buremuñurā. Irasū buremukererā,
fariseo bumarārē gūisīā, gajirārē
Jesúre ĩgūsā buremurírē werebirinūrā.
Fariseo bumarā ĩgūsārē: “Neō
marí judío masaka nerērī wiigue
ñajānemobirikōāka!” āribukuma,
ārirā, irasirinūrā. ⁴³Irasirirā Jesúre
buremukererā, gajirā masaka, Marīpu
nemorō ĩgūsārē: “Ōārā āārīma”, ārimakū
gāameñurā.

**Masaka Jesús wererire péduabiri
waja wajamoāsūrākuma, ārí gojadea**

⁴⁴Jesús masaka péburo, ārīgū, buro
busuro merā āsū ārí weremi:

—Yure buremugū yu ditare
buremubemi. Yupu yure iriuididere
buremumi. ⁴⁵Yure ĩāgū, yure iriuididere
ĩāmi. ⁴⁶Yu siāgori sīgū āārīgū i
ūmugue yure buremurā yure iriuidere
masīmerā irirosū āārībirikōāburo,
ārīgū aaribú. Irasirirā naĩtīārōgue
āārírā irirosū āārībirikuma. ⁴⁷Yu
wererire pēkererā, irire irimerārē
yu wajamoābirikoa. Yu i ũmugue
masakare wajamoāgū aaribiribú. Ubu
gapu taugu aaribú, ĩgūsā perebiri
peamegue waabirikōāburo, ārīgū.

⁴⁸Yure gāamemerā, yu wererire

péduamerā wajamoāsūrākuma. Īgūsārē
wajamoābu, Yupu āārímí. I ũmu
peremakū, yu ĩgūya werenírí wererire
pébiridea waja ĩgūsārē wajamoāgukumi.
⁴⁹Yu gāāmerō werebea. Yupu yure iriuidi
ĩgū weredorerosūta werea. Īgū yure
buedorerosūta buea. ⁵⁰Yupu dorerosūta
irigano, ũmugasigue perebiri okarire
opagukumi. Irasirigu Yupu yure
weredorerosūta musārē werea, ārimí
Jesús.

Jesús ĩgū buerāya guburire koedea

13 ¹Pascua bosenū waaburo mérōgā
dnyabu. Jesús i ũmurē wiri, ĩgū
Pagu puo waaburo mérōgā dnyarire
masīsiami. Īgūyarā i ũmugue āārírārē
neō maĩduúbirimi. Īgūsārē buro maĩrírē
ĩmuburo mérōgā dnyabu.

²⁻⁴Wātí Judare Simón Iscariote
magūrē ĩgūya gūñarīgue Jesúre
wējēduarāguere ĩgūrē ĩmudoresiadi
āārímí. Jesús ĩgū Pagu puo merā
aarideare, puu ĩgū iroque waaburire
masími. Marīpu ĩgū Pagu āārīpererārē
dorebure pídeadere masími. Irasirigu
gua ĩgū buerā merā baa doanĩadi,
wāgānūgā, ĩgūya suríro wekamañerē
túwea, túkoeri gasiro merā ĩgūya
yujurure suami. ⁵Sua odo, soropa merā
deko piusā, guare ĩgū buerārē guaya
guburire koenugāmi. Suguya guburire
koe odo, ĩgū suadea gasiro merā
túkoemi. Gajirāya guburidere irasū dita
irimi.

⁶Īgū Simón Pedroya guburire koebu
irimakū ĩāgū, Pedro ĩgūrē ārimí:

—Yu Opū, čyaa guburire koeri mu?

⁷Jesús ĩgūrē ārimí:

—Dapagora yu iririre mu pēmasībea.

Puugue pēmasīgukoa.

⁸Pedro ĩgūrē ārimí:

—Yaa guburire mu neō koebirikoa.

Jesús ĩgūrē ārimí:

—Murē yu koebirimakū, yaagu
āārībirikoa.

⁹Īgū irasū ārimakū pégu, Simón Pedro
ĩgūrē ārimí:

^k 12.40 Is 6.10

—Yu Opu, yaa guburi ditare koebirikōāka! Yaa guburire koegu, yaa mojōrī, yaa dipurudere koeka!

¹⁰Īgū irasū ārimakū, Jesús āsū ārimi:

—Sugū masakū oārō guuadigene dupaturī guuabirikumi. Naagorena odoadero pūru, Īgūya guburi ditare koekumi. Āārīpererā musā gurari marīrā irirosū āārā. Irasū āārīkeremakū, sugū musā merāmu ñegū, gurarikugu irirosū āārīmi.

¹¹Jesús, Judas Īgūrē wējēduarāguere Īgūrē ĩmuburire masīsiami. Irire masīsīa: “Sugū musā merāmu ñegū, gurarikugu irirosū āārīmi”, āriḡū irimi.

¹²Gūaya guburire koe odo, Īgūya wekamañerē sāña, Īgū doaderogue dupaturī eja doaja, guare āsū ārimi:

—ĪYu musārē dapagora iririre pémasīrī musā? ¹³Musā yūre: “Guare buegu, gūa Opu āārā”, ārīrā, keoro werea. Diayeta yū musārē buegu, musā Opu āārā. ¹⁴Yu musārē buegu, musā Opu āārīkeregu, musāya guburire koebū. Irasīrīrā musādere musāya guburire gāme koero gāāmea. ¹⁵Musā gāme iritamamakū gāāmegū, musārē irasīri ĩmuabū, yū musārē iriaderosūta iriburo, āriḡū. ¹⁶Diayeta musārē werea. Neō sugū moāboerimasū, Īgū opu nemorō āārībirikumi. Sugū iriusūdi, Īgūrē ĩruidi nemorō āārībirikumi. ¹⁷Musā ire pémasīrā, ire irirā, ũsyari merā āārīrākoa.

¹⁸Yu irire āriḡū, musā āārīpererārē ārībea. Yu beyenerārē masīa. Marīpūya werenīrī gojadea pūge ārīderosūta keoro waarokoa. Āsū ārī gojasūdero āārībū: “Yu merā baaguta yūre ĩaturigu dujami”, ārī gojasūdero āārībū. ¹⁹I waaburi dupiyuro yū musārē werea. Irasīrīrā yū weredea keoro waadero pūru: “Īḡū āārā yū”, ārīdeare būremurākoa. ²⁰Diayeta musārē werea. Yu iriunerārē oārō merā bokatīrīñeāgūno, yūdere bokatīrīñeāmi.

Yūre oārō merā bokatīrīñeāgū, yūre iriuididere bokatīrīñeāmi, ārimi Jesús.

Judas Jesúre wējēduarāguere Īgūrē ĩmuburire weredea

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹Irasū ārī odo, Jesús būro būjowereri merā āārīmi. Guare pémasīma oārō āsū ārī weremi:

—Diayeta musārē werea. Sugū musā merāmu yūre wējēduarāguere yūre ĩmugūkumi.

²²Īḡū irasū ārimakū pérā, gūa: “ĪNoārē irasū ārīrī?” ārīrā, gāme ĩā oya doanībū. ²³Yu Juan, Jesús buegu Īḡū maīsūgū, Īḡū pūrogā doabū. ²⁴Simón Pedro Īḡūya mojō merā yūre soepumi, Jesúre Īḡū irasū ārīrīrē sērēñadoregu.

²⁵Irasirigu yū Jesús pūrogā gāme doaweya, Īgūrē sērēñabu:

—Yu Opu, ĩnoā āārīrī Īḡū?

²⁶Jesús yūre ārimi:

—Yu pūrūrē moāwa, yosa, Īgūrē sīgūkoa. Īḡūta āārīmi yūre ĩmubu.

Irasū ārī odo, pūrūrē moāwa, yosa, Judare Simón Iscariote magūrē simi.

²⁷Judas ire ñeāmakū, mata wātī Īḡūguere ñajādi āārīmi. Irasirigu Jesús Judare ārimi:

—Mū iriburire iripurumuka!

²⁸Jesús Īgūrē irasū ārīrīrē pékererā, gūa iroge baa doanīrā irire pémasībībū.

²⁹Surāyeri gūa āsū ārī gūñabu: “Judas gūa niyerure koregu āārīmi. Irasirigu Jesús Īgūrē gūa bosenū baaburire wajaridoregu iriuami, o poporārē niyerure sīdoregu iriuami”, ārībū. ³⁰Judas iri pūrūrē moāwa, yosadeare ñeā odoguta gūa pūroge āārīdi wiriakōāmi. Īḡū wiriaripoe ñamigue āārībū.

Jesús maama dorerire weredea

³¹Judas waadero pūru, Jesús guare ārimi:

—Dapagora Marīpū yū āārīpererā tīḡū yū turagu āārīrīrē masakare ĩmugūkumi.

¹13.19 Exodo 3.13-15: Iripoegue Moisés Marīpūre sērēñadi āārīmi: “Israel bumarā yūre: ‘ĪMū ĩruidi wāi naāsū āārīrī?’ ārī sērēñamakū, ĩnaāsū ārī weregukuri?” Marīpū Īgūrē āsū ārīdi āārīmi: “Yu wāi ‘YO SOY EL QUE SOY’ āārā. Irasirigu Israel bumarārē āsū ārī wereka: ‘YO SOY yūre musāguere weredoregu iriumi’, ārīka!” ārīdi āārīmi. “YO SOY EL QUE SOY”, ārīrō: “Yu āārīñigūta āārā, o Īḡū āārā yū”, ārīduaro yāa.

Irasū āārīmakū, yu merā īgū turagu āārīrīdere īmugūkumi. ³²Yu merā īgū turagu āārīrīrē īmugū, yu turagu āārīrīdere īmugūkumi. Dapagorata iripurumugūkumi. ³³Yaarā, yure péka! Yoaweyari poeta musā merā āārīgukoa. Musā yure āmarākoa. Irasirigu yu judío masakare dupiyurogue ārīderosūta dapagora musādere: “Yu waaburore musā waamasībea”, ārī werea. ³⁴Maama dorerire musārē pīgura. Āsū ārā. Gāme maīka! Yu musārē maīrōsūta gāme maīka! ³⁵Musā gāme maīmakū īārā, āārīpererā masaka musārē yu buerā āārīrīrē masīrākuma, ārīmi Jesús.

Jesús Pedrose: “Yure masīkeregu: ‘Masībea’, ārīgukoa”, ārī weredea
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶Simón Pedro Jesúre sērēñami:
—Yu Opū, ¿noógue waagukuri mu?
ārīmi.

Jesús īgūrē ārīmi:
—Yu dapagora waaburoguere mu yu merā waamasībea. Pūru yu pūroguere waagukoa.

³⁷Īgū irasū ārīmakū pégu, Pedro īgūrē ārīmi:

—Yu Opū, ¿nasiribu dapagorata yu mu merā waamasībirikuri? Īgūsā yure wējēduakeremakū, yu murē béobirikoa. Mūya āārīburire boabosagukoa.

³⁸Jesús īgūrē ārīmi:
—“Mūya āārīburire boabosagukoa”, ārā mu. ¿Āārīrōta yure iribosagukuri? Diayeta murē werea. Āgābo wereburo dupiyuro mu yure űrea gajirārē: “Īgūrē masībea”, ārīgukoa, ārīmi.

Jesúre būremurā Marīpu pūro waaburire weredea

14 ¹Jesús guare āsū ārīmi:
—Būro gūñarikubirikōāka! Marīpūre būremuka! Yudere būremuka! ²Yūpū pūroguere su wii wāri taridupabu oparī wii irirosū āārā. Irogu musā āārīburire āmuyugu waagukoa. Iri diaye āārībirimākū, musārē irire werebiriboayo. ³Musā āārīburire āmu odo, dupaturi aarīgukoa musārē āīabu.

Irasirirā musāde yu pūroguere yu merā āārīrākoa. ⁴Musā yu waaburore, yu iroguere waaburi maaré masīa, ārīmi Jesús.

⁵Tomás īgūrē ārīmi:

—Gua Opū, mu waaburore masībea. ¿Nasiri mu waaburi maaré gua masīrākuri?

⁶Jesús īgūrē ārīmi:

—Yu dita Yūpū pūroguere waarī maa irirosū āārā. Yu diayema āārīrīrē masakare masīmakū irigu, īgūsārē okamakū irigu āārā. Yu merāta Yūpū pūroguere waarākuma. ⁷Musā yure masīrā, Yūpūdere masīboayo. Dapagora merā īgūrē masīsīāa. Īgūrē īāsīāa.

⁸Īgū irasū ārīmakū, Felipe īgūrē ārīmi:

—Gua Opū, Marīpūre īmuka guare! Iropata gāāmea gua.

⁹Jesús īgūrē ārīmi:

—Felipe, yu yoaripoe musā merā āārīkeremakū, ¿yure masīberi? Sugu yure īāgūno, Yūpūdere īāmi. ¿Nasirigu mu yure: “Marīpūre īmuka guare!” ārīrī? ¹⁰¿Yūpū yūguere āārīrīrē, irasū āārīmakū yu īgū merā āārīrīrē būremuberi? Yu musārē weregu, yu gāāmerō werebea. Yūpū yūguere āārīgū yu merā iri īmugū yāmi.

¹¹Yu musārē: “Yūpū yūguere āārīmi, irasū āārīmakū yu īgū merā āārā”, ārī wererire: “Diayeta āārā”, ārī būremuka! Musā yu wererire pédero pūru būremumerā, Yūpū turari merā yu iri īmurī gapūre gūñaka! Irire gūñarā, yu wereridere būremuka!

¹²Diayeta musārē werea. Yure būremugū, yu iriderosūta irigūkumi. Yu, Yūpū pūroguere waabu yāa. Yu waamakū, yure būremugū yu nemorō wāri Yūpū turari merā iri īmurīrē irigūkumi. ¹³Musā yure būremumakū, āārīpereri musā yu wāi merā yure sērērīrē pégukoa. Irasirigu musā yure sērērōsūta irigukoa. Yu irasiriri merā musārē Yūpū turagu āārīrīrē masīmakū irigukoa. ¹⁴Musā yu wāi merā yure sērērōsūta irigukoa.

Jesús: “Ōāgū deyomarīgūrē musārē iriugura”, ārī weredea

¹⁵Musā yure maīrā, yu dorerire irirākoa. ¹⁶Yūpūre musāya āārīburire

sērēbosagukoa. Irasirimakū, Yurū gajigūre iriugukumi, musārē iritamuburo, ārīgū. Īgū iriubu musā merā āārīnīkōāgukumi. ¹⁷Īgū Ōāgū deyomarīgū musārē diayemerē masimākū irīgū āārīmi. I ūmū marā yure būremumerā gapū Īgūrē masībema. Irasirirā Īgūrē bokatīrīneāmasībema. Īgū musā merā āārīmi. Irasū āārīmakū, musāguere āārīnīkōāgukumi.

Irasirirā Īgūrē masīa. ¹⁸Yū musārē béowāgābirikoa. Musā merāta āārīgū aarīgukoa doja. ¹⁹Mérōgā dūyāa yū waaburo. Yū waadero purū, i ūmū marā yure būremumerā neō īābirikuma. Musā gapū yure īārākoa. Yū okāa. Irasirirā musāde okarākoa. ²⁰Yū aariburinūrē yū, Yurū merā suguta āārīrīrē masīrākoa. Irasū āārīmakū, musā yū merā āārīrīrē, yū musāguere āārīrīrē masīrākoa. ²¹Yū dorerire masīgū irire irīgū yure maīgūta āārīmi. Yurū yure maīgūrē maīgukumi. Yūde Īgūrē maīgukoa. Īgūrē yaamarē ōārō masīmakū irīgukoa, ārīmi Jesús.

²²Īgū irasū ārīmakū, gajigū Judas wāikūgū Jesúre sērēnāmi. Judas Iscariote meta āārīmi.

—Gua Opū, ¿nasirīgū gua ditare mū āārīrikūre masīmakū irīgukuri? ¿Nasirīgū i ūmū marā gapūre irire masīmakū irībirikuri?

²³Jesús Īgūrē ārīmi:

—Yure maīgū yū dorerire irīgukumi. Yurū Īgūrē maīgukumi. Yurū, irasū āārīmakū yū Īgū merā āārīrā aarīrākoa. ²⁴Yure maībi gapū yū dorerire irībemi. Yū musārē wereri, yaa werenīrī āārībea. Yurū yure iriudiya gapū werenīrī āārā.

²⁵Yū musā merā āārīgū, i āārīpererire musārē werea. ²⁶Yū sērēmākū, Yurū Ōāgū deyomarīgūrē musāguere iriugukumi. Irasirīgū Ōāgū deyomarīgū musārē iritamubu āārīstā, āārīpererire buegukumi. Āārīpereri yū musārē wereare guñamākū irīgukumi.

²⁷Yū musārē siñajārī merā āārīmakū irīgukoa. Yū siñajārī merā āārīgū irirosū musādere siñajārī merā āārīmakū irīgukoa. Yū musārē siñajārī merā āārīmakū iriri, i ūmūma irirosū

āārībea. Buro guñariku, güibirikōāka!

²⁸Yū musārē: “Waa, dupaturi musā merāta āārīgū aarīgukoa doja”, ārī weremākū pēbu musā. Yurū yū nemorō āārīmi. Irasirirā Īgū purogue yū waaburire pédero purū, musā yure diaye maīrā, usuyari merā āārīboayo. ²⁹Yū musārē ire wereyugu iriabu.

Irasirirā ire keoro waamakū, yū musārē wereare: “Diayeta guare weremi”, ārī būremurākoa.

³⁰I ūmū marārē doregū ñegū āārīmi. Īgū aaribu yāmi. Irasirīgū yū musārē mérōgā werenīnemogura. Īgū yure neō doremasībemi. ³¹Yū, Yurū gapūre maīa. Irasirīgū Īgū yure doreri gapūre yāa, yū Īgūrē maīrīrē i ūmū marārē masīburo, ārīgū. Wāgānūgāka! Náka waarā! ārīmi Jesús.

Jesús iguida keori merā weredea

15 ¹Jesús keori merā guare āsū ārī weremi:

—Yū diayeta iguida irirosū āārā. Yurū iridare koregū irirosū āārīmi. ²Yaarā iridama dūpuri irirosū āārīma. Yurū iguidare koregū dūka marīrī dūpūre ditibéogu irirosū yāmi. Gaji dūkakuri dūpuri gapūre ditiwea āmugū irirosū yāmi dūkakunemoburo, ārīgū. ³Musā yū wereare būremurā āārā. Irasirīgū Yurū musārē ñeri opamerā āārīmakū irisiami. ⁴Yū merā ōārō āārīka! Irasirīgū musāguere ōārō āārīnīkōāgukoa. Su iguidama dūpuri iridaguere marīrō iri dūpuri seyaro dūkakubirikoa. I irirosūta yū merā ōārō āārīmerā neō ōārī dūka sībiri dūpuri irirosū āārīma.

⁵Yū iguida irirosū āārā. Musā yaarā iridama dūpuri irirosū āārā. Yū merā ōārō āārīnīrāno, yude Īgūsāguere ōārō āārīnīmakū, Īgūsā ōārō dūkakuri dūpuri irirosū āārīma. Musā yū merā ōārō āārīmerā, ōārīrē neō irimasībea. ⁶Yū merā ōārō āārīmerā ditibéoda dūpuri bojegue ñai oyanrī dūpūre sea, peamegue soebéoro irirosū āārīrākuma.

⁷Musā yū merā ōārō āārīnīrā, yū buerire kātīmerā, musā gāāmerīnorē Yurūre: “Sika!” ārī sērēmākū, sīgukumi.

⁸Musā wāri ōārī dukakuri dupuri irososū āārīmakū iārā, gajirā masaka Yūpüre: “Ōatarigū āārīmi”, āri masīrākuma. Irasirirā musā wāri ōārī irirā, diayeta yū buerā āārīrīrē gajirārē masīmakū yāa. ⁹Yūpū yūre maīrōsūta yūde musārē maīa. Irasirirā yū musārē maīgū merā āārīnīka, yū maīrīrē masīmurā! ¹⁰Yū, Yūpū yūre maīgū dorerire irigū, īgū merā ōārō āārīnīkōāa. Irasūta musāde yū dorerire irirā, yū musārē maīgū merā ōārō āārīnīkōāa.

¹¹Ire musārē werea musā yū merā usuyaburo, ārīgū. Irasirirā usuyari opatarirākoa. ¹²Yū doreri āsū ārā. Yū musārē maīrōsūta gāme maīka! ¹³Sugū masakū īgū merāmarārē boabosagū, gajirā nemorō īgūsārē maīmi. ¹⁴Musā yū dorerire irirā yū merāmarā āārā. ¹⁵Dapagorare yū musārē: “Yūre moāboerā āārā”, āribirikoa. Moāboerā īgūsā opū iririre masībirikuma. Yū gapū Yūpū yūre weredeare musārē werepeobū. Irasirigū musārē: “Yū merāmarā”, ārā. ¹⁶Musā yūre beyebiribū. Yū gapū musārē beyebū wāri ōārīrē irirā waaburo, ārīgū. Musā ōārī iriri, ōārī duka neō boabiri irososū āārā. Irasirirā musā yūre būremumakū, Yūpū musā yū wāi merā īgūrē sērērōsūta musārē sīgukumi. ¹⁷Yū musārē dorea. Musā basi gāme maīka!

I ūmu marā Jesúre, īgūyarārē iāturburire weredea

¹⁸I ūmu marā musārē iāturburimākū iārā, yūre iāturburideare masīka! ¹⁹Musā diayeta i ūmu marā āārīmakū, īgūsā merāmarārē maīrōsūta musādere maībukuma. Yū musārē i ūmu marā watopegue āārīrārē beyebū. Irasirirā i ūmu marāgora āārībea. Musā īgūsā irososū āārībirimākū iārā, i ūmu marā musārē iāturburima. ²⁰Yū musārē ārīdeare gūñaka! “Neō sugū moāboerimasū, īgū opū nemorō āārībirikumī”, ārībū. īgūsā yūre ñerō irirā, musādere ñerō irirākuma. Yū buerire pérā, musā bueridere pérākuma. ²¹I ūmu marā yūre iriudire masībema. Irasirirā musā yūre

būremumākū iārā, musārē āārīpereri ñerī irirākuma.

²²Yū īgūsārē weregū aaribirimākū, neō ñerī iridea wajare opabiribukuma. Dapagorare yū īgūsārē weredero pūre: “Ñerī iridea wajare opabea gūa”, ārīmasībema. ²³Yūre iāturburigū Yūpūdere iāturburima. ²⁴Yū, Yūpū turari merā iri īmugū, gajirā neō iribirideare iribū. Yū īgū turari merā iri īmubirimākū, neō waja opabiribukuma. īgūsā yū iri īmurīrē iāma. Irire iādero pūre, yūre, Yūpūdere iāturburima. ²⁵I iāturburima, Marīpūya werenirī gojadea pūgue gojaderosūta keoro waarō yāa. Āsū ārī gojasūdero āārībū: “īgūsā yūre: ‘Ñerō yāmi’, ārīmasībirikererā, iāturburima”, ārī gojasūdero āārībū.

²⁶Ōāgū deyomarīgū, musārē iritamugū aarīgukumi. īgū musārē diayema āārīrīrē masīmakū irīgukumi. Yū īgūrē Yūpū merā āārīgūrē musārē irīgukūko. īgū yaamarē weregukumi musārē. ²⁷Yū musārē buerporimākūgueta yū merā āārībū. Irasirirā musāde yaamarē wererākoa, ārīmi Jesús.

16 ¹Jesús guare āsū ārīnemomi
doja:

—Yū musārē irire wereabū, yūre piribirikōāburo, ārīgū. ²Judío masaka īgūsā nerērī wiirigue musā āārānerārē béowurākuma. Gajipoe gajirā musārē wējērā: “Marīpū gāāmerīrē yāa”, ārī gūñarākuma. ³Yūre, Yūpūdere masīmerā āārīsīā, irasirirākuma. ⁴Yū irire werea musā, īgūsā irasirimākū iārā: “Jesús guare irireta weremi”, ārī gūñaburo, ārīgū.

Jesús, Ōāgū deyomarīgū iririmarē weredea

⁵Yū neōgorague musā merā āārīsīā, irire werebiribū. ⁶Dapagorare yūre iriudi pūroge waagukoa. Yū musārē irire werekeremākū, neō sugū yūre: “¿Noógue waagukuri?” ārī sērēñabea. ⁷Irasirirā yū waaburire weremākū pérā, yū waaburo gapūre sērēñabirīsīā, būro būjowereri merā āārā. ⁸Diayeta

musārē werea. Yū waadero pūrū, ōārokoa musārē. Yū waabirimakū, Ōāgū deyomarīgū musārē iritamubu aaribiribukumi. Yū iroque waagū, īgūrē musārē iriugukoa, musā merā āārīnīkōāburo, ārigū. ⁸Īgū aarīgū, i ūmu marārē īgūsā nērō irirā āārīrīrē, yū diayema irigu āārīrīrē, īgūsā nērō iridea waja Marīpū īgūsārē wajamoāburire masīmakū irigukumi. ⁹Īgūsā yūre būremubirisā, nērā āārīma. ¹⁰Yū, Yūrū pūroque waamakū, musā yūre īānemobirikoa. Yū iroque waamakū, Ōāgū deyomarīgū aarigukumi, i ūmu marārē yū diayema irigu āārīrīrē masīmakū iribu. ¹¹I ūmu marārē doregū nēgū īgūsārē nērī iridoreri waja, Yūrū īgūrē wajamoādoresiami. Irasirigū Ōāgū deyomarīgū aarīgū, īgūsārē Yūrū īgūrē wajamoādoresiami masīmakū irigukumi.

¹²Wārī āārā musārē yū wereburi. Dapagorare yū ire weremakū, musā pēmasībiribukoa. ¹³Ōāgū deyomarīgū gapū aarigukumi. Īgū musārē diayema āārīrīrē masīmakū irigukumi. Irasirigū musārē i āārīpererire buegukumi. Īgū gāāmerō werebirikumi. Yūrū īgūrē weredorerire, pūrūque waaburidere musārē weregukumi. ¹⁴Yū īgūrē wererire pēdeare musārē masīmakū irigu, yū ōārō āārīrīrē masīmakū irigukumi. ¹⁵Āārīpereri Yūrū opari, yaa āārā. Irasirigū yū musārē: “Ōāgū deyomarīgū musārē yaamarē masīmakū irigukumi”, ārābū.

**Bujawerenerā, usuyari merā
āārīburi weredea**

¹⁶Mērōgā pūrū musā yūre īānemobirikoa. Yoaweyariopoe pūrū yūre īārākoa doja. I Yūrū pūroque waadero pūrū, irasū waarokoa, ārīmi.

¹⁷Īgū irasū ārīmakū pērā, gua surāyeri āsū ārī gāme werenībū:

—Ānaāsū ārīduaro irikuri īgū irasū ārīrī? Īgū marīrē: “Mērōgā pūrū musā yūre īānemobirikoa. Yoaweyariopoe pūrū yūre īārākoa doja”. Ire ārī odo: “I Yūrū pūroque waadero pūrū, irasū waarokoa”, ārīmi. ¹⁸Īgū marīrē: “Mērōgā pūrū”,

ārīmakū, ānaāsū ārīduaro irikuri? Īgū irasū ārīrīrē marī pēmasībea, ārībū.

¹⁹Jesús īgūrē gua sērēñaduare masīkōāmi. Irasirigū guare ārīmi:

—Yū musārē: “Mērōgā pūrū musā yūre īānemobirikoa. Yoaweyariopoe pūrū yūre īārākoa doja”, ĩārī wererire gāme sērēñarā yārī? ²⁰Diayeta musārē werea. Yū boamakū īārā, būro bujawereri merā orerākoa. I ūmu marā yūre būremumerā gapū usuyari merā āārīrākuma. Musā bujawereri, pūrū usuyārākoa. ²¹Āsū āārā. Nomeō majīgū kōāburo dupiyurogā, igore pūrīrīrē bujawereri merā gūñakumo. Majīgūgā deyoadire īāgō, usuyakumo. Igore pūrīadeare gūñanemobirikumo. ²²Musāde irasūta dapagorare bujawereri merā āārā. Pūrū yū musārē dupaturi īāgū aarigukoa. Yū irasirimakū īārā, musā usuyari opatarirākoa. Musā irasū usuyari merā āārīmakū, gajirā musārē bujaweremakū irimasībirikuma.

²³Irinūrē yūre neō sērēñabirikoa. Diayeta musārē werea. Musā yūre būremumakū īāgū, Yūrū āārīpereri musā yū wāi merā īgūrē sērērīrē pēgū, musā sērērōsūta sīgukumi. ²⁴Iro dupiyuroque musā yū wāi merā Yūrū neō sērēbiribū. Dapagorare yū wāi merā īgūrē sērēka! Musā irasū sērēmakū, musā sērērōsūta sīgukumi. Irasirirā usuyari opatarirākoa.

**Jesús i ūmu marā nērārē
tarinugādeare weredea**

²⁵Yū keori merā musārē wereabū. Pūrū keori merā werebirikoa. Irasirirā, Yūrūyamarē yū wererire ōārō pēmasīrākoa. ²⁶Musā Yūrūyamarē ōārō pēmasīrīnūrē yū wāi merā īgūrē sērērākoa. Irasū ārigū: “Musāya āārīburi yū īgūrē sērēbosagukoa”, ārigū meta yāa. ²⁷Yūrū musārē maīmi. Irasirirā musā yū wāi merā musā basi īgūrē sērērākoa. Musā yūre maīa. Irasū āārīmakū musā yūre: “Marīpū pūroque āārīdi, īgū iriudi āārā”, ārī būremua. ²⁸Yū, Yūrū pūroque āārīdi, i ūmūguere aarībū. Dapagorare i ūmūgue āārādi,

Yupu purogue waagukoa doja, ārimi Jesús.

²⁹Īgū irasū ārimakū pérā, gua Īgū buerā Īgūrē āribu:

—Dapagorare keori merā mū guare werebea. Irasirirā mū wererire pémasía. ³⁰Dapagorare gua masía. Mū āārīpererire masipeokōā. Gajirā murē sērēñabirikeremakū, Īgūsā gūñarīgue sērēñaduuarire mū masía. Irasirirā:

“Marīpu purogue āārīdi, Īgū iriudi āārā”, āri būremua, āribu.

³¹Jesús guare ārimi:

—¿Dapagorare būremurī? ³²Mérōgā dnyáa, musā yure béowāgāburo.

Musāya wiirīgue waasiri, yure suguta dujamakū irirākoa. Musā irasirikeremakū, Yupu gapu yu merā āārīmi. Irasirīgu yu suguta āārībea.

³³Musā yu merā ōārō siñajārī opaburo, ārīgū, musārē i āārīpererire wereabu. Musā i ūmūgue āārīripoe i ūmu marā musārē ñerō tarimakū irirākuma. Īgūsā irasirikeremakū, yu merā gūñaturaka! Yu i ūmu marā ñerārē tarinugādigue āārā. Irasirirā yu merā gūñatura usuyaka! ārimi Jesús.

Jesús Īgū buerāya āārīburire Marīpūre sērēbosadea

17 ¹Jesús irasū āri odo, ūmugasigue iāmu, Īgū Pagure āsū ārimi:

—Au, dapagorare mū ārīderosūta yure waaburi ejasiáa. Irasirīgu masakare yu mū magū, mū iriudi āārīrīrē ĩmuka!

Mū irasirimakū, yu mū turagu, mū ōāgū āārīrīrē Īgūsārē ĩmugukoa. ²Mū yure masaka āārīpererārē doregu pību, mū yure sīnerārē ūmugasigue perebiri okari opamakū iridoregu. ³Masaka mū diayeta Marīpu sugu āārīgū āārīrīrē, irasū āārīmakū yu Jesucristo mū iriudi āārīrīrē masīrā, ūmugasigue perebiri okari opamurā āārīma.

⁴I ūmūguere mū yure iridoredeare yu iriyuwarikūbu. Irasirīgu i ūmu marārē mū turagu, ōāgū āārīrīrē ĩmubu.

⁵Au, mū i ūmūgē iriburo dupiyuro yu mū merā ōārō āārībā. Mū āārīrikūrire opabu. Irasirīgu dapagorare mū

āārīrōgue yu mū merā ōārō āārīmakū murārōta irika!

⁶Mū yure sīnerārē i ūmu marā watope āārīrārē beyenerārē mū āārīrikūrire masīmakū irību. Mū yure sīnerā mūyarā āārīma. Mū dorerire irima. ⁷Dapagorare masīma. Āārīpereri yu opari, mū yure sídea āārā. ⁸Mū yure weredoredeare Īgūsārē werebu. Yu wererire pérā, būremuma. Yu diayeta mū puro āārīdi āārīrīrē masīma. Yu mū iriudi āārīrīrē: “Diayeta āārā”, āri būremuma.

⁹Yu Īgūsāya āārīburire sērēbosāa. Gajirā i ūmu marā yure būremumerāya āārīburi gapūre sērēbosabea. Yure būremurā mū yure sīnerā mūyarā āārīma. Irasirīgu Īgūsāya āārīburire sērēbosāa. ¹⁰Āārīpererā yaarā, mūyarā āārīma. Irasirirā mūyarāde, yaarā āārīma. Īgūsā yaarā āārīsīā, yu ōārō āārīrikūrire masakare masīmakū yāma.

¹¹Yu i ūmūguere dujabirīkoa. Mū yure sīnerā gapu i ūmūguere dujarākuma. Au, mū ōāgū āārā. Mū wāi merā mū turari merā Īgūsārē koreka, marī sugu āārīnīrōsūta Īgūsāde suro merā āārīnīkōāburo, ārīgū.

¹²Yu i ūmūguere mū yure sīnerā merā āārīgū, mū turari merā Īgūsārē ōārō korebu. Neō sugu dederibirima. Suguta peamegue waadederibu āārīmi. Mūya werenírī gojadea pūgue ārīderosūta iri irasū waabu.

¹³Dapagorare yu mū purogue waabu yāa. Yu waaburi dupiyuro i ūmūgue āārīgū i āārīpererire yure būremurārē werea, Īgūsāde yu irirosūta usuyari opatariburo, ārīgū. ¹⁴Mūya kerere Īgūsārē werebu. Yu i ūmūmū āārībea. Irasirirā yure būremurāde i ūmu marā irirosū āārībema. Irasirirā i ūmu marā yure iāturirosūta yure būremurādere iāturiima. ¹⁵Yu murē: “Yure būremurārē i ūmurē āāka!” āri sērēbea. Āsū gapu āri sērēa. Īgūsārē ōārō koreka, wātī ñerī iridorerire pēbirikōāburo, ārīgū! ¹⁶Yu i ūmūmū āārībea. Irasirirā yure būremurāde i ūmu marā irirosū āārībema. ¹⁷Mūya kere diayema āārā.

Irasirigu iri merā ĩgūsārē mū dorerire irirā āārīmakū irika! ¹⁸Mū yūre mūya kerere i ũmū marārē weredoregū iriuderōsūta yūre būremurārē mūya kerere i ũmū marārē weredoregū iriua. ¹⁹Īgūsāya āārīburi mū dorerire irigu yāa, ĩgūsāde diayeta mū dorerire iriburo, ārīgū.

²⁰Yū ĩgūsāya āārīburi ditare sērēbosabea. Īgūsā mūya kere wererire pérā, gajirāde yūre būremurākuma. Irasirigu yū ĩgūsāde āārīburi dere sērēbosāa. ²¹Yū irire sērēbosāa, yūre būremurā āārīpererā suro merā āārīburo, ārīgū. Au, mū yūguere ōārō āārā. Yū mū merā āārā. Irasirirā marī āārīrōsūta ĩgūsā marī merā ōārō āārīburo. Īgūsārē suro merā āārīmakū irika, i ũmū marā yū mū iriudi āārīrīrē būremuburo, ārīgū! ²²Mū āārīrikurire yūre sībū. Irasirigu ĩgūsārē yū irirosū āārīrikumakū iribu, yū mū merā sugū āārīrōsūta ĩgūsāde suro merā āārīburo, ārīgū. ²³Yū ĩgūsāguere āārā. Mū yūguere āārā. Marī ĩgūsā merā āārā, ĩgūsā diayeta suro merā āārīburo, ārīrā. Īgūsā suro merā āārīmakū iārā, i ũmū marā yū mū iriudi āārīrīrē, mū yūre maīrōsūta yūre būremurārē maīrīrē masīrākuma.

²⁴Au, mū i ũmurē iriburo dupiyuro yūre maībū. Irasirigu mū āārīrikurire yūre sībū. Yūre mū sīnerārē yū āārīburogue yū merā āārīmakū gāamea mū yūre āārīrikuri sīdeare masīburo, ārīgū. ²⁵Au, mū keoro irigu āārā. I ũmū marā yūre būremumerā mūrē masībema. Yū gapū mūrē masīa. Yūre būremurā yū mū iriudi āārīrīrē masīma. ²⁶Mū āārīrikurire ĩgūsārē masīmakū iribu. Yū ĩgūsāguere āārīgū mūrē irasū masīmakū irinīkōāgukoā, mū yūre maīrōsūta ĩgūsāde gāme maīburo, ārīgū, ārīmi Jesús.

Jesúre peresu ñeāwāgādea

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹Jesús ĩgū Pagure sērē odoadero pūrū, gūa ĩgū buerā

merā Jerusalérē wiri, Cedrón wāikuri ũmayuridijari mārē taribuja, olivos wāikuri yuku otederogue waami. ²Iro dupiyuro wāri Jesús iroque guare siiuwāgānami. Irasirigu Judas Jesúre ĩaturirāguere ĩgūrē ĩmubu irore masīmi. ³Jesús gūa merā iroque ejadero pūrū, Judas subu surara merā aarīmí. Gajirā surara Marīpūya wiire korerāde ĩgū merā aarīmā. Īgūsā paía oparā, fariseo bumarā iriunerā surara āārīmā. Īgūsā mojókuri merā, siāgoriduparu, siāgori tururi merā aarīmā. ⁴Jesús ĩgūrē waaburire masīsiami. Irasirigu, ĩgūsā ĩgū puro ejarimakū, bokatīrī sērēñami: —ĪNoārē āmarī musā?

⁵Īgūrē yūjūma:

—Jesús Nazaretmūrē āmāa.

Jesús ĩgūsārē ārīmi:

—Īgūta āārā yū^m.

Judas Jesúre wējēduarāguere ĩgūrē ĩmubu surara merā āārīmí. ⁶Jesús: “Īgūta āārā yū”, ārīmakū pérā, duusirimawāgā, yebague meemejākōāma. ⁷Jesús ĩgūsārē dupaturi sērēñami doja:

—ĪNoārē āmarī musā?

Īgūrē yūjūma:

—Jesús Nazaretmūrē āmāa.

⁸Jesús ĩgūsārē ārīmi:

—Yū musārē: “Yū ĩgūta āārā”, ārī weresiabu.

Yūre āmarā, ĩsā yū merāmarārē waadorekal!

⁹Īgū: “Yūrū yūre sīnerārē ñēo sugure dedeubiribu”, ārīdeare keoro waaburo, ārīgū, irire irasū ārīmi. ¹⁰Īgūsā Jesúre ñeāmurā irimakū ĩāgū, Simón Pedro sareri majīrē opagu tūāwea āi, paía opūre moāboegure Malco wāikugure diaye gapūma gāmpūrē dititā dijukōāmi. ¹¹Jesús gapū Pedore ārīmi: —Mūya sareri majīrē duripīka! Yūrū yūre ñerō taridorederosūta ñerō tarigura, ārīmi.

Jesúre paía opu pūroque āīadea

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54;

Lc 22.54; Jn 11.49-50)

¹²Īgū irasū ārīmakū, surara, ĩgūsā opu, Marīpūya wiire korerā surara Jesúre

^m 18.5 Exodo 3.13-15: Iripoegue Moisés Marīpūre sērēñadi āārīmí: “Israel bumarā yūre: ‘ĪMū iriudi wāi naásū āārīrī?’ ārī sērēñamakū, ĩnaásū ārī weregukuri?” Marīpū ĩgūrē āsū ārīdi āārīmí: “Yū wāi ‘YO SOY EL QUE SOY’ āārā. Irasirigu Israel bumarārē āsū ārī wereka: ‘YO SOY yūre musāguere weredoregū iriumí, ārīka!’ ārīdi āārīmí. ‘YO SOY EL QUE SOY’, ārīrō: “Yū āārīngūta āārā, o ĩgūta āārā yū”, ārīduaro yāa.

ñeã, suama. ¹³Sua odo, ïgürê Anás wãikuguya wiigüe aïwãgãpurorima. Anás, Caifás wãikugu múñekũ aãrímí. Caifás iri bojorire paía opu aãrímí. ¹⁴Ïgãta iro dupiyuro judío masaka oparârê: “Suguta masakũ marí judío masakaya aãriburire boabosamakũ ôãrokoa”, arídi aãrímí.

**Pedro Jesúre masíkeregũ: “Masíbea”,
ãrídea**

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵Ïgüsã Jesúre aïãmakũ, yu, Simón Pedro merã Jesúre yoawayarogue iãtuyabu. Paía opu yure masími. Irasirigu yu Jesúre iãtuyawãgã, paía opu yu wii makãpũroma yebague ñajãbu. ¹⁶Pedro gapũ iri wii turo ñajãri makãpũrogue dujanugãmi. Ïgũ iro dujanugãmakũ ïãgũ, yu iri makãpũro korego merã werení, Pedroke siiu ñajãbu. ¹⁷Ïgũ ñajãmakũ, makãpũro korego Pedroke sêrêñamo:

—¿Mũ sîi buerã merãmu aãrîberi?

Pedro igore arími:

—Ããrîbea yu.

¹⁸Yusagorabu. Irasirirã iri wii moãboerimasã, surara merã ïgüsã peame diudeame turo sũma nĩma. Pedroke ïgüsã pũrota sũma nĩmi.

Paía opu Jesúre sêrêñadea

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹Paía opu Anás Jesúre sêrêñayupu: —¿Noã aãrírí mu buerã? ¿Ñeénorê ïgüsãrê bueri? aríyupu. ²⁰Jesús ïgürê yujuyupu:

—Yu aãrîpererã péurogue buebu. Marí judío masaka nerêrî wiirigüe, irasũ aãrímakũ Marípuya wiiguedere masaka nerêrõgue buebu. Gajirogue durisã, neõ buebiribu. ²¹¿Nasirigu yure sêrêñarí? Yu buerire sêrêñaduagu, yure pénerãrê sêrêñaka! Ïgüsã yu weredeare masíma, aríyupu.

²²Ïgũ irasũ arímakũ pégu, Marípuya wii koregu surara ïgũ mojõ merã Jesúya diapure pá, ïgürê aríyupu:

—¿Nasirigu irasũ yujuri paía opure? Irasũ aríbita ïgürê!

²³Jesús ïgürê yujuyupu:

—Yu ñerõ werenímakũ: “Ñeéno werenía”, aríka yure! Yu diayema gapure keoro weremakũ, ¿nasirigu yure pári?

²⁴Jesús irasũ arãdero pũru, Anás ïgürê ïgüsã suadire paía opu Caifás pũrogue iriuyupu.

**Pedro Jesúre masíkeregũ, dupaturi:
“Masíbea”, arídea**

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵Irasiriripoe Simón Pedro peame tũrota sũma níkoãmakũ ïãrã, iro aãrírã ïgürê sêrêñama:

—¿Mũ sîi buerã merãmu meta aãrírí?

Pedro ïgüsãrê arími:

—Ããrîbea yu.

²⁶Ïgũ irasũ arãdero pũru, sugũ paía opure moãboegu Pedro ïgüya gãmipũ dítitãdiyagu Pedroke arími:

—Yu olivos otederogue mu ïgũ merã aãrímakũ ïabu.

²⁷Pedro dupaturi: “Ããrîbea, ïgũ merã aãrîbirabu”, arími. Irire aríripoeta, ágãbo weremi.

Pilato Jesúre sêrêñadea

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸Pũru Jesúre Caifáya wii aãrãdire Pilato pũrogue aïãma. Boyoripoe aãrîbã. Pilato romanomu judío masakare doregu aãrímí. Jesúre ïgũ pũrogue aïãrã, ïgüya wiiguere ñajãbirima.

“Marí judío masaka, ïgũ judío masakũ aãrîbiya wiiguere ñajãrã, marí dorerire tarinugãbukoa. Irasirirã pascua bosenu baaburire baabiribukoa”, arí gũñama.

²⁹Ïgüsã ñajãbirimakũ ïãgũ, Pilato ïgüsã merã werenígũ wiririmi. Ïgüsãrê sêrêñami:

—¿Ñeénorê iriari ïi, musã yure wajamoãdorerã aarímakũ?

³⁰Ïgüsã Pilatore aríma:

—Ï ñerí iribirimakũ, mũrê wiarã aaribiriboakuyo.

³¹Ïgüsã irasũ arímakũ, Pilato arími:

—Átaka! Musãrê doreri arírõsũta musã basi ïgürê wajamoãka!

Ïgüsã ïgürê aríma:

—Gua judío masaka sugure mu guare: “Wějêka!” ārîrō marîrō wějêmasîbea.

³²Īgūsā irire irasū ārîrā, Jesúre Īgū curusague boaburire iro dupiyuro werede keoro waamakū irima⁷.

³³Īgūsā irasū ārîmakū pégu, Pilato wiigue gāmenugā ñajāa, Jesúre siiu, sērēñayupũ:

—¿Muta judío masaka Opũ āārîrî?

³⁴Jesús Īgūrē ārîyupũ:

—¿Mu basi gūnarō merā yure irasū sērēñarî, o gajîrā murē yaamarē wererî?

³⁵Pilato Īgūrē ārîyupũ:

—Yu judío masakũ meta āārā. Muya nikũ marā judío masaka, irasū āārîmakū paía oparā murē oō yũ pũrogue āijama. ¿Ñeonorē iriari mu?

³⁶Jesús ārîyupũ:

—Yu Opũ āārîrî, i ũmuma āārîbea. I ũmuma āārîmakū, yaarā gāmekēābukuma, judío masaka yũre ñeā, peresu iribirikōāburo, ārîrā. Yu Opũ āārîrî, gajîroguema āārā.

³⁷Īgū irasū ārîmakū pégu, Pilato Īgūrē ārîyupũ:

—¿Mu irasū ārîgū: “Opũ āārā”, ārîrî? Jesús Īgūrē ārîyupũ:

—Mu ārîrōsũta Opũ āārā. Yu deyoabu i ũmu marāguere diayemarē werebu. Āārîpererā diayema āārîrîrē péduarā, yũ wererire péma.

³⁸Īgū irasū ārîmakū, Pilato Īgūrē ārîyupũ:

—¿Ñeéno āārîrî diayema?

Judío masaka Pilatore: “Jesúre wějêka!” ārî doredea

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Irasū ārî odo, Pilato judío masaka oparā merā werenígũ wiriri, Īgūsārē ārîmi doja:

—Īrē neō ñerî iridea máa yũ ĩamakū.

³⁹Bojorikũ pascua bosenu āārîmakū, musā irinarōsũta sugũ peresu āārîgūrē yũre wiudorea. ¿Musā judío masaka Opũre musārē wiumakū gāmekuri?

⁴⁰Īgū irasū ārîmakū pérā, Īgūsā gaguinîma:

—Īgūrē wiubirikōāka! Barrabás gapure guare wiuka! ārîma. Barrabás yajarimasū āārîmî.

19 ¹Īgūsā irasū ārî gaguinîmakū pégu, Pilato Īgūyarā surarare Jesúre tārādoreyupũ. ²Jesúre tārā odo, pora bero iri, Īgūya dipurure peoñurā. Peo odo, opũya surîro irirosũ deyorîñe diiañiweyarîñerē Īgūrē sãñurā. ³Sã odo, Īgū pũro ejanugā, ãsũ ārî bũridañurā: —Ōãrō āārîburo judío masaka Opũ! ārîñurā, Irasū ārîrãta, Īgūsãya mojóri merā Īgūya diapure pãñurā.

⁴Pilato dupaturi masakare weregu wiriri, ãsũ ārîmi:

—Īgūrē neō ñerî iridea máa yũ ĩamakū. Irasirigũ musārē masîburo, ārîgũ, Īgūrē siiu wiugũra musārē ĩadoregu.

⁵Irasū ārî odo, Jesúre siiu wiumi. Irasirigũ, Jesús pora berore peyadî, opũya surîrore sãñadî Īgũ wirîrimakū, Pilato masakare ārîmi:

—Īka! ĩta āārîmî Īgũ.

⁶Paía oparā, Marîpũ wii korerā surara Jesúre ĩarā, gaguinînugãma:

—Īgūrē curusague pábiatũ wějêka! ĩrî gaguinîma.

Pilato Īgūsārē ārîmi:

—Yu ĩamakū, Īgūrē neō ñerî iridea máa. Irasirirã musā Īgūrē ãñaka! Musā basita Īgūrē curusague pábiatũ wějêrã waaka!

⁷Judío masaka oparā Īgūrē ārîma:

—Īgũ: “Yu Marîpũ magũ āārā”, ārîmi. Guare doreri irasũ ārîgũñorē wějêdorea.

⁸Īgūsã: “Īgũ: ‘Yu Marîpũ magũ āārã’, ārîmi”, ārîmakū pégu, Pilato Īgũ dupiyuro güiadero nemorō güimi.

⁹Irasirigũ Jesúre dupaturi siiu ñajãa, sērēñayupũ doja:

—¿Noómu āārîrî mu? ārîyupũ.

Jesús gapũ Īgūrē neō yũjubiriyupũ.

¹⁰Īgũ yũjubirimakū ĩagũ, Pilato Īgūrē ārîyupũ:

ⁿ 18.32 Judío masaka sugũ ñerō irigure ũtãyeri merā dea wějênerā āārîmã Īgūrē wajamoãrã. Romano masaka gapũ Īgūrē wajamoãrã, curusague pábiatũ wějênerā āārîmã.

—¿Nasirigu yure yujuberi? Yu yaarā surarare murē peresu āārīgūrē wiudoremakū, murē wiurākuma, o ĩgūsārē murē curusague pábiatú wējēdoremakū, murē pábiatú wējērākuma. ¿Irire masíberí mū?

¹¹ Jesús ĩgūrē yujuyupū:

—Mū yure irasū iridoreri, Yūpū ũmugasigue āārīgū murē pídea āārā. Irasirigu yure mūguere wiadi, mū nemorō waja opami, āriyupū.

¹² ĩgū irasū ārimakū pégu, Pilato Jesúre: “¿Nasiri wiugukuri yu ĩgūrē?” āri pémaadiyupū. ĩgūrē irasū wiudamakū ĩārā, judío masaka gapū gaguiníma:

—Mū ĩgūrē wiugu, romano marā opū merāmū āārībirikoa. Sugū: “Yū judío masaka opū āārā”, āriġno romano marā opūre marirē doregure béoduagu, ĩgūrē ĩaturigu yámi, āríma.

¹³ ĩgūsā irasū ārimakū pégu, Pilato Jesúre wiigūe āārīgūrē ũtā majirí merā ĩgūsā iridea yebague wiriridoremi. ĩgū, masaka weresārīrē beyerimasū doarogue eja doami. Iri ũtā majirí merā ĩgūsā iridea yeba, hebreo ya merā Gabata wāikūbū.

¹⁴ Irasū waarínū, gua pascua bosenūma baaburi āmurínū āārībú. Goeripoe dupiyuro āārībú. Pilato ĩgū doarogue eja doa, judío masakare āsū āri weremi:

—Īta āārími mūsā Opū.

¹⁵ ĩgū irasū ārimakū pérá, judío masaka gaguiníma:

—Boaburo ĩgū. Boaburo. Curusague pábiatú wējēka ĩgūrē! āríma.

Pilato ĩgūsārē ārími:

—¿Yū yaarā surarare mūsā Opūre curusague pábiatú wējēdoremakū gāāmerí mūsā?

Paía oparā ĩgūrē yujūma:

—Gūa opū, romano marā opū āārími. Gajigu gua opū mámi.

¹⁶ ĩgūsā irasū ārimakū pégu, Pilato Jesúre ĩgūsārē wiámi, curusague pábiatú wējēdoregū. Irasirirā ĩgūrē āāikōāma.

Jesúre curusague pábiatú wējēdea
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Irasirigu Jesús curusare kōā,
“Masakū dipuru boaweadea pero”

wāikurogue waami. Hebreo ya merā Gólgota wāikūbū. ¹⁸ Irogue eja, Jesúre curusague pábiatúma. Gajirā pērārē pábiatúma. Sugūre ĩgū diaye gapū, gajigure ĩgū kúgapū curusague pábiatú āiwāgūnúma. Jesúre ĩgūsā deko āiwāgūnúma. ¹⁹ Pilato taboa majirē ĩgū gojadea majirē curusague Jesús dipuru weka pábiatúdozeyupū. Āsū āri gojasūdero āārībú: “Ī Jesús Nazaretmū, judío masaka Opū āārími”. ²⁰ Hebreo ya merā, latin ya merā, griego ya merā gojadea āārībú. Jesúre curusague ĩgūsā pábiatú āiwāgūnúdero, makā pūrogā āārībú. Irasirirā wārā judío masaka irogue aari, iri gojadeare ĩā buema.

²¹ Paía oparā judío masaka āārīsīā, Pilato gojadeare gāāmebirinūrā. Irasirirā ĩgūrē wererā waañūrā. Āsū āriñūrā:

—Mū: “Ī judío masaka Opū āārími”, āri gojadeare gorawayuka! Āsū gapū gojaka: “Ī: ‘Judío masaka opū āārā’, ārími”, āri gojaka! āriñūrā.

²² Pilato gapū ĩgūsārē āriyupū:

—Yū gojadeare gorawayubirikoa, āriyupū.

²³ Jesúre curusague pábiatú āiwāgūnúaderō pūgū, wapikūrā surara ĩgūya surí āārādeare sea, ĩgūsāku suñeno dita gāme dukawama. Suñe suríro su gasirota suadea suríro, eañeña marirō merā iridea gasiro āārībú. ²⁴ Iri suríro irasū āārímakū ĩārā, gāme āri wereníma:

—Īne surírore yeguebirikōārā! Ubu āriboka birarā! “¿Noārē dujarokuri?” āríma.

Īgūsā irasirimakū, Marípūya werenírí gojadea pūgue gojaderosíta keoro waabu. Āsū āri gojasūdero āārībú: “Yaa suríre: ‘¿Noārē dujarokuri?’ āriboka birarākuma, irire gāme ĩgūsā basi dukawamurā”, āri gojasūdero āārībú. Iri pūgue gojaderosíta surara irasirima.

²⁵ Jesúya curusa pūro ĩgū pago, igo tígō, María Cleofas marāpo, María Magdalena níma. ²⁶ Jesús, ĩgū pagore, irasū āārímakū yū ĩgū maisīgū igo pūro nímakū ĩāgū, igore ārími:

—Meō, ĩ mū magū āārími.

²⁷Irasū āri odo, yure:

—Igo, mupo āarīmo, ārīmi.

Irasirigu Jesús pagore yaa wiigue āia opabu.

Jesús boadea

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸Jesús irasū āri odo: “Āārīpereri Yurpu yure iridoregu pīdeare iripeo odosiāa”, āri masīmi. Irasirigu āsū ārīmi:

—Nemesibukoa yure. Irire ārīgū, Marīpuya werenirī gojadea pūgue gojadeare iriyuwarikūmi.

²⁹Irogue suru borewariru igui deko sūirī deko utaudiru āārībú. Irasirirā iro āārīrā Jesús irasū ārimakū pérā, iri igui deko sūirī merā yurayusu merā yosa, hisopo wāikudima dūpu yuwague saatú, Jesúya disire soemuúma. ³⁰Jesús iri yurayusu igui deko sūirī yosadeare mimimi. Mimi odo, āsū ārīmi:

—Āārīpereri iripeo odosiāa, ārīmi. Ire ārīgūta, ĩgūya dipurure mumusudija, ĩgūya yujupūrārē Marīpūre wia, boakōāmi.

Surara Jesúre curusague boadire saredea

³¹Jesús boarinu gua pascua bosenuma baaburire āmurīnu āārībú. Gajinu gapu gua judío masaka siñajārīnu, irasū āārīmakū pascua bosenu gua iririnū, ubu āārīrīnu meta āārībú. Irinurē boanerā curusarigūe āārīmakū judío masaka oparā gāamebirima. Irasirirā Pilato pūrogue ĩgūrē sērērā waañurā: “Muyarā surarare curusarigūe pábiatúsunerārē mata boaburo, ārīrā, ĩgūsāya ñigā gōārīrē pánuadorea! Puru ĩgūsāya dūpurire āidiju, gajirogue pídorea!” ārīñurā.

³²Irasirirā surara Jesús merā curusarigūe pábiatúsunerāya ñigā gōārīrē pánuama. Sugure irasū iripurori, gajigudere irasūta irima. ³³Jesús puru waa ejanugārā, boadigūere ĩāma. Irasirirā ĩgūya ñigā gōārīrē pánuabirima.

³⁴Sugu surara ĩgūya sareri merā Jesúre ĩgūya arupāma doka saremi. ĩgū

saremakū, mata ĩgūya dí, deko merā wiribu. ³⁵Yu, i waamakū ĩāba. Irasirigu yu i pūrē gojagu, diayema āārīrīrē musārē werea. Yu ire masía. Yu ĩādea diayeta waabu. Yu wereri diayeta āārā. Irasirigu musārē irire werea, musāde Jesúre buremuburo, ārīgū. ³⁶Surara Jesúya ñigā gōārīrē pánuabirimakū, Marīpuya werenirī gojadea pūgue ārīderosūta waabu. Iri pūgue āsū āri gojasūdero āārībú: “ĩgūya gōārīrē, neō su gōārē pánuabirima”, āri gojasūdero āārībú.

³⁷Gajirogue Marīpuya werenirī gojadea pūgue āsū āri gojasūdero āārībú: “ĩgūsā saredire ĩārākuma”, āri gojasūdero āārībú.

José Jesúya dūpure masāgobegue āiwāgā yáadea

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸Jesús boadero puru, José Arimatea wāikuri makāmu Pilatore Jesúya dūpure sērēgū waayupu. José judío masaka oparārē gūisā, Jesúre buremugū āārīrīrē gajirārē werebiridi āārīmi. Pilato ĩgūrē: “Jāu, ĩgūya dūpure āāka!” ārimakū, José curusa puru waa, Jesúya dūpure āidijumi. ³⁹Nicodemode wári sūrōrīrē treinta kilo nukārīrē āijami, Jesúya dūpure oārō āmubu. ĩgū iro dupiyuro ñami merā Jesúre werenīgū ejadi āārīmi. ĩgū āidea: mirra wāikuri sūrōrī, áloes wāikuri sūrōrī merā morēdea āārīyuro. ⁴⁰Irasirirā ĩgūsā pérā Jesúya dūpure iri sūrōrī merā piupeo, oārī suri gasiri merā omama. Judío masaka ĩgūsā boanerāya dūpure yāaburi dupiyuro āmunaderosūta irima. ⁴¹Jesúre curusague pábiatú wējēdero puru poee āārībú. Iri poeugere masāgobe utāyegue mádea gobe āārībú. Iri gobere neō sugu boadire yāabirima dapa. ⁴²Gua judío masaka siñajārīnu ejaburo iribu. Irasirirā iri gobe curusa āiwāgūnūadero pūrogā āārīmakū, Jesúya dūpure irogue yāama.

Jesús masādea

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Judío masaka siñajārīnu^o waadero puru, boyoburo

^o 20.1 Judío masaka siñajārīnu, sábado āārā.

dupiyurogā María Magdalena ĩgūsā Jesúya dũpũre yáaderogue ĩāgō waayupo. Irogue ejago, iri gobere biadea ũtā majĩrē bojegue āārĩmakũ ĩāyupo. ²Irasirigo, gua pērā Simón Pedro, irasũ āārĩmakũ yũ Jesús maisũgũ pũrogue ũmawāgārĩmo. Igo gua pũrogue ejago, guare ārĩmo:

—Marĩ Opũya dũpũre āĩkōānerā āārāma. ĩgũrē ĩgūsā piaderore marĩ masĩbea, ārĩmo.

³Igo irasũ ārĩmakũ pērā, yũ, Pedro merā ĩgūsā Jesúya dũpũre yáaderogue ĩārā waabu. ⁴Irogue waarā, gua pērāgueta ũmawāgābũ. Yũ gapũ Pedrone ũmatariwāgā, masāgobegue ejapũrorĩbũ. ⁵Irogue ejagu, iri gobere muúbĩa ĩā sóobũ. Irasũ ĩā sóogũ, Jesúya dũpũre ōmadea surĩ gasiri ditare ĩābũ. Iri gobegue ñajābirĩbũ. ⁶Mérōgā pũrũ Simón Pedro ejami. Irogue eja, iri gobegue ñajāa, ĩgũde Jesúya dũpũre ōmadea surĩ gasiri ditare ĩāmi. ⁷ĩgũya dipurure ĩgūsā ōmadea surĩro gasirodere ĩāmi. Iri gasiro túpeasũbũ. Gaji surĩ gasiri merā peyabirĩbũ.

⁸Pedro irasũ ñajāmakũ ĩāgũ, yũde iri gobegue ejapũroridi ñajāa, iri ditare ĩāgũ, bũremubũ. ⁹Gua, Jesúya dũpũre masāgobegue marĩmakũ ĩakererā, Marĩpũya werenĩrĩ gojadea pũgue Jesús boadigue masāgukumi, ārĩdeare pémasĩbirĩbũ. Keoro waarokoa, ārĩ gũñabirĩbũ. ¹⁰Irire ĩā odorā, guaya wiigue goedujāakōābũ.

Jesús María Magdalenarē deyoadea
(Mr 16.9-11)

¹¹María gapũ masāgobegueta dujāa, bũro oreypũ. Oregota, iri gobegue muúbĩa ĩā sóoyupo. ¹²Irasũ ĩā sóogo, pērā Marĩpũre wereboerārē boreri surĩ sãñarārē Jesúya dũpũ peyaderogue ĩgūsā doamakũ ĩāyupo. Sugũ, ĩgũya dipuru āārĩdero gapũ, gajĩgu, ĩgũya guburi āārĩdero gapũ doañurā. ¹³ĩgūsā ĩgore sērēñañurā:

—¿Nasirigo orego yári?
Igo ĩgūsārē ārĩyupo:

—Yũ Opũya dũpũre āĩkōānerā āārāma. ĩgũrē ĩgūsā píderore yũ masĩbea, ārĩyupo.

¹⁴Irire ārĩ odo, gāmenugā ĩāgō, Jesúre iro nĩmakũ ĩāyupo. ĩgũrē ĩakerogo: “Jesúta āārĩmi”, ārĩ ĩāmasĩbiriyupo.

¹⁵Jesús ĩgore ārĩyupũ:

—¿Nasirigo orego yári? ¿Noārē āmarĩ?

Igo gapũ: “Īi, i pooere koregu āārĩkumi”, ārĩ gũñagō, ĩgũrē ārĩyupo:

—Mu ĩgũya dũpũre gajĩrogue āĩadi, yũre wereka! ¿Noógue píari? Mu weremakũ, ĩgũya dũpũre āĩgō waagorāa.

¹⁶Igo irasũ ārĩmakũ, Jesús ĩgore ārĩyupũ:

—María.

ĩgũ irasũ ārĩmakũ pégo, gāmenugā, hebreo ya merā ĩgũrē:

—Rabuni, ārĩyupo. “Rabuni”, ārĩrō, hebreo ya merā: “Buegu”, ārĩduaro yāa.

¹⁷Jesús ĩgore ārĩyupũ:

—Yũre pirika! Yũpũ pũrogue marĩabea dapa. Gajirā yaarā pũrogue waaka!

ĩgūsārē āsũ ārĩ wereka: “Jesús ārāmi: ‘Yũpũ pũrogue waabu yāa. ĩgũ yũ Opũ, irasũ āārĩmakũ musādere musā Opũta āārĩmi’, ārāmi”, ārĩka ĩgūsārē!

¹⁸ĩgũ irasũ ārĩmakũ pégo, María Magdalena gua Jesús buerā pũrogue aari, guare igo marĩ Opũre ĩādeare, ĩgũ ĩgore weredoreadeare weremo.

Jesús ĩgũ buerārē deyoadea

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹Irinũ semana āārĩpũrorĩnũta^p ñamĩgue gua Jesús buerā guaya wiigue nerērā, judío masaka oparārē guĩrā, makāpũrorĩre ōārō biabu. Gua irogue āārĩrĩpoe Jesús gua dekogue deyoa, guare ōādogegũ, āsũ ārĩmi:

—Musā ōārō siñajārĩ merā āārĩrikuka!

²⁰Irasũ ārĩ odo, ĩgũya mojóĩrē, ĩgũrē arupāma doka sarederore guare ĩmumi. Gua ĩgũrē marĩ Opũre ĩārā, bũro usuyabũ.

²¹Dupaturi Jesús guare ārĩmi doja:

—Ōārō siñajārĩ merā āārĩrikuka musā! Yũpũ yũre iriuderosũta yũde musārē iriua, ārĩmi.

^p 20.19 Semana āārĩpũrorĩnũno, domingo āārā.

²²Irasū āriŋ ōdo, guare puripeo, āsū ārimi:

—Ōāgū deyomarīgūrē bokatirīneāka, musārē iritamubure! ²³Musā masakare īgūsā ñerō irideare kātimakū, īgūsā ñerō irideare kātisūrākuma. Musā gajirārē īgūsā ñerō irideare kātibirimakū, īgūsā ñerō irideare kātisūbirikuma, ārimi Jesús.

Tomás Jesúre masādire iādea

²⁴Jesús guare deyoamakū, Tomás Jesús buegu “Suduadi” īgūsā āridi gua merā āāribirimi. ²⁵Puru īgū gua merā āārimakū, īgūrē āribu:

—Gua marī Opure iābu.

Tomás gapu guare ārimi:

—Īgūya mojōrigue īgūsā pábiadea goberire iābi, iri goberire yaa mojōsūrū merā puuñabi, irasū āārimakū īgū arupāma dokare īgūsā saredea gobere yaa mojō merā soesóñabi, īgū masādea kerere neō buremubiriko.

²⁶Su semana Jesús guare deyoadero puru, gua īgū buerā dupaturi wiigue nerēbu. Iripoere Tomás gua merā āārimí. Iri wii biadea wii āārikeremakū, Jesús ñajāa, gua dekogue deyoa, guare ōadoregu, āsū ārimi:

—Musā siñajārī merā ōārō āāririkuka!

²⁷Irasū āriŋ ōdo, Tomárē ārimi:

—Īāka yaa mojōirē! Mū mojōsūrū merā yaa mojōrigue īgūsā pábiadea goberire puuñaka! Mū mojō merā yu arupāma doka īgūsā saredea gobere soesóñaka! Yu masādeare: “Diaye āāribea”, āribirikōāka! “Diaye āārā”, āri buremuka!

²⁸Īgū irasū ārimakū, Tomás āsū ārimi:

—Mū, yu Opū, yu buremugū āārā.

²⁹Jesús īgūrē ārimi:

—Mū yure iāsā: “Diayeta boadigue masādi āārā”, āri buremua. Gajirā gapu yure iābirikererā, yu boadigue masādeare buremurākuma. Irasirirā īgūsā bure usuyari merā āārīrākuma, ārimi.

I pūge āārīrē nasiriburo, āri gojadea

³⁰Jesús gua merā āārīgū, wāri gajī Marīpu turari merā iri ĩmurīrē irimi.

Iri āārīpereri īgū irideare i pūguere gojapeobiribu. ³¹Iri gojapeobirikeregu, surāyeri Jesús irideare gojāa, īgū Marīpu iriudi Cristo āārīrīrē, īgū diayeta Marīpu magū āārīrīrē buremuburo, ārīgū. Irasū āārīmakū musā īgūrē buremurī merā okari opaburo, ārīgū, irasū āri gojāa.

Jesús dupaturi īgū buerārē deyoadea

21 ¹Puru Jesús Tiberias wāikuri ditaru turo dupaturi guare īgū buerārē deyoami. Guare deyoagu āsū irimi. ²Gua irogue āārīrā ĩsāku āārību: Simón Pedro, Tomás “Suduadi” īgūsā āridi, Natanael Galilea nikūma Caná wāikuri makāmu, gua pērā Zebedeo pūrā, irasū āārīmakū gajirā pērā āārībū.

³Gua irogue āārīpoe Simón Pedro ārimi:

—Waaī wējēgū waagú yāa.

—Guade mū merā waarāra, āribu.

Irasū āri, buāa, doódiru merā waabu. Iri ñamirē waaī wējēboyotamuakōādibu.

⁴Boyowāgāriropoe Jesús ditaru turo nímakū iābu. Īgūrē iākererā, iāmasībirikubu. ⁵Irasirigu guare ārimi:

—¿Waaī wējēārī?

—Neō wējēbirakubu, āri yujubu.

⁶Gua irasū ārimakū pégu, Jesús ārimi:

—Doódiru diaye gapu buidire meeyoka!

Iro gapu waaī wējērāko. Īgū ārīrōsūta meeyomakū, wārā waaī ñajāma. Wārā waaī ñajāmakū, buidire doódirugue neō āīsaturabiribu. ⁷Irasū waamakū iāgū, yu Jesús maīsūgū Pedroro āribu:

—Īgūta marī Opū āārīmi.

Yu irasū ārimakū pégu, Simón Pedro īgūya wekama surīrore tūweadi, sāña, ditaruga weebia bāwāgāmi.

⁸Gua īgū merāmarā ditaru tūrore cien metros yoaro payarā, buidire waaī wārā ñajādire guayaru merā tūānumuabu. ⁹Majānūgārā, peame nitī dita gose oyanírīme weka waairé Jesús mupūnugūnerārē, pádere iābu.

¹⁰Jesús guare ārimi:

—Gajirā waaī, mērā musā wējērārē ārika!

¹¹Īgū irasū ārimakū, Simón Pedro doódirugue ñajāa, buidire ĩmparogue

tūamajāmi. Pagarā waafī ñajānerā ciento cincuenta y tres āārīmā. Wārā waafī ñajānerā āārīkererā, buidire neō yeguebirima.

¹²Jesús guare āārīmi:

—Baa yoberā aarika!

Gua neō sugūno īgūrē: “¿Noāno āārīrī mū?” ārī sērēñabiribu. “Īgū marī Oputa āārīmi”, ārī masībū. ¹³Jesús peame puro waa, pá, waairē āī, guare gueremi.

¹⁴Jesús boadigue masādero puro, pea guare deyoasiāmi. Irasirigū ditaru turogue deyoagu, ūrea guare īgū buerārē deyoagu irimi.

Jesús Pedro merā werenīdea

¹⁵Gua baadero puro, Jesús Simón Pedre sērēñami:

—Simón, Jonás magū, ĩmū īīsā nemorō yure maīrī?

Pedro īgūrē āārīmi:

—Yū Opū, mūrē maīa. Mū irire masīa.

Jesús āārīmi:

—Irasirigū ovejare koregu oveja majīrārē ōārō kerososūta yure būremurārē majīrā irirosū āārīrārē ōārō koreka!

¹⁶Irasū ārī odo, dupaturi Simón Pedre sērēñami doja:

—Simón, Jonás magū, ĩyure maīrī mū? —Yū Opū, mūrē maīa. Mū irire masīa, āārīmi.

Jesús āārīmi doja:

—Ovejare koregu ovejare ōārō kerososūta yure būremurārē ōārō koreka! āārīmi.

¹⁷Irasū ārī odo, dupaturi Simón Pedre sērēñami:

—Simón, Jonás magū, ĩdiayeta yure maīrī mū?

Ūrea īgūrē irasū sērēñamakū pégu, Simón Pedro būro bujawereri merā āārīmī. Īgūrē āārīmi:

—Yū Opū, mū āārīpereri masīa. Mūrē yū maīrīrē masīa.

Irasirigū Jesús īgūrē āārīmi:

—Ovejare koregu ovejare ōārō kerososūta yure būremurārē ōārō koreka! ¹⁸Diayeta mūrē werea. Mū maamū āārīgū surire sāña, mū gāāmerō noō waaduro waaunabu. Puro buguero āārīgū, mūya mojōrīrē soemugūko. Gajigū mūrē surire sāgukumi. Mū waaduaberogue mūrē āīwāgāgukumi.

¹⁹Jesús, Simón Pedro īgū boaburi merā masakare Marīpū turagu, ōāgū āārīrīrē masīmakū iriburire irasū ārī weremi. Irire were odo, Jesús īgūrē āārīmi:

—Yure tūyaka!

Jesús Juārē īgū maīgūrē weredea

²⁰Pedro gāmenugā, yū īgūsārē tūyawāgāmakū īāmi. Yū, Jesús maīgū, iro dupiyuro Jesús puro baa doanīgū īgūrē: “Yū Opū, ĩnoā mūrē wējēduarāguere mūrē ĩmubu āārīkuri?” ārī sērēñadi āārībā. ²¹Pedro yure īāgū, Jesūre sērēñami:

—Yū Opū, ĩnaāsū waarokuri īgūrē?

²²Jesús īgūrē āārīmi:

—Yū i ūmūguere dupaturi aariripoeta īgū okamakū yū iriduare, o iriduabirire mūya meta āārā. Irire gūñarikubirikōāka! Yure tūyaka!

²³Jesús irasū ārīrī kerere pérā, gajirā īgūrē būremurā: “Juan boabirikumi”, ārī gāme weresirima. Jesús: “Juan boabirikumi”, ārīdi meta āārīmī. “Yū i ūmūguere dupaturi aariripoeta īgū okamakū yū iriduare, o iriduabirire mūya meta āārā”, ārīdi āārīmī.

²⁴Yū Jesús buegu, yū īādeare i pūrē gojāa. Irasirirā musā yū gojarire: “Diayeta āārā”, ārī masīa.

²⁵Jesús wāri gaji irimi. Iri āārīpererire yū gojapeomakū, wāri pūrī āārībuko. Yū péñamakū, masaka iri pūrīrē i ūmūguere duripīduamakū, uturiakōābukoa.

Iropata āārā.

Juan